PARLIAMENTARY BUDGET OFFICE
สำนักงบประมาณของรัฐสภา (สงร.)

วิเคราะห์
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

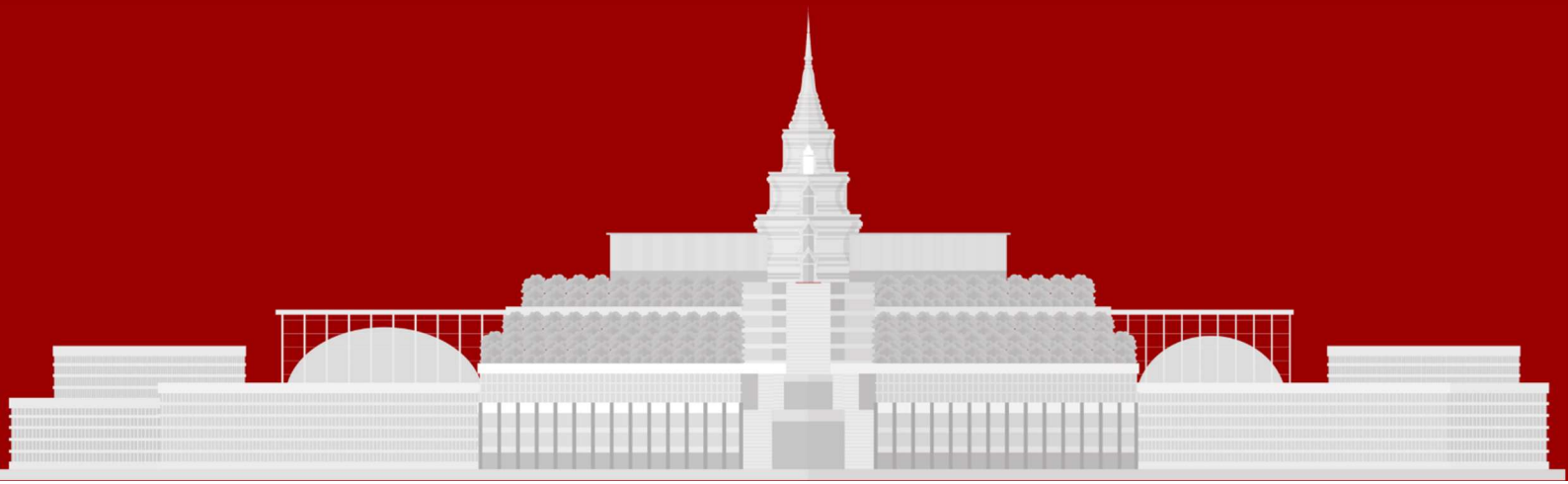

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เรื่อง วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ฉบับที่ 9/2567

จัดพิมพ์ครั้งที่ 2/2567

จำนวนหน้า 120 หน้า

จำนวนพิมพ์ 150 เล่ม

ที่ปรึกษา ว่าที่ร้อยตำรวจตรี อาพัทธ์ สุขะนันท์ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นายศิโรจน์ แพทย์พันธุ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จัดทำโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

เอกสารวิชาการ “วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568”

แบบสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ
ต่อการให้บริการสำนักงบประมาณของรัฐสภา (PBO)
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ต่อฝ่ายนิติบัญญัติ เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2567 และฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 125 วัน ตามมาตรา 143 ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ สำนักงบประมาณของรัฐสภาจึงได้จัดทำเอกสารวิชาการ “วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” โดยมีสาระสำคัญประกอบด้วยภาวะเศรษฐกิจมหภาคและแนวโน้มทางการคลัง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการคลัง การรักษาเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในมิติต่าง ๆ การวิเคราะห์รายงานการเงินรวมภาครัฐ และประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณที่ผ่านมา เพื่อสนับสนุนการพิจารณาและการศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยสำนักงบประมาณของรัฐสภาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิชาการฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ต่อฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมาธิการฯ คณะอนุกรรมาธิการฯ และบุคคลในวงงาน รวมถึงส่วนราชการ และผู้สนใจโดยทั่วไป

สำนักงบประมาณของรัฐสภา
มิถุนายน 2567

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่าย จำนวน 3,752,700 ล้านบาท เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้ สำนักงบประมาณของรัฐสภาได้จัดทำ “รายงานวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” เพื่อสนับสนุนการพิจารณาและการศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมาธิการฯ คณะอนุกรรมาธิการฯ และบุคคลในวงงาน รวมถึงประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิต่าง ๆ ทั้งจากเอกสารวิชาการของสำนักงบประมาณของรัฐสภา และแหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากร่างพระราชบัญญัติงบประมาณงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และเอกสารงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายฯ โดยรายงานวิเคราะห์ฉบับนี้ได้นำเสนอสาระสำคัญแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ภาวะเศรษฐกิจมหภาคและการคลัง 2) การรักษาเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง 3) การวิเคราะห์งบประมาณฯ และ 4) การวิเคราะห์รายงานการเงินรวมภาครัฐ สรุปได้ดังนี้

1. ภาวะเศรษฐกิจมหภาคและการคลัง

เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นในปี 2566 - 2568 โดยได้ปัจจัยเสริมจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น การขยายตัวต่อเนื่องของการบริโภคภาคครัวเรือน การฟื้นตัวภาคบริการ และนโยบายรัฐบาลที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม ในส่วนปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ได้แก่ มูลค่าการส่งออกที่ขยายตัวในระดับต่ำกว่าที่ผ่านมาและแนวโน้มการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ ประกอบกับอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2567 ยังคงอยู่ในระดับต่ำ และสินค้าส่งออกสำคัญของประเทศไทย (เช่น รถยนต์สันดาป และ Hardware Computer) อาจไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบัน

แนวโน้มทางการคลัง มีข้อค้นพบว่าสัดส่วนรายได้สุทธิของรัฐบาลต่อ GDP ในอนาคตมีแนวโน้มปรับเพิ่มสูงขึ้นภายหลังการแพร่ระบาด COVID-19 สะท้อนถึงการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ที่ดีขึ้นของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับสูง สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP มีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ภาระดอกเบี้ยหนี้สาธารณะต่อประมาณการรายได้ของรัฐบาลมีแนวโน้มปรับเพิ่มสูงขึ้นมากในอนาคต และอาจมีความเสี่ยงที่บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือของรัฐบาลไทยในอนาคต

ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจและการคลัง มีข้อคำนึงจากปัจจัย 5 ประการ ดังนี้ (1) การชะลอตัวทางเศรษฐกิจจีนจากภาวะฟองสบู่แตกในภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (2) ภาระหนี้ครัวเรือนในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง (3) ภาระงบประมาณ (การบริหารหนี้สาธารณะและงบประมาณค้างจ่ายกิจกรรมกึ่งการคลัง) ในอนาคตจากการจัดหาแหล่งเงินภายใต้โครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet (4) จำนวนประชากรลดลงอย่างรุนแรงอาจส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการจัดเก็บภาษี และ (5) การสู้รบภายในเมียนมาอาจมีผลกระทบต่อแหล่งพลังงานนำเข้าที่สำคัญของไทยและภาคการขนส่งในการเชื่อมต่อทางเศรษฐกิจ

2. เสถียรภาพทางการคลังและความยั่งยืนทางการคลัง

โดยมีข้อค้นพบปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการรักษาเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง ได้แก่

(1) การจัดเก็บรายได้จริงมีความคาดเคลื่อนจากประมาณการรายได้อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจหรือประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ อาทิ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถจัดเก็บจริงต่ำกว่าประมาณการรายได้ 423,784 ล้านบาท

(2) รายได้ที่จัดเก็บไม่เพียงพอต่อรายจ่ายมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุสำคัญเกิดจาก “ภาครายจ่าย” โดยเฉพาะรายจ่ายประจำที่เกี่ยวกับบุคลากรภาครัฐ รวมถึงสวัสดิการ ผลตอบแทนและประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ

(3) ปริมาณหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันหนี้สาธารณะคิดเป็นร้อยละ 62.4 ต่อ GDP ซึ่งยังอยู่ในกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 70 (คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐออกประกาศขยายเพดานจากร้อยละ 60 เป็นร้อยละ 70 อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาด COVID-19 ในช่วงปี 2563 - 2564) หากเศรษฐกิจไม่สามารถขยายตัวได้ สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP อาจเพิ่มสูงขึ้น และกระทบต่อความเชื่อมั่นของประเทศในอนาคต

(4) กรอบอัตราชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่งได้กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 30 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่ได้มีการขยายเพดาน จำนวน 2 ครั้ง (ไม่เกินร้อยละ 35 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และไม่เกินร้อยละ 32 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565) การกู้เงินเพิ่มขึ้นเพื่อขยายพื้นที่ทางการคลังตามมาตรา 28 ให้สูงขึ้น และนำพื้นที่ทางการคลังดังกล่าวไปสร้างภาระทางการคลังในอนาคต เป็นการสร้างความเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว

3. การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้กำหนดกรอบวงเงินงบประมาณจำนวน 3,752,700 ล้านบาท โดยมีประมาณการรายได้สุทธิ จำนวน 2,887,000 ล้านบาท และวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ จำนวน 865,700 ล้านบาท (อยู่ภายใต้กรอบวงเงินกู้สูงสุด 870,620 ล้านบาท) ซึ่งได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า จำนวน 272,700 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8) และเป็นการเพิ่มขึ้นสูงที่สุดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยมีบทวิเคราะห์และข้อสังเกตต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดังนี้

3.1 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น โดยให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุด ในขณะที่ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุดเช่นเดียวกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติปี 2566 พบข้อกังวลต่อยุทธศาสตร์ชาติ 2 ด้าน ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยผลการทดสอบ O-NET ปี 2566 ได้รับคะแนนเฉลี่ยแต่ละวิชา 35.68 คะแนน (คะแนนเต็ม 100 คะแนน) ผลการประเมิน PISA ปี 2565 ลดลงร้อยละ 4.5 จำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.77 และดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านชีวิต ครอบครัว และชุมชนปรับตัวลดลงร้อยละ 0.77 และ 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีสัดส่วนพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตร

กับสิ่งแวดล้อมลดลง คุณภาพของน้ำลดลง คุณภาพของอากาศลดลง การจัดการขยะมูลฝอยลดลง และอันดับมหาวิทยาลัยเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมลดลง

3.2 แนวโน้มวงเงินงบประมาณและโครงสร้างงบประมาณ จากการเปรียบเทียบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 พบว่าวงเงินงบประมาณมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ หากไม่รวม พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้กำหนดวงเงินงบประมาณฯ จำนวน 2,720,000 ล้านบาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้กำหนดวงเงินงบประมาณฯ จำนวน 3,752,700 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้น 1,032,700 ล้านบาท ภายในระยะเวลา 10 ปี โดยรายจ่ายประจำมีสัดส่วนสูงถึง 3 ใน 4 ในขณะที่รายจ่ายลงทุนมีสัดส่วนเพียง 1 ใน 5 ของวงเงินงบประมาณแต่ละปี

3.3 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกลุ่มรายจ่าย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีการจำแนกกลุ่มรายจ่ายเพียง 6 กลุ่ม จากที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้กำหนดให้จำแนกกลุ่มรายจ่ายออกเป็น 8 กลุ่ม โดยไม่มีการตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย และรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง ทั้งนี้ รายจ่ายงบกลางมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจำนวน 190,801 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 30) เนื่องจาก 1) รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้น ประกอบกับกำลังคนภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจำนวนบุคลากรประเภทข้าราชการจากปี 2557 - 2565 เพิ่มขึ้น 120,458 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ส่งผลต่อรายจ่ายบุคลากรเพิ่มสูงขึ้นโดยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 15,012 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9) และ 2) มีรายการตั้งใหม่ คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ

3.4 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2568 พบว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณด้านการเศรษฐกิจโดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการจัดทำงบประมาณฯ ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังมี**ข้อกังวล**ต่อการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศทุกมิติ แต่ได้รับการจัดสรรฯ ลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 493,822 ล้านบาทในปี 2563 เป็น 473,481 ล้านบาทในปี 2568 (ลดลง 20,341 ล้านบาทจากปี 2563) ในขณะที่ตัวชี้วัดด้านการศึกษาปี 2565 (PISA) ได้สะท้อนคุณภาพการศึกษาของไทยที่มีประสิทธิภาพลดลง รวมถึงตัวชี้วัดสากลด้านการเศรษฐกิจ อาทิ ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ ปี 2566 และดัชนีการพัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยว ปี 2564 มีแนวโน้มลดลง ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นลักษณะงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุดในแต่ละปีงบประมาณ มีดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมและดัชนีคุณภาพอากาศลดลงด้วยเช่นกัน

3.5 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง พบว่ากระทรวงที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ ได้แก่ 1) กระทรวงการคลัง ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 63,294 ล้านบาท ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากงบประมาณรายจ่ายเพื่อชำระหนี้ภาครัฐโดยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 56,595 ล้านบาท และ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นฯ 94,799 ล้านบาท อันเนื่องมาจากเทศบาลตำบลเป็นหน่วยรับงบประมาณใหม่ที่เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 2,247 แห่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงบประมาณ ที่กำหนดให้เทศบาลตำบลเป็นหน่วยรับงบประมาณตรง

หากพิจารณาประสิทธิภาพการเบิกจ่ายของหน่วยรับงบประมาณระดับกระทรวงที่มีการเบิกจ่ายต่ำสุด 3 อันดับ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (สถานะ 15 พฤษภาคม 2567) พบว่า 1) จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

มีการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 4.2 2) กระทรวงคมนาคมเบิกจ่ายร้อยละ 24.5 และ 3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เบิกจ่ายร้อยละ 29.2 โดยหน่วยรับงบประมาณควรเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่ายในการเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนประสิทธิภาพการดำเนินการภาครัฐเพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้รับประชาชนต่อไป

3.6 รายการผูกพันงบประมาณข้ามปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ภาระผูกพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณรายการใหม่ (เงินงบประมาณและเงินสำรองเผื่อเหลือเผื่อขาด) มีจำนวนทั้งสิ้น 338,377 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.02 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 10 ทั้งนี้ เห็นว่ารัฐบาลควรควบคุมสัดส่วนรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณให้มีความเหมาะสม เนื่องจากภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีจะส่งผลให้พื้นที่ทางการคลัง (Fiscal Space) มีข้อจำกัดในการดำเนินโครงการใหม่ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ในการพิจารณารายการผูกพันเดิมควรตั้งงบประมาณให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานที่จะต้องจ่ายจริงในแต่ละปีงบประมาณ สำหรับรายการผูกพันใหม่ควรตั้งงบประมาณเท่าที่จำเป็นและมีความพร้อมในการดำเนินการและมีความจำเป็นเร่งด่วน

3.7 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีการจัดสรรงบประมาณ 10 แผนงาน โดยมีสัดส่วนแผนงานฯ ประกอบด้วย 1) แผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ วงเงิน 103,317 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.9 ของวงเงินงบประมาณรวมแผนงานบูรณาการ และ 2) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำวงเงิน 62,779 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.2 ทำให้มีงบประมาณคงเหลือสำหรับแผนงานบูรณาการอื่น ๆ เพียงเล็กน้อยในการขับเคลื่อนนโยบายเรื่องสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล เช่น แผนงานบูรณาการพร้อมรองรับสังคมสูงวัย (ร้อยละ 3.7) และแผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ร้อยละ 3.1)

อย่างไรก็ตาม พบว่าแผนงานบูรณาการทั้ง 10 แผนงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง) มีลักษณะการดำเนินงานคล้ายงานประจำ โดยไม่สามารถกำหนดกรอบระยะเวลาสิ้นสุดที่ชัดเจน และไม่เป็นไปตามวิธีการจัดทำแผนงานบูรณาการที่สำนักงบประมาณกำหนด โดยเฉพาะแผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ที่มีสัดส่วนงบประมาณสูงสุดอย่างต่อเนื่อง

3.8 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีวงเงินงบประมาณ 805,745 ล้านบาท (ร้อยละ 21.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า จำนวน 190,801 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 31 ทั้งนี้ งบประมาณรายจ่ายงบกลางส่วนใหญ่ที่เพิ่มขึ้นเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับ**ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ** (โดยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า จำนวน 42,101 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.3) โดยเฉพาะรายการเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ และรายการค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลฯ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ*รายการตั้งใหม่* คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ เป็นจำนวน 152,700 ล้านบาท (ร้อยละ 18.9 ของงบประมาณรายจ่ายงบกลาง)

3.9 งบประมาณรายจ่ายทุนหมุนเวียน สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ทุนหมุนเวียนได้รับการจัดสรรจำนวน 34 ทุน เป็นวงเงินงบประมาณ 274,294 ล้านบาท (ร้อยละ 7.3 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี) โดยได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นจำนวน 16,745 ล้านบาท โดยทุนหมุนเวียนที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ 1) กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพิ่มขึ้น 15,015 ล้านบาท และ 2) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพิ่มขึ้น 12,252 ล้านบาท

ประกอบกับ มีข้อค้นพบระหว่างปีบัญชี 2558 - 2567 มีการเรียกทุนหรือกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินเป็นจำนวนเงิน 87,793 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนถึงค่าใช้จ่ายที่เหลือแล้วสะสมไว้ที่สถาบันการเงินจนเกิดเป็นรายได้ดอกเบี้ยจำนวนมาก และส่งผลให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสของรัฐในการนำงบประมาณรายจ่ายไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ดังนั้น การบริหารจัดการทุนหมุนเวียน ควรพิจารณาถึง 1) รายได้จากดอกเบี้ย ฯ ที่มีจำนวนมาก ควรนำมาสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ 2) ควรมีการทบทวนการจัดตั้ง และสถานการณ์ดำเนินงานของทุนหมุนเวียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสนับสนุนภารกิจหน่วยงานราชการให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.10 งบประมาณรายจ่ายองค์การมหาชน (ไม่รวมสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐหรือมหาวิทยาลัยนอกระบบ) มีวงเงินงบประมาณรวม 27,913 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณก่อนหน้า 2,146 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.3) ทั้งนี้ มีข้อค้นพบว่าค่าใช้จ่ายบุคลากรขององค์การมหาชนทั้งหมดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปีงบประมาณ (จาก 4,614 ล้านบาทในปี 2560 เป็น 7,152 ล้านบาทในปี 2568) ถึงแม้ว่าคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2561 เห็นชอบหลักการมิให้องค์การมหาชนมีค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรเกินกว่าความจำเป็นและไม่เป็นภาระงบประมาณของประเทศก็ตาม

3.11 งบประมาณรัฐวิสาหกิจ มีวงเงินงบประมาณรวม 145,706 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพิ่มจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 2,370 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 1.7) ให้กับรัฐวิสาหกิจ จำนวน 25 แห่ง เพิ่มจากปีก่อนหน้า จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ การประปานครหลวง และบริษัท ขนส่ง จำกัด ทั้งนี้ วงเงินงบประมาณส่วนใหญ่อยู่ที่รัฐวิสาหกิจ 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.8 ของวงเงินงบประมาณรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ร้อยละ 41.0) การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (ร้อยละ 16.0) และการรถไฟแห่งประเทศไทย (ร้อยละ 14.8)

ประกอบกับ มีข้อค้นพบที่สำคัญต่องบประมาณรัฐวิสาหกิจ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) สัดส่วนงบประมาณตามแผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการ ซึ่งเป็นแผนงานที่มีลักษณะเป็นการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ มีการปรับลดจากร้อยละ 64 (ปี 2567) เป็นร้อยละ 59 (ปี 2568) ซึ่งสะท้อนถึงโอกาสการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพลดลง และ 2) สัดส่วนงบประมาณแผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32 (ปี 2567) เป็นร้อยละ 37 (ปี 2568) ของงบประมาณรัฐวิสาหกิจ ซึ่งสะท้อนถึงภาระหนี้ภาครัฐที่เพิ่มขึ้น ทั้งในส่วนการชำระหนี้และดอกเบี้ยที่เกิดจากโครงการขนส่งมวลชน และโครงการที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมกึ่งการคลังตามนโยบายที่รัฐกำหนดให้รัฐวิสาหกิจดำเนินการจ่ายล่วงหน้าไปก่อนและมีการตั้งงบประมาณจ่ายชดเชยภายหลัง

3.12 งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด มีแนวโน้มได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้รับการจัดสรรจำนวน 24,042 ล้านบาท (ร้อยละ 0.6 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี) ทั้งนี้ มีข้อค้นพบที่สำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้กำหนดกรอบวงเงินงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดไว้ที่ 28,000 ล้านบาทต่อปีเพื่อเติมเต็มช่องว่างหรือความขาดแคลนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทรวง/หน่วยงาน ที่จัดสรรลงพื้นที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรที่ผ่านมาในแต่ละปีงบประมาณอยู่ในระดับร้อยละ 60 - 85 ของกรอบวงเงินดังกล่าว และ 2) ก.น.บ. ได้กำหนดสัดส่วนงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดไว้ที่ร้อยละ 70 ต่อ 30 เมื่อพิจารณาสัดส่วน “งบประมาณของกลุ่มจังหวัด”

พบว่าไม่ถึงร้อยละ 30 ซึ่งอาจส่งผลให้การตอบสนองนโยบายสำคัญของรัฐบาลและการขับเคลื่อนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดในลักษณะ Cluster ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.13 เงินอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า 1) สัดส่วนรายได้ระหว่างรัฐบาลกับ อปท. ได้กำหนดไว้ที่ร้อยละ 35 ตามจุดมุ่งหมายให้ อปท. มีรายได้เพิ่มขึ้น หากพิจารณาข้อมูลระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 แม้ว่าจะมีแนวโน้มสัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ยังต่ำกว่าร้อยละ 35 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สัดส่วนดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 29.1 และ 2) รายได้ อปท. ได้รับจริงทุกปีงบประมาณต่ำกว่าประมาณการรายได้ของ อปท. ซึ่งสะท้อนถึงการจัดเก็บรายได้ของ อปท. ที่ไม่เพียงพอต่อการจัดทำบริการและกิจกรรมสาธารณะ และเห็นว่าการพัฒนาระบบภาษีท้องถิ่น/การพัฒนากิจกรรมพาณิชย์ จะทำให้ อปท. มีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวมในอนาคตต่อไปได้

3.14 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณมิติพื้นที่ โดยได้ดำเนินการวัดประสิทธิภาพฯ จากดัชนีความก้าวหน้า (HAI) และสัดส่วนการใช้จ่ายงบประมาณต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) เพื่อสร้างเส้นประสิทธิภาพ (Efficient Frontier) ของการใช้จ่ายงบประมาณ พบว่า จังหวัดส่วนใหญ่ที่อยู่บนเส้นประสิทธิภาพจะมีขนาดเศรษฐกิจค่อนข้างใหญ่และอยู่ในเขตอุตสาหกรรม แต่มีอีกหลายจังหวัดไม่ว่าจะพิจารณาด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข และเคหะชุมชน ได้แสดงผลในระดับที่ต่ำกว่าเส้นประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนต่อการให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรการ การออกแบบโครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ต่อไป

4. การวิเคราะห์รายงานการเงินรวมภาครัฐ

ผลการวิเคราะห์รายงานการเงินรวมภาครัฐปีที่ผ่านมา พบว่า สินทรัพย์ของประเทศมีจำนวนสูง ส่วนใหญ่เกิดจากหนี้สินระยะยาว ส่วนด้านรายได้มีแนวโน้มการจัดเก็บรายได้ดีขึ้น แต่ค่าใช้จ่ายยังสูงกว่ารายได้ ซึ่งทำให้รัฐบาลใช้นโยบายการขาดดุลงบประมาณมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ในระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับการบริหารหนี้สาธารณะ การเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย เพื่อให้เข้าสู่การจัดทำงบประมาณแบบสมดุลในระยะต่อไป ประกอบกับการกู้ยืมเพื่อจัดทำโครงการลงทุนขนาดใหญ่ควรมีการจัดทำการแยกบัญชีให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถบริหารต้นทุนและประเมินความคุ้มค่าได้ในอนาคต

กล่าวโดยสรุป จากการนำเสนอสาระสำคัญ 4 ส่วน ภายใต้รายงานการวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้สะท้อนว่าปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นปัจจัยเสี่ยงหลายประการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติในฐานะตัวแทนประชาชนจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการอนุมัติงบประมาณให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ และความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการลดความเหลื่อมล้ำ ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สารบัญ

หน้า

คำนำ ..... ก

บทสรุปผู้บริหาร ..... ข

สารบัญ ..... ซ

สารบัญภาพ ..... ฎ

สารบัญตาราง ..... ฒ

ส่วนที่ 1 ภาวะเศรษฐกิจมหภาคและการคลัง 1

1.1 ภาวะเศรษฐกิจมหภาค 1

1.1.1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจ 1

1.1.2 เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศ 3

1.1.3 เสถียรภาพทางเศรษฐกิจด้านต่างประเทศ 5

1.2 แนวโน้มทางการคลัง 6

1.3 ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจและการคลัง 9

1.3.1 ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจจีน 9

1.3.2 การเพิ่มขึ้นของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง 10

1.3.3 โครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet (มติ ครม. เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2567) 12

1.3.4 วิกฤตการณ์ประชากร 14

1.3.5 การสู้รบในเมียนมา: ผลกระทบต่อประเทศไทย 15

ส่วนที่ 2 การรักษาเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง 18

2.1 กฎหมายที่เกี่ยวกับเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง 18

2.2 เสถียรภาพทางการคลังจากอดีตถึงปัจจุบัน 19

2.2.1 การจัดเก็บรายได้จริงที่มีความคลาดเคลื่อนจากประมาณการ 20

2.2.2 รายได้ที่จัดเก็บไม่เพียงพอต่อรายจ่าย 20

2.2.3 ปริมาณหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง 21

2.2.4 การใช้มาตรการกึ่งการคลังส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของภาระทางการคลังในอนาคต 22

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์งบประมาณ 23

3.1 สมมติฐานทางเศรษฐกิจ 23

3.2 นโยบายและแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายฯ 24

3.3 การจัดสรรงบประมาณฯ 2568 กับยุทธศาสตร์ชาติ 25

3.3.1 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 25

3.3.2 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 27

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3.3 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายกับสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ปี พ.ศ. 2566 28
3.4 แนวโน้มวงเงินงบประมาณและโครงสร้างงบประมาณ 32
3.4.1 แนวโน้มวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 32
3.4.2 โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 33
3.4.3 ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2567 33
3.5 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกลุ่มรายจ่าย 35
3.5.1 สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายตามกลุ่มรายจ่าย 35
3.5.2 รายจ่ายบุคลากรภาครัฐ 36
3.6 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน 38
3.6.1 การจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 38
3.6.2 การจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2568 39
3.6.3 ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดสากลที่สำคัญ 40
3.7 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง 43
3.7.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี 43
3.7.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 46
3.8 รายการผูกพันข้ามปีงบประมาณ 48
3.9 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ 51
3.9.1 ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณแผนงานบูรณาการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2568 51
3.9.2 การจัดสรรงบประมาณแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 53
3.10 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง 56
3.10.1 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง 56
3.10.2 การเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายงบกลาง 58
3.11 งบประมาณรายจ่ายทุนหมุนเวียน 62
3.11.1 ภาพรวมงบประมาณ 62
3.11.2 ผลการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 63
3.11.3 การเรียกให้ทุนหมุนเวียนนำทุนหรือกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน 65
3.12 งบประมาณรายจ่ายองค์การมหาชน 67
3.12.1 งบประมาณขององค์การมหาชน 67
3.12.2 รายจ่ายบุคลากร 68
3.12.3 การสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปี 69

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.13 งบประมาณรายจ่ายรัฐวิสาหกิจ 70
3.13.1 การจัดสรรงบประมาณของรัฐวิสาหกิจจำแนกตามแผนงาน 70
3.13.2 งบประมาณรัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 72
3.14 งบประมาณมิติพื้นที่ 73
3.14.1 งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 73
3.14.2 เงินอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 76
3.14.3 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณมิติพื้นที่ 78
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์รายงานการเงินรวมภาครัฐ 85
4.1 การจัดเก็บรายได้ 85
4.1.1 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2566 85
4.1.2 สัดส่วนสินทรัพย์ และหนี้สิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 85
4.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2566 86
4.3 อัตราส่วนต่าง ๆ 86
4.3.1 อัตราส่วนที่สำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2566 86
4.3.2 อัตราส่วนต่อหัวประชากร 88
4.4 สัดส่วนหนี้สินระยะยาว เปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 88
บรรณานุกรม 90

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1-1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ 1
ภาพที่ 1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 1
ภาพที่ 1-3 ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน 2
ภาพที่ 1-4 สินค้าส่งออกสำคัญของไทย 5 อันดับแรก 2
ภาพที่ 1-5 มูลค่าการส่งออก 2
ภาพที่ 1-6 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของต่างประเทศ 3
ภาพที่ 1-7 อัตราเงินเฟ้อทั่วไป 3
ภาพที่ 1-8 อัตราการว่างงาน 3
ภาพที่ 1-9 สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP 4
ภาพที่ 1-10 หนี้สินครัวเรือนจำแนกตามวัตถุประสงค์ 4
ภาพที่ 1-11 อัตราดอกเบี้ยนโยบาย 4
ภาพที่ 1-12 ดัชนีค่าเงินบาท 5
ภาพที่ 1-13 สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP 5
ภาพที่ 1-14 เงินสำรองระหว่างประเทศ 5
ภาพที่ 1-15 สัดส่วนการจัดเก็บรายได้สุทธิของรัฐบาลต่อ GDP 6
ภาพที่ 1-16 สัดส่วนการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณต่อ GDP 6
ภาพที่ 1-17 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP 7
ภาพที่ 1-18 สัดส่วนภาระดอกเบี้ยหนี้สาธารณะต่อประมาณการรายได้ของรัฐบาล 7
ภาพที่ 1-19 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2566 และการประมาณการ ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 8
ภาพที่ 1-20 ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2566 และการประมาณการ ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 8
ภาพที่ 1-21 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2569 9
ภาพที่ 1-22 อัตราการใช้กำลังการผลิตภาคอุตสาหกรรมของจีน ระหว่างปี 2562 - 2567 (ไตรมาส 1) 9
ภาพที่ 1-23 สัดส่วนสินเชื่อ SML และ NPLs ต่อสินเชื่อทั้งหมด 10
ภาพที่ 1-24 ยอดคงค้าง GROSS NPLs ทั้งระบบ จำแนกตามประเภทธุรกิจ 10
ภาพที่ 1-25 สัดส่วน NPLs ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยในปี 2556 - 2566 11
ภาพที่ 1-26 จำนวนประชากรไทยปี 2558 - 2566 14
ภาพที่ 1-27 มูลค่าการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จำแนกรายด่าน ปี 2566 16
ภาพที่ 1-28 สัดส่วนการผลิต/นำเข้าก๊าซธรรมชาติของประเทศไทย 16
ภาพที่ 2-1 เปรียบเทียบประมาณการรายได้และรายได้จัดเก็บจริงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2566 20
ภาพที่ 2-2 ปริมาณและสัดส่วนหนี้สาธารณะเทียบกับกรอบตามกฎหมาย 21
ภาพที่ 3-1 สมมติฐานทางเศรษฐกิจในปี 2567 - 2568 23
ภาพที่ 3-2 นโยบายและแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 24

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 3-3 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 25

ภาพที่ 3-4 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น 26

ภาพที่ 3-5 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 27

ภาพที่ 3-6 ยุทธศาสตร์ชาติกับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2567 28

ภาพที่ 3-7 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในปี 2566 29

ภาพที่ 3-8 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ปี 2566 29

ภาพที่ 3-9 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ปี 2566 30

ภาพที่ 3-10 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ปี 2566 30

ภาพที่ 3-11 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปี 2566 31

ภาพที่ 3-12 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ปี 2566 31

ภาพที่ 3-13 แนวโน้มวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 32

ภาพที่ 3-14 โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 33

ภาพที่ 3-15 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณย้อนหลัง 3 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2567) 34

ภาพที่ 3-16 สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายตามกลุ่มรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 35

ภาพที่ 3-17 เปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายตามกลุ่มรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 35

ภาพที่ 3-18 ภาพรวมแนวโน้มกำลังคนภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2565 36

ภาพที่ 3-19 การจัดสรรงบประมาณจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 38

ภาพที่ 3-20 การจัดสรรงบประมาณจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2568 39

ภาพที่ 3-21 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 45

ภาพที่ 3-22 ผลเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 46

ภาพที่ 3-23 กระทรวงที่มีวงเงินภาระผูกพัน งบประมาณข้ามปีทั้งสิ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สูงสุด 3 ลำดับแรก 48

ภาพที่ 3-24 กระทรวงที่มีวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีรายการใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สูงสุด 3 ลำดับแรก 48

ภาพที่ 3-25 สัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 ตามกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ) 49

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 3-26 สัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 จำแนกตามประเภทรายการผูกพัน (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ) 50
ภาพที่ 3-27 การจัดสรรและผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 53
ภาพที่ 3-28 งบประมาณตามเป้าหมายและแนวทางแผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ 54
ภาพที่ 3-29 แนวโน้มงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 56
ภาพที่ 3-30 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลางปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 56
ภาพที่ 3-31 งบประมาณรายจ่ายงบกลางรายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 57
ภาพที่ 3-32 รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 57
ภาพที่ 3-33 การเบิกจ่ายงบกลางปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567 58
ภาพที่ 3-34 การเบิกจ่ายงบกลางรายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567 59
ภาพที่ 3-35 การเบิกจ่ายรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567 60
ภาพที่ 3-36 การอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 60
ภาพที่ 3-37 สถิติงบประมาณของทุนหมุนเวียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 62
ภาพที่ 3-38 งบประมาณจำแนกตามประเภทของทุนหมุนเวียนงบประมาณ พ.ศ. 2568 63
ภาพที่ 3-39 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของทุนหมุนเวียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 64
ภาพที่ 3-40 งบแสดงฐานะทางการเงิน ปีบัญชี พ.ศ. 2566 64
ภาพที่ 3-41 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน ปีบัญชี 2566 65
ภาพที่ 3-42 สถิติการนำทุนหรือกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ปีบัญชี 2558 - 2567 65
ภาพที่ 3-43 การนำทุนหรือกำไรส่วนเกินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินของทุนหมุนเวียนจำแนก ตามประเภทของทุนหมุนเวียน ปีบัญชี 2565 66
ภาพที่ 3-44 งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การมหาชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 67
ภาพที่ 3-45 องค์การมหาชนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2568 สูงที่สุดและต่ำที่สุด 5 อันดับแรก 68
ภาพที่ 3-46 รายจ่ายบุคลากรขององค์การมหาชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2568 69
ภาพที่ 3-47 การสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2568 69
ภาพที่ 3-48 การสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สูงที่สุดและต่ำที่สุด 5 อันดับแรก 70
ภาพที่ 3-49 งบประมาณรัฐวิสาหกิจระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 70

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 3-50 งบประมาณรัฐวิสาหกิจจำแนกตามแผนงาน และสัดส่วนงบประมาณรัฐวิสาหกิจ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 71
ภาพที่ 3-51 การลดลงงบประมาณรัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ยกเว้นบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม) 72
ภาพที่ 3-52 การจัดสรรงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 73
ภาพที่ 3-53 เปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรกับกรอบการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2568 74
ภาพที่ 3-54 สัดส่วนงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่ได้รับการจัดสรรในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2568 74
ภาพที่ 3-55 ประมาณการรายได้ของ อปท. ต่อประมาณการรายได้สุทธิของรัฐบาล 77
ภาพที่ 3-56 ประมาณการรายได้ของ อปท. กับรายได้ที่ อปท. ได้รับจริง 77
ภาพที่ 3-57 ภาพรวมประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 79
ภาพที่ 3-58 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการสาธารณสุข 80
ภาพที่ 3-59 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา 81
ภาพที่ 3-60 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการเศรษฐกิจ 82
ภาพที่ 3-61 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการเคหะและชุมชน 83
ภาพที่ 4-1 ฐานะการเงิน 85
ภาพที่ 4-2 ผลการดำเนินงาน 85
ภาพที่ 4-3 สัดส่วนสินทรัพย์ 85
ภาพที่ 4-4 สัดส่วนหนี้สิน 85
ภาพที่ 4-5 เปรียบเทียบประมาณการรายได้ภาษีกับการจัดเก็บได้จริง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 86

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1-1 ผลการประมาณการรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มและรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 8
ตารางที่ 2-1 สถานะทางการคลังของรัฐ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2566 19
ตารางที่ 3-1 เปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 43
ตารางที่ 3-2 สรุปภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีทั้งสิ้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 48
ตารางที่ 3-3 ภาพรวมงบประมาณแผนงานบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2568 52
ตารางที่ 3-4 การเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สะสมจำแนกตามรายการ 58
ตารางที่ 4-1 อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2566 87
ตารางที่ 4-2 อัตราส่วนต่าง ๆ ต่อหัวประชากร 88
ตารางที่ 4-3 สัดส่วนหนี้สินระยะยาว เปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 88

ส่วนที่ 1 ภาวะเศรษฐกิจมหภาคและการคลัง

1.1 ภาวะเศรษฐกิจมหภาค

1.1.1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1-1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

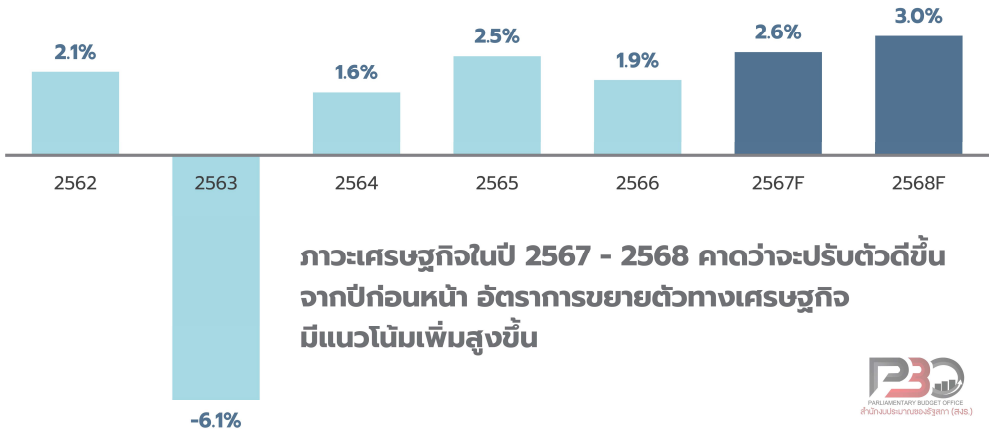

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย

ตัวแปรทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัว

1. **จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ**ปรับเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยในปี 2568 คาดว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 39.5 ล้านคน
2. **การบริโภคภาคเอกชน**ที่ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง
3. **การใช้จ่ายภาครัฐมี**แนวโน้มเร่งตัวขึ้น จากการที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประกาศใช้ ทำให้รัฐบาลสามารถดำเนินโครงการลงทุนรายการใหม่ได้

ภาพที่ 1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

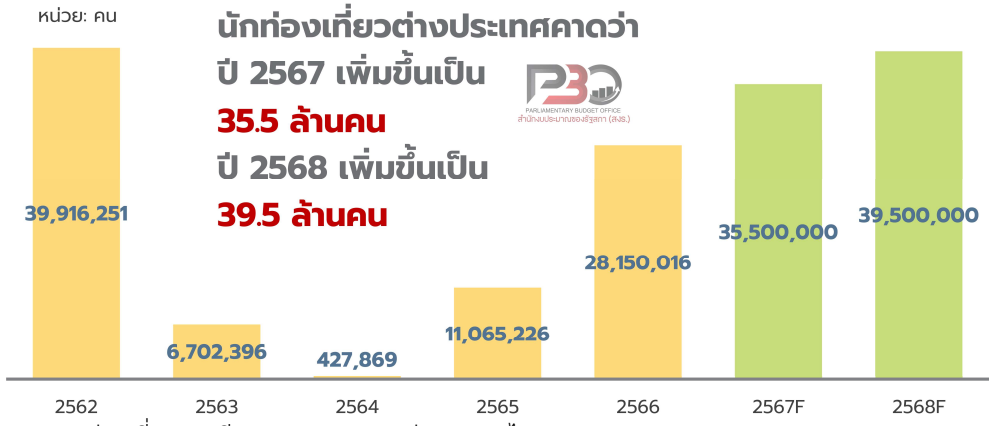

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-3 ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน

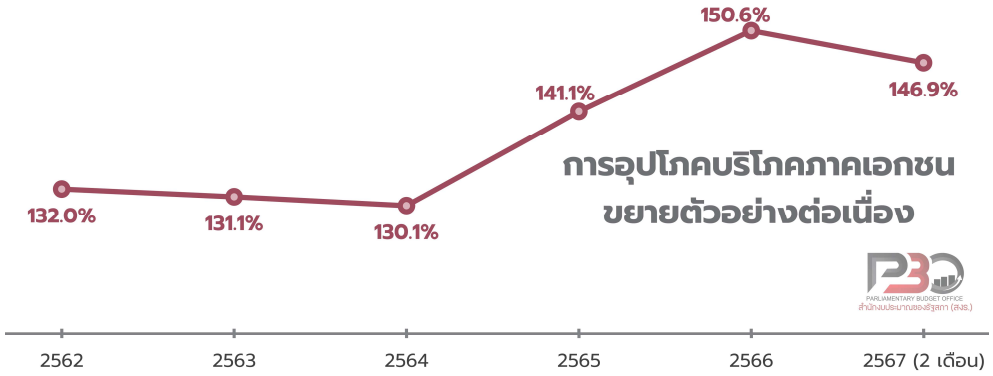

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตัวแปรทางเศรษฐกิจที่ต้องคำนึง

1. **มูลค่าการส่งออก**ที่ยังคงขยายตัวในระดับต่ำกว่าที่ผ่านมา และประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่มีแนวโน้มชะลอตัวในอนาคต
2. **สินค้าส่งออก**ที่ประเทศไทยเชี่ยวชาญ อาทิ รถยนต์เครื่องยนต์สันดาป และ Hard Disk Drive อาจไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบัน

ภาพที่ 1-4 สินค้าส่งออกสำคัญของไทย 5 อันดับแรก

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-5 มูลค่าการส่งออก

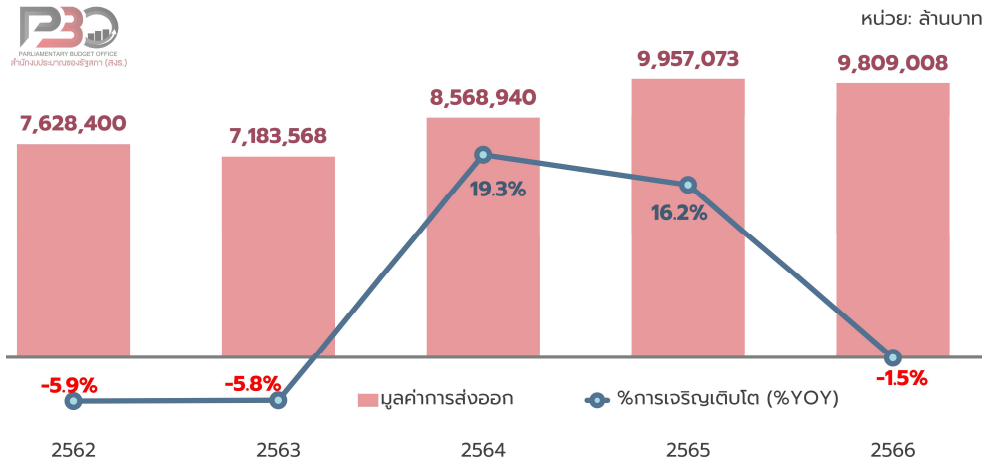

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

ภาพที่ 1-6 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของต่างประเทศ

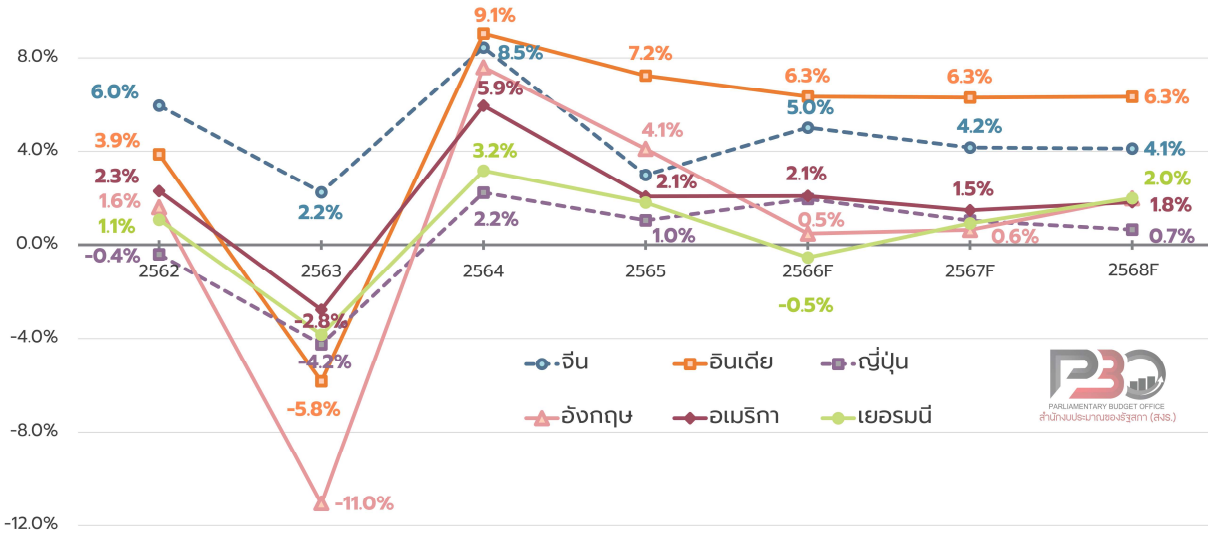

ที่มา: กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

1.1.2 เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศ

ภาพที่ 1-7 อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

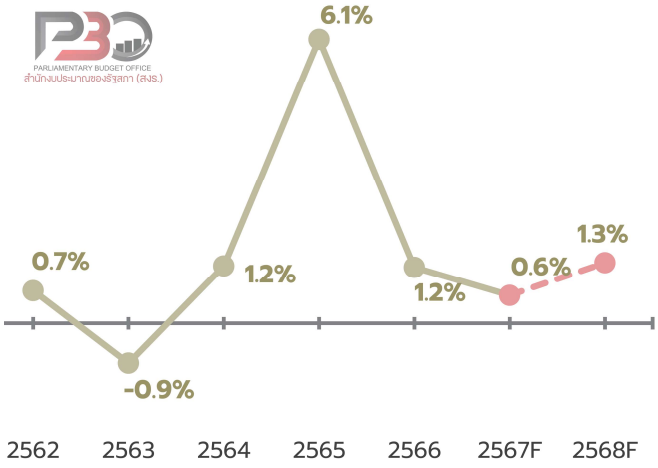

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2567 ยังคงอยู่ในระดับต่ำจากการลดลงของราคาสินค้ากลุ่มอาหารและกลุ่มพลังงาน รวมทั้งมาตรการให้ความช่วยเหลือภาครัฐในการอุดหนุนราคาพลังงาน ทั้งนี้ หากภาครัฐดำเนินมาตรการดังกล่าวแล้วเสร็จ และไม่ดำเนินการต่อจะทำให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปปรับเพิ่มขึ้นในปี 2568

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-8 อัตราการว่างงาน

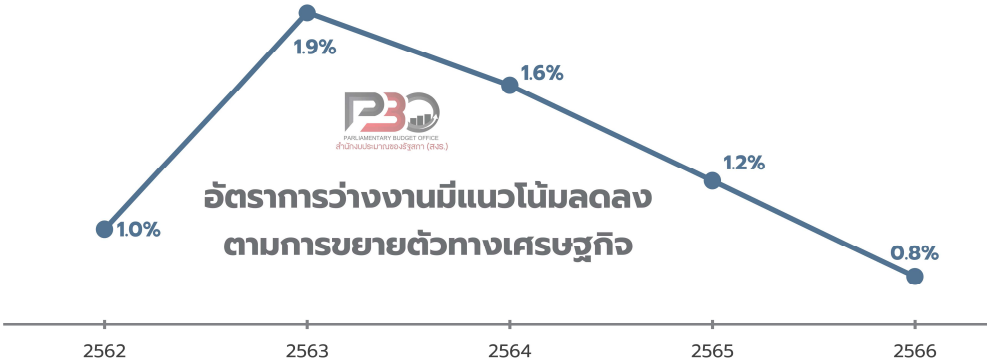

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-9 สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP

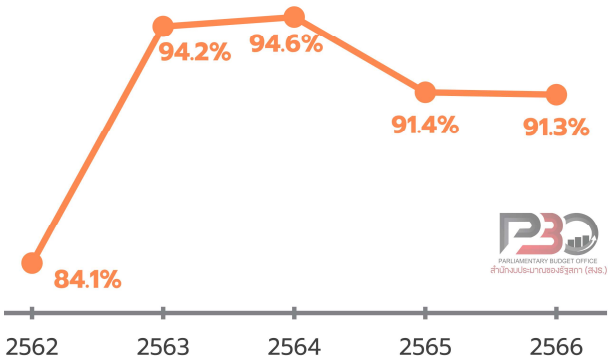

สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับในอดีต แต่มีแนวโน้มคงตัวและชะลอลงในอนาคต เนื่องจากการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ในช่วง 1 - 2 ปีที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนก่อหนี้อย่างรอบคอบ ส่งผลต่อเสถียรภาพระบบการเงินในภาพรวม

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-10 หนี้สินครัวเรือนจำแนกตามวัตถุประสงค์

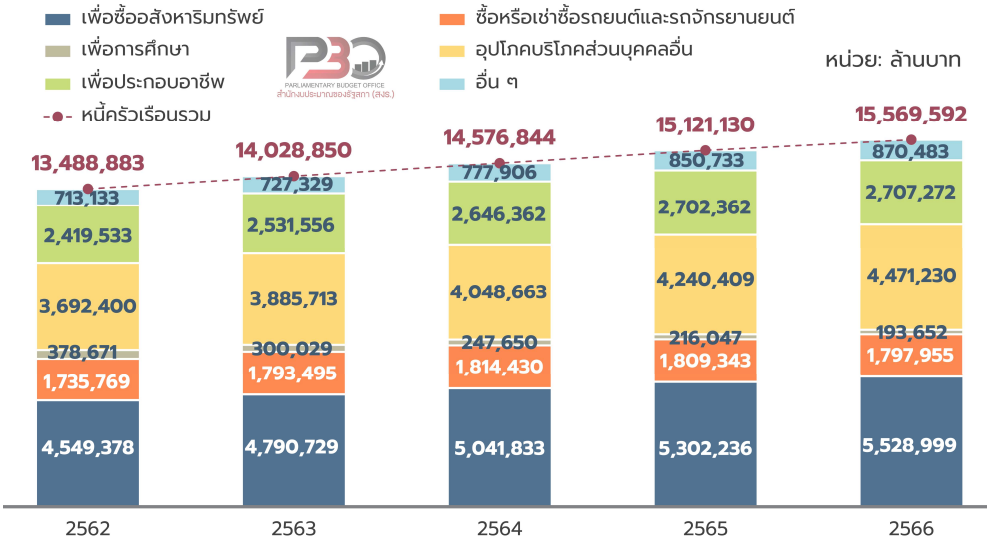

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-11 อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

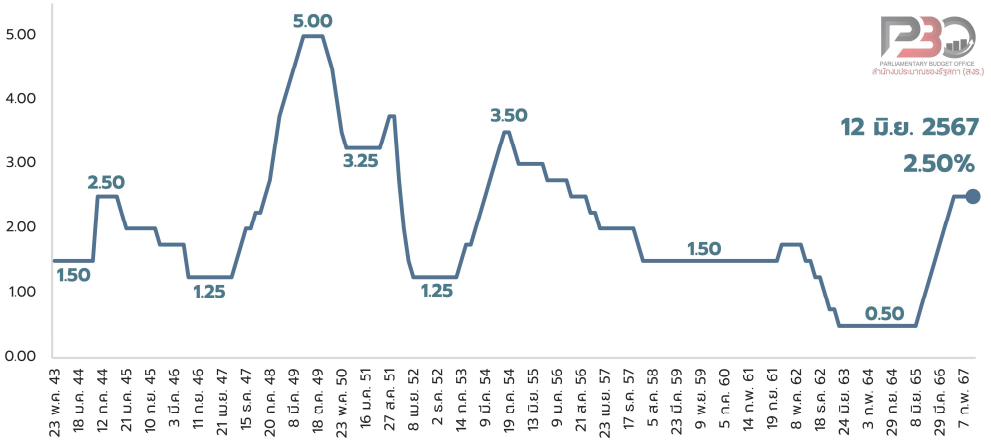

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

1.1.3 เสถียรภาพทางเศรษฐกิจด้านต่างประเทศ

ภาพที่ 1-12 ดัชนีค่าเงินบาท

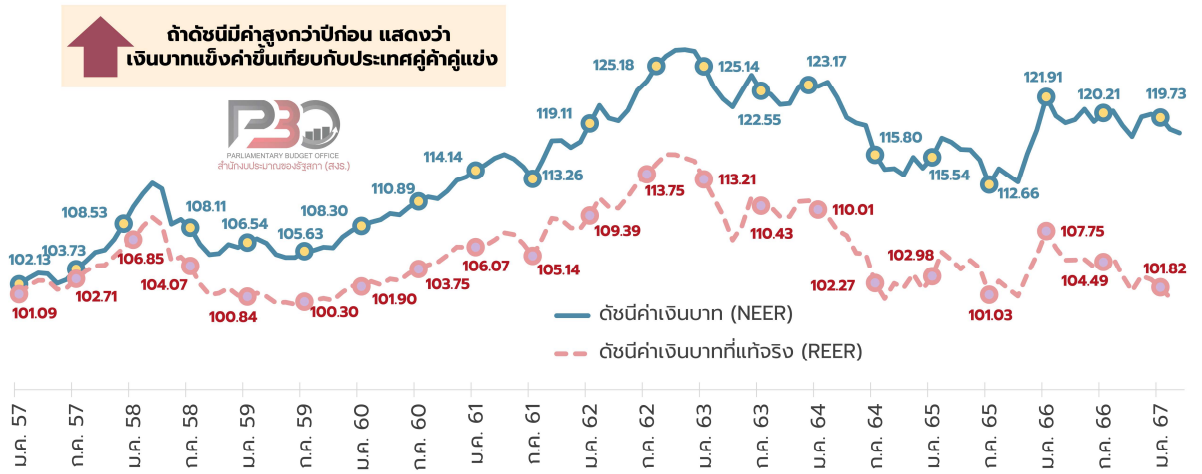

เงินบาทมีแนวโน้มอ่อนค่าเทียบกับประเทศคู่ค้าคู่แข่งตั้งแต่ปี 2566 เป็นต้นมา อาจเป็นเพราะเศรษฐกิจไทยมีการฟื้นตัวและขยายตัวช้ากว่าประเทศอื่น การปรับอัตราดอกเบี้ยในสหรัฐอเมริกาและปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ในตะวันออกกลาง ทำให้ความต้องการเงินบาทลดลง

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-13 สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP

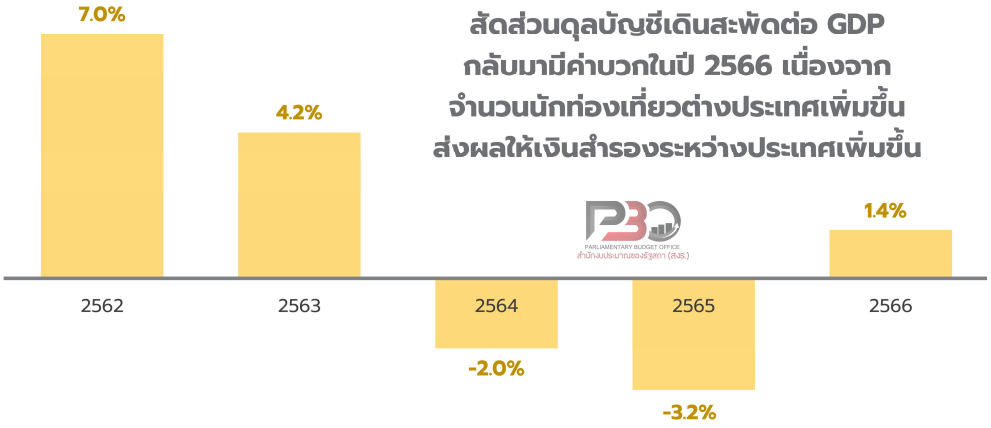

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-14 เงินสำรองระหว่างประเทศ

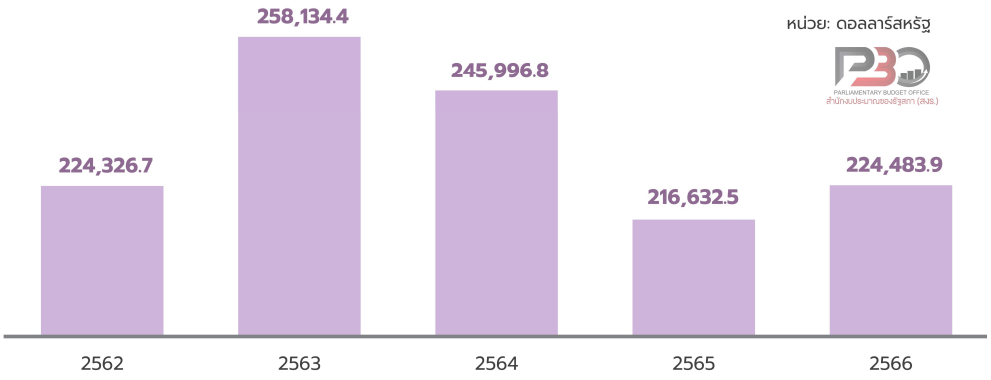

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

1.2 แนวโน้มทางการคลัง

- สัดส่วนรายได้สุทธิของรัฐบาลต่อ GDP ในอนาคตมีแนวโน้มปรับเพิ่มสูงขึ้นภายหลังการแพร่ระบาด COVID-19 สะท้อนถึงการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล
- สัดส่วนการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับสูง
- สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP มีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า **การก่อหนี้สาธารณะของรัฐบาลทำให้เศรษฐกิจขยายตัวน้อยกว่าจำนวนหนี้ที่เพิ่มขึ้น** ส่งผลให้ภาระดอกเบี้ยหนี้สาธารณะต่อประมาณการรายได้ของรัฐบาลมีแนวโน้มปรับเพิ่มสูงขึ้นมากในอนาคต และอาจมีความเสี่ยงที่บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือของรัฐบาลไทยในการกู้เงิน ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และต้นทุนการกู้เงินเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

ภาพที่ 1-15 สัดส่วนการจัดเก็บรายได้สุทธิของรัฐบาลต่อ GDP

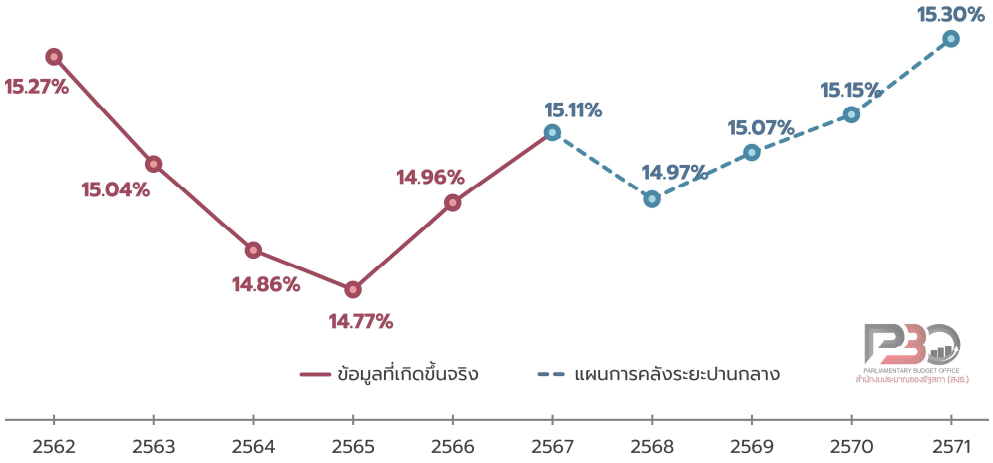

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และแผนการคลังระยะปานกลาง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2567

ภาพที่ 1-16 สัดส่วนการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณต่อ GDP

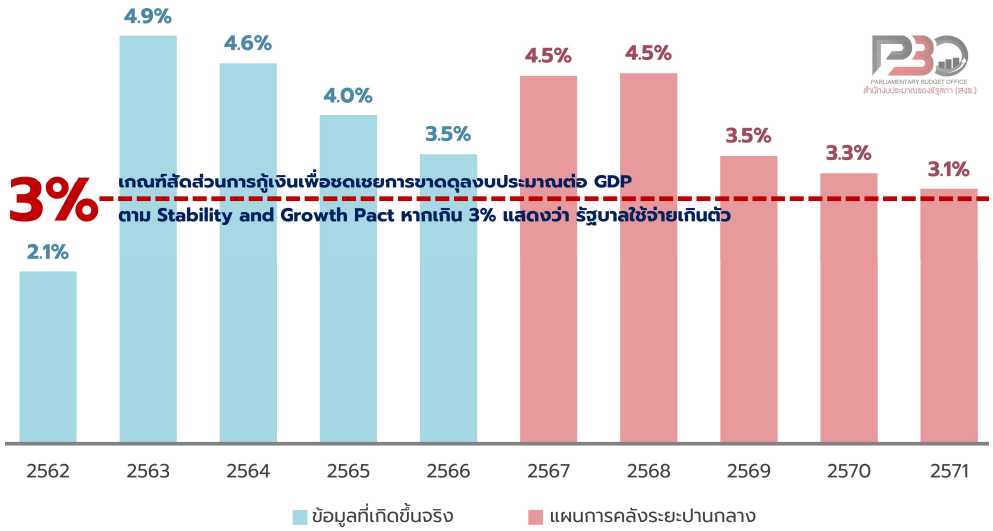

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และแผนการคลังระยะปานกลาง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2567

ภาพที่ 1-17 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP

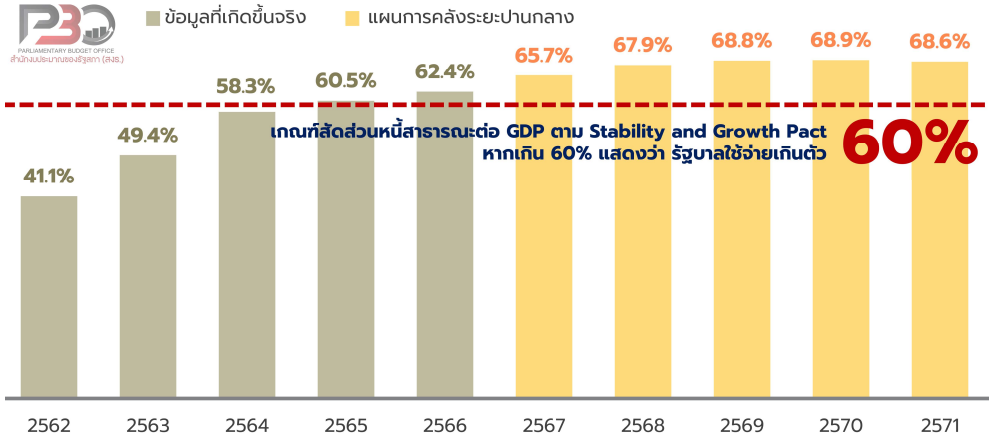

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และแผนการคลังระยะปานกลาง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2567

ภาพที่ 1-18 สัดส่วนภาระดอกเบี้ยหนี้สาธารณะต่อประมาณการรายได้ของรัฐบาล

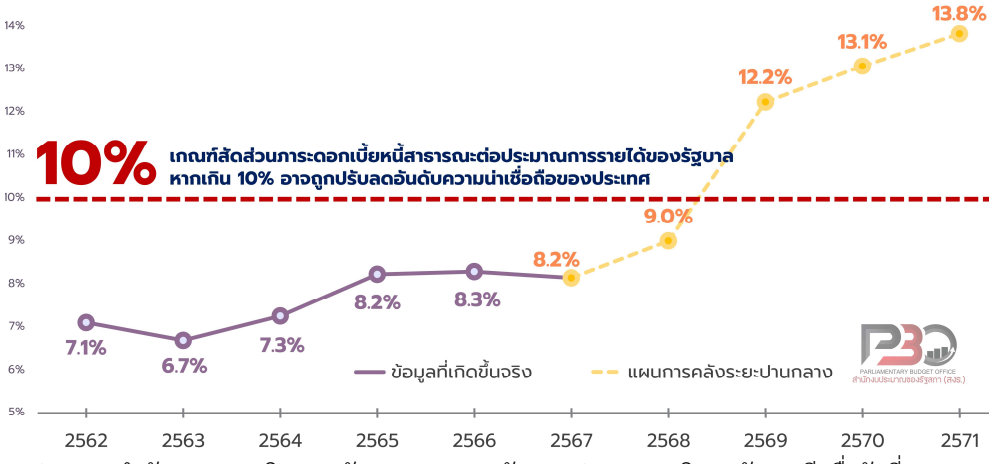

ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และแผนการคลังระยะปานกลาง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2567

ข้อสังเกต PBO

ประมาณการรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มและรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล

จากการปรับปรุงข้อมูลที่ใช้ในแบบจำลองเศรษฐมิติภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีเงินได้นิติบุคคล ที่สำนักงบประมาณของรัฐสภาจัดทำขึ้นเมื่อปี 2565 - 2566 และพัฒนาให้เป็นปัจจุบัน สามารถพยากรณ์การจัดเก็บรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มและรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยใช้สมมติฐานทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 จากธนาคารแห่งประเทศไทย ณ เมษายน 2567 ดังนี้

	2567	2568
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	2.6%	3.0%
การบริโภคภาคเอกชน	3.5%	2.9%
การลงทุนภาคเอกชน	3.3%	3.2%
ปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการ	3.8%	3.5%
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	0.6%	1.3%

ข้อสังเกต PBO

ตารางที่ 1-1 ผลการประมาณการรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มและรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568

หน่วย: ล้านบาท

ภาษี/ปีงบประมาณ	ผลการจัดเก็บ 2566	ประมาณการ	
		2567	2568
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	913,580.9	957,604.6	1,006,098.1
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	767,319.8	804,977.1	853,945.8

ประมวลผลโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

ภาพที่ 1-19 ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2566 และการประมาณการผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568

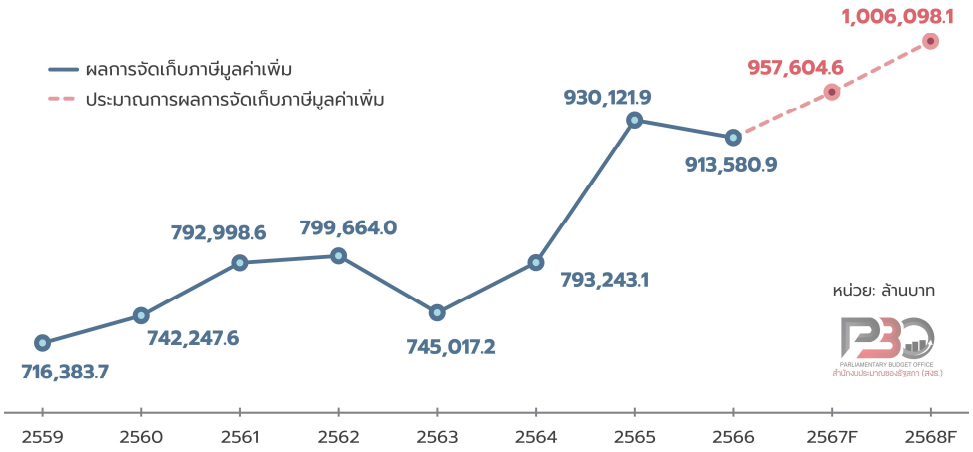

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2566)

ประมวลผลโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

ภาพที่ 1-20 ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2566 และการประมาณการผลการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568

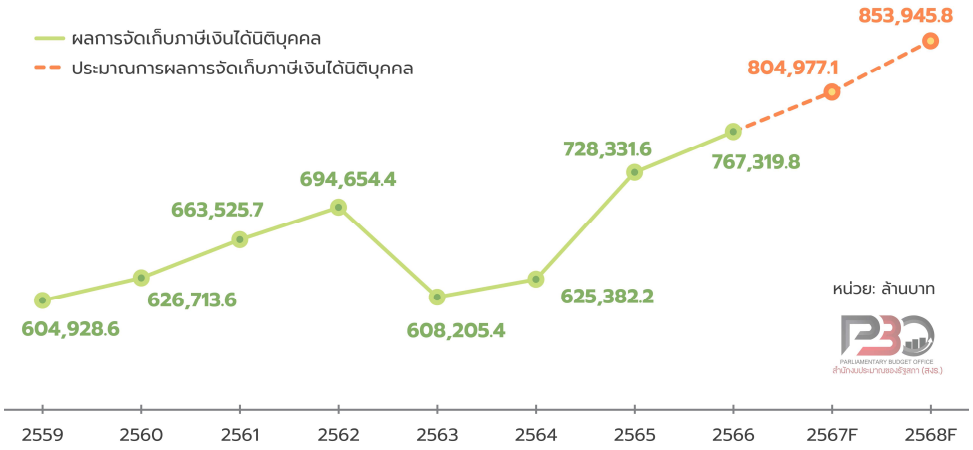

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2566)

ประมวลผลโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

1.3 ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจและการคลัง

สำนักงบประมาณของรัฐสภาได้จำแนกปัจจัยเสี่ยงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดภาระทางการคลังและงบประมาณทั้งสิ้น 5 ประเด็น ดังนี้

1.3.1 ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจจีน

ภาพที่ 1-21 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2569

ที่มา: International Monetary Fund, 2024a

ปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 3 ซึ่งมีค่า**ต่ำเป็นอันดับสอง นับตั้งแต่ปี 2523** เป็นต้นมา และในปี 2566 เริ่มฟื้นตัวที่ร้อยละ 5.2 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นในระดับที่ลดลง

IMF **ประมาณการ**ว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจใน**ปี 2567 - 2569 อยู่ที่ร้อยละ 4.6 4.1 และ 3.8 ตามลำดับ**

เศรษฐกิจจีนชะลอตัว ส่วนหนึ่งมาจากภาวะฟองสบู่แตกในภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีมูลค่าร้อยละ 22 ของ GDP

ภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เริ่มถดถอยตั้งแต่ปี 2563 โดยมีปัจจัยที่ทำให้อุปสงค์ต่อที่อยู่อาศัยลดลง อาทิ การเพิ่มประชากรในอัตราลดลง การชะลอตัวของเมือง กลุ่มผู้ซื้อไม่มั่นใจต่อบริษัทเอกชนผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์

IMF ประมาณการว่า ปี 2567 การลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์จะลดลงกว่าร้อยละ 45 เมื่อเทียบกับปี 2564 และหนี้เสียของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงสถาบันการเงิน

จีนยังประสบปัญหาต่าง ๆ อาทิ โอกาสการเกิดเงินฝืด การก่อหนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ลดลง ยอดขายธุรกิจค้าปลีกและการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรลดลง ความมั่งคั่งของประชาชนลดลงเนื่องจากการปรับตัวลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ระดับรายได้ของประชาชนในเมืองใหญ่มีอัตราการขยายตัวที่ลดลง อัตราการว่างงานของกลุ่มผู้มีอายุน้อย 16 - 24 ปี สภาวะสังคมผู้สูงอายุ และอัตราการเกิดที่ลดลง

ภาพที่ 1-22 อัตราการใช้กำลังการผลิตภาคอุตสาหกรรมของจีน ระหว่างปี 2562 - 2567 (ไตรมาส 1)

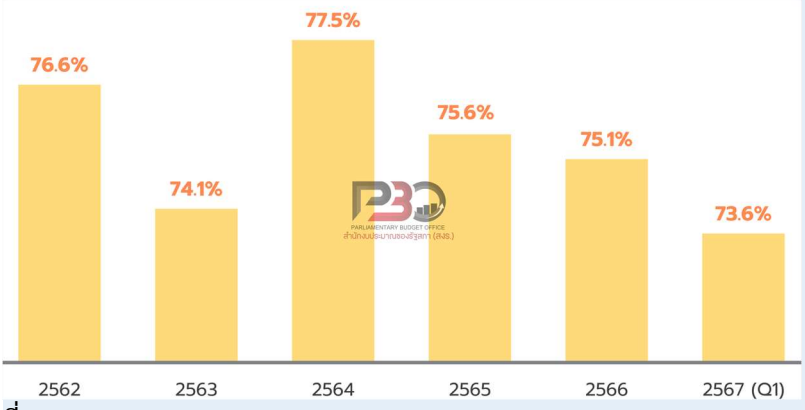

ที่มา: Statista, 2024

ภาวะฟองสบู่แตกในภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการขยายตัวของประชากรลดลง ส่งผลให้**ความต้องการสินค้าและอัตราการใช้กำลังการผลิตลดลง** จึงคาดว่าจีนอาจ**ประสบปัญหากำลังการผลิตล้นเกิน จึงต้องเร่งส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ** เพื่อชดเชยกับอุปสงค์ในประเทศที่ลดลง

การศึกษาของ Rhodium Group ระบุว่า จีนมีบทบาทสำคัญในการส่งออกผลิตภัณฑ์เหล็ก อะลูมิเนียม หรือปิโตรเคมีไปยังตลาดโลก รวมทั้งการส่งออกรถยนต์ไฟฟ้า ซึ่งเป็นสินค้าแห่งอนาคต ที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 7 เท่าในปี 2562 - 2566 และอุปกรณ์พลังงานแสงอาทิตย์ที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 5 เท่าในปี 2561 - 2566 โดยการเร่งส่งออกสินค้าจากจีนไปตลาดโลกจะทำให้ปริมาณสินค้าในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ระดับราคาสินค้ามีแนวโน้มลดลง เกิดภาวะเงินเฟ้อต่ำในที่สุด ซึ่งอาจก่อให้เกิดการกีดกันทางการค้ากับประเทศที่ได้รับผลกระทบ อาทิ สหรัฐอเมริกา

ผลกระทบต่อประเทศไทย

การส่งออกไปจีนอาจชะลอตัว คนจีนอาจใช้จ่ายและเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศน้อยกว่าที่คาดการณ์ และสินค้าจากจีนในไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้น ซึ่งจะกระทบต่อรายได้ของผู้ส่งออก ผู้ประกอบธุรกิจ และแรงงานในภาคบริการและธุรกิจค้าปลีกในประเทศ

1.3.2 การเพิ่มขึ้นของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง

ภาพที่ 1-23 สัดส่วนสินเชื่อ SML และ NPLs ต่อสินเชื่อทั้งหมด

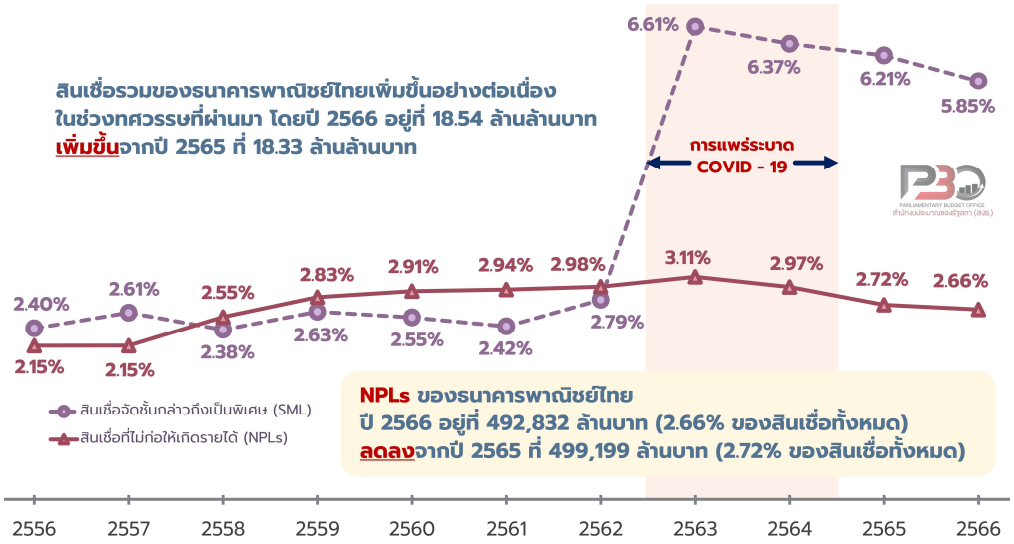

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1-24 ยอดคงค้าง Gross NPLs ทั้งระบบ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

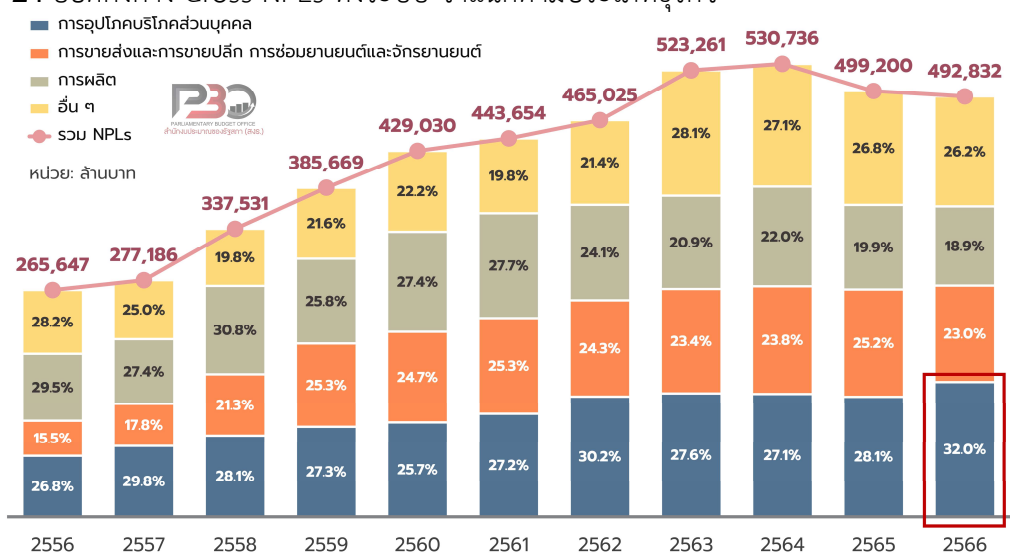

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาคธุรกิจที่มีสัดส่วนของ NPLs สูงที่สุด คือ การอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 26.8 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 32.0 ในปี 2566 สะท้อนถึงความเสี่ยงด้านคุณภาพสินเชื่อในภาคครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้น อาจเป็นผลจากภาระหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ประกอบกับรายได้ที่ลดลงจากภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว

ภาพที่ 1-25 สัดส่วน NPLs ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลโดยเฉลี่ยในปี 2556 - 2566

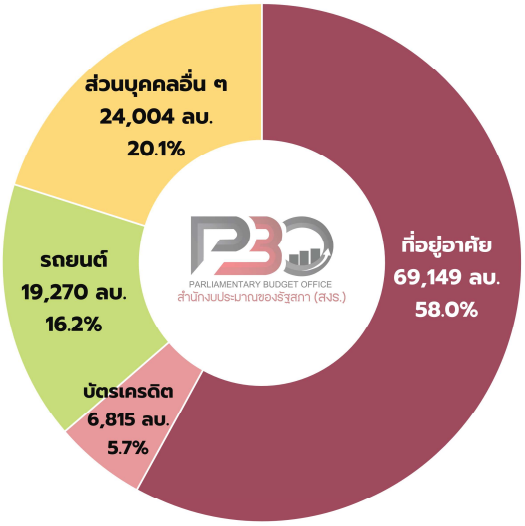

NPLs สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมีสัดส่วนสูงที่สุดถึงร้อยละ 58.0 หรือคิดเป็นเกือบ 3 ใน 5 ของ NPLs สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2556 - 2566

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ NPLs ในภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่

ภาระหนี้ครัวเรือนในระดับสูงจากการก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง ทำให้มีความเสี่ยงที่จะกลายเป็น NPLs ได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

สปท. พบว่า **ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือน มีภาระหนี้ต่อรายได้สูงถึงร้อยละ 50 - 60 สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางทางการเงินของครัวเรือนรายได้น้อยในประเทศไทย** ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะประสบปัญหาหนี้สินล้นพ้นตัวและกลายเป็น NPLs ในที่สุด

ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและรายได้ที่ลดลง ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่มีความเสี่ยงถูกเลิกจ้างหรือลดรายได้มากกว่ากลุ่มอื่น ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ต้นทุนการครองชีพและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายคงที่สูงเมื่อเทียบกับรายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัด จะทำให้เกิดความกดดันต่อความสามารถในการชำระหนี้ ส่งผลให้อาจเกิดการผิดนัดชำระหนี้และกลายเป็น NPLs ตามมาในที่สุด

1.3.3 โครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet (มติ ครม. เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2567)

วัตถุประสงค์

- กระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการส่งเสริมให้มีเม็ดเงินหมุนเวียนในพื้นที่
- สร้างและเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชน
- บรรเทาภาระค่าครองชีพ ยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ
- ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม

รายละเอียด (โดยสังเขป)

กลุ่มเป้าหมาย

- คนไทยอายุ **16 ปีขึ้นไป**
- รายได้ไม่เกิน **840,000** บาทต่อปี
- เงินฝากไม่เกิน **500,000** บาท

เงื่อนไข

- กลุ่มเป้าหมายได้รับสิทธิการใช้จ่าย Digital Wallet 10,000 บาท/คน ผ่าน Application ใน Smart Phone และต้องใช้สิทธิภายในกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไข
- ใช้จ่ายในเขตอำเภอที่อาศัย ชำระเงินแบบพบหน้าในร้านค้าและร้านสะดวกซื้อขนาดเล็ก
- ร้านค้าถอนเงินสดได้ เมื่อเป็นการใช้จ่ายรอบที่ 2 ขึ้นไป และร้านค้าต้องอยู่ในระบบภาษี VAT เงินได้บุคคลธรรมดา หรือเงินได้นิติบุคคล
- การดำเนินโครงการ**เสร็จสิ้น**ไม่เกินกันยายน 2569

การใช้จ่าย**ไม่ครอบคลุม**

สลากกินแบ่งรัฐบาล เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติด อัญมณี น้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซธรรมชาติ และบริการ

- ภาครัฐพัฒนาระบบเพื่อให้ร้านค้าและประชาชนลงทะเบียนยืนยันตัวตน รวมทั้งเป็นตัวกลางในการใช้จ่าย ชำระเงิน และตรวจสอบธุรกรรม

แหล่งเงินโครงการและผลกระทบทางการคลัง

1. งบประมาณ ปี 2568 จำนวน 152,700 ล้านบาท

ข้อสังเกต PBO

คาดว่า มาจากการปรับเพิ่มกรอบการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ

ผลกระทบทางการคลัง

- หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น ภาระหนี้ (ต้นเงินกู้ ดอกเบี้ย) เพิ่มขึ้น
- กรอบการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลเหลือน้อยลง ทำให้การบริหารสภาพคล่องของรัฐบาลกรณีจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าเป้าเป็นไปอย่างยากลำบากมากขึ้น

2. ดำเนินโครงการผ่านหน่วยงานของรัฐ จำนวน 172,300 ล้านบาท

ข้อสังเกต PBO

คาดว่า จะใช้เงินทุน ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการไปก่อน และรัฐบาลชำระคืนต้นเงินและต้นทุนเงินภายหลัง โดยการใช้เงินทุน ธ.ก.ส. ควรครอบคลุมเฉพาะเกษตรกรเท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายจัดตั้ง

ผลกระทบทางการคลัง

- ภาระงบประมาณค้างจ่ายกิจกรรมกึ่งการคลังเพิ่มขึ้น รัฐบาลต้องชำระคืนต้นเงินและต้นทุนเงินแก่ ธ.ก.ส. ในอนาคต
- รัฐบาลมีพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังโครงการอื่น ๆ ลดลง

3. การบริหารจัดการงบประมาณ ปี 2567 จำนวน 175,000 ล้านบาท

ข้อสังเกต PBO

- เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2567 ครม. มีมติเห็นชอบวงเงินงบประมาณ 2567 (เพิ่มเติม) จำนวน 122,000 ล้านบาท โดยใช้แหล่งเงินจากกรอบการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณและประมาณการรายได้เพิ่มเติม
- หากวงเงินตาม พ.ร.บ.งบประมาณ 2567 (เพิ่มเติม) ไม่เพียงพอ รัฐบาลอาจมีการจัดทำ พ.ร.บ. โอนงบประมาณ หรืออาจมีการนำเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น มาสนับสนุนโครงการฯ

ผลกระทบทางการคลัง

- หน่วยรับงบประมาณที่ต้องโอนงบประมาณออก จะไม่สามารถดำเนินโครงการเดิมได้เต็มศักยภาพ ส่งผลต่อการบริการสาธารณะ
- หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น ภาระหนี้ (ต้นเงินกู้ ดอกเบี้ย) เพิ่มขึ้น

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและ GDP

PBO ได้พัฒนาตัวคูณทางการคลัง เพื่อใช้ในการประเมินผลการใช้จ่ายของโครงการภาครัฐต่อเศรษฐกิจและ GDP

ผลการคำนวณตัวคูณทางการคลัง

เงินโอนประชาชนทั่วไป	0.947
รายจ่ายเพื่อการลงทุน	1.242
เงินโอนประชาชนผู้มีรายได้น้อย	1.356
ค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐ	1.871
รายจ่ายอื่น ๆ ที่มีผลกระทบทางตรง	1.947

ตัวอย่าง การแปลความหมาย

รายจ่ายเพื่อการลงทุน **เพิ่มขึ้น 1 บาท**

GDP **จะเพิ่มขึ้น 1.242 บาท** ภายใน 5 ปี

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

ตัวคูณทางการคลัง

คือ สัดส่วนที่บอกถึงการเพิ่มขึ้นของ GDP เมื่อภาครัฐเพิ่มการใช้จ่ายหรือลดภาษี

สัมมนาวิชาการ เรื่อง **ตัวคูณทางการคลังสำหรับนโยบาย Digital Wallet** เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2566 **PBO ได้คาดการณ์ว่า** ตัวคูณทางการคลังของโครงการ**มีค่าระหว่าง 0.947 - 1.947** โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ อาทิ เงื่อนไขโครงการ พฤติกรรมประชาชน สัดส่วน Import Content

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB-EIC) ได้ทำการสำรวจผู้ที่คาดว่าจะมีสิทธิเข้าร่วมโครงการ จำนวน 788 ราย เมื่อปลายปี 2566 **พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประมาณร้อยละ 80** ที่มีเงินเดือนตั้งแต่ไม่เกิน 70,000 บาท ระบุว่า **จะลดการใช้จ่ายเงินส่วนตัวของตัวเองลง หากได้รับสิทธิการใช้จ่าย 10,000 บาทจากโครงการ** (ร้อยละ 45 ลดบางส่วน และร้อยละ 35 ลดทั้งจำนวน) โดยเงินส่วนตัวที่ใช้จ่ายลดลงจะนำไป 1) ลงทุนธุรกิจ/ให้ญาติ 2) คืนเงินกู้ และ 3) ออม/ลงทุน ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 12 29 และ 59 ตามลำดับ

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

PBO จึงใช้ผลสำรวจการใช้จ่ายดังกล่าว เพื่อคาดการณ์ค่าตัวคูณทางการคลังอีกครั้ง พบว่า

- กรณีประชาชน**ใช้จ่ายเงินส่วนตัวเท่าเดิม**ก่อนมีโครงการ และใช้สิทธิการใช้จ่ายของโครงการจำนวน 10,000 บาท ในสินค้าที่มี Import Content ต่ำมาก **ค่าตัวคูณทางการคลัง เท่ากับ 1.947**
- กรณีประชาชนใช้สิทธิการใช้จ่ายของโครงการจำนวน 10,000 บาท **ทดแทนการใช้จ่ายเงินส่วนตัวเดิมและออมเงินหรือชำระหนี้เพิ่มบางส่วน** จำนวน 4,400 บาท รวมทั้งบริโภคสินค้าที่มี Import Content เท่ากับร้อยละ 10.2 **ค่าตัวคูณทางการคลัง เท่ากับ 0.947**
- กรณีประชาชนใช้สิทธิการใช้จ่ายของโครงการจำนวน 10,000 บาท **ทดแทนการใช้จ่ายเงินส่วนตัวเดิมและออมเงินหรือชำระหนี้เพิ่มทั้งหมด** จำนวน 10,000 บาท **ค่าตัวคูณทางการคลัง เท่ากับ 0**

ข้อสังเกต PBO

- **รัฐบาลควรกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม** โดยให้ประชาชนร่วมจ่ายเมื่อใช้สิทธิการใช้จ่ายของโครงการ โอกาสที่ประชาชนออมเงินหรือชำระหนี้เพิ่มจะลดลง ค่าตัวคูณทางการคลังสูงขึ้น การดำเนินโครงการส่งผลทางบวกต่อระบบเศรษฐกิจและ GDP มากขึ้น
- **รัฐสภาและองค์กรอิสระ** อาทิ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) **ควรร่วมมือกันประเมินผลโครงการภายหลังการดำเนินงานแล้วเสร็จ** โดยสำรวจพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้เข้าร่วมโครงการทั่วประเทศตามหลักสถิติเพื่ออ้างอิงและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.3.4 วิกฤตการณ์ประชากร

ภาพที่ 1-26 จำนวนประชากรไทยปี 2558 - 2566

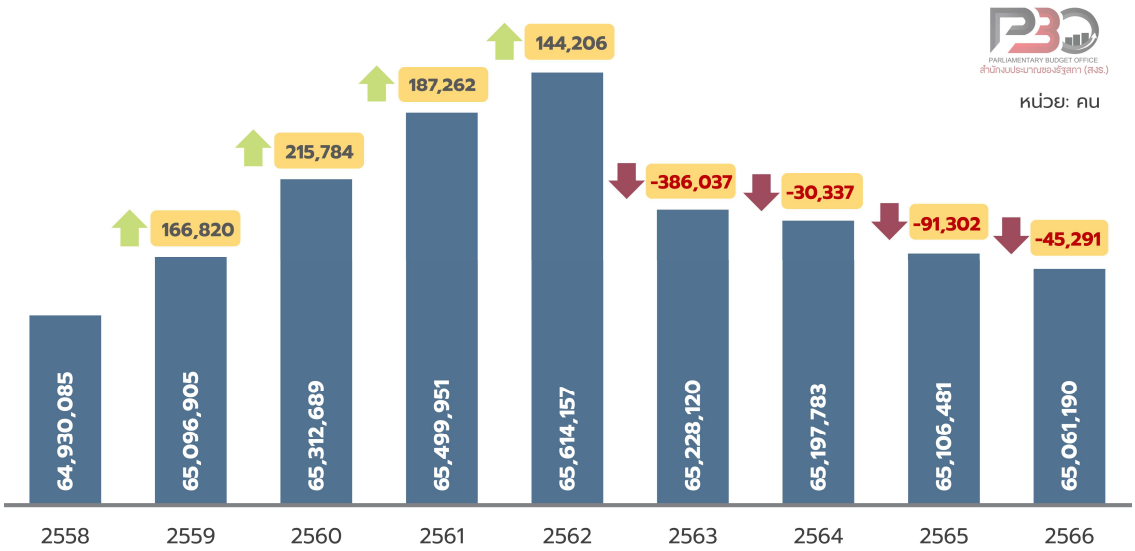

หมายเหตุ ปี 2563 กรมการปกครองได้ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนราษฎรให้ถูกต้อง จึงเป็นผลให้จำนวนประชากรไทยตามทะเบียนบ้านลดลงอย่างมาก (สำนักข่าวอิศรา, 2564)

ที่มา: กรมการปกครอง, 2567

จำนวนประชากรไทยลดลงอย่างรุนแรง เนื่องจากอัตราการเกิดลดลงตามลำดับตามการวางแผนประชากรที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519 จากเดิมที่มีคนเกิดประมาณปีละ 1 ล้านคน ระหว่างปี 2506 - 2526 เหลือประมาณ 784,000 คน ในปี 2551 และปรับลดลงอีกเหลือประมาณ 485,000 คน ในปี 2565

ในอดีตประเทศไทยมีสัดส่วนประชากรวัยทำงานค่อนข้างสูง ทำให้เกิดการปันผลทางประชากร (Demographic Dividend) ส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัว แต่ในปัจจุบันสัดส่วนวัยทำงานลดลง และจำนวนประชากรลดลงด้วย

ปี 2543 - 2553 ไทยมี**สัดส่วนประชากรที่อยู่ในวัยทำงานอายุระหว่าง 15 - 59 ปี** ประมาณร้อยละ 67 แต่สัดส่วนดังกล่าว**เริ่มลดลง** โดยจะเหลือเพียงร้อยละ 58 ในปี 2573 ประกอบกับ**ผลิตภาพแรงงานไทยอยู่ในระดับต่ำ**เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ โดยปี 2564 อยู่ในอันดับที่ 56 จาก 64 ประเทศ ดังนั้น โครงสร้างประชากรในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเกิดผลกระทบทางลบต่อเศรษฐกิจในระยะยาว

การวิเคราะห์ผลกระทบต่อจำนวนประชากรไทยที่ลดลง

ผลกระทบทางบวก

- การใช้ทรัพยากรด้านการศึกษา/สาธารณสุขสำหรับประชากรวัยเด็กลดลง
- สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบมุ่งเป้าให้มีคุณภาพดีขึ้นด้วยเหตุประชากรวัยเด็กลดลง
- ลดแรงกดดันจากอัตราคนว่างงาน โดยอัตราการว่างงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เฉลี่ยร้อยละ 1 ระหว่างปี 2554 - 2566
- ยกระดับเทคโนโลยีการผลิต เพื่อทดแทนกำลังแรงงาน และใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการป้องกันประเทศ เพื่อลดกำลังพลของกองทัพ

ผลกระทบทางลบ

- จำนวนประชากรลดลง ส่งผลต่อการจัดเก็บภาษี และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
- สัดส่วนวัยแรงงานและวัยเด็กลดลง สัดส่วนผู้สูงอายุสูงขึ้น อัตราส่วนพึ่งพิงทางอายุเพิ่มจากร้อยละ 52 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 79 ในปี 2583 ทรัพยากรต้องนำไปดูแลผู้สูงอายุ
- การนำเข้าแรงงานต่างด้าวเพื่อทดแทนแรงงานไทย ทำให้ต้องพึ่งพิงแรงงานจากต่างประเทศในระดับสูง
- เกิดผลกระทบทางธุรกิจ อาทิ สถานศึกษาเอกชนบางแห่งต้องปิดกิจการ ความต้องการผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กลดลง

1.3.5 การสู้รบในเมียนมา: ผลกระทบต่อประเทศไทย

สถานการณ์ชายแดนไทย-เมียนมา

ตั้งแต่ 1 เมษายน 2567 เป็นต้นมา สถานการณ์ตรงข้าม อ.แม่สอด จ.ตาก ได้ทวีความรุนแรงขึ้น โดยกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารเมียนมา ประกอบด้วย

- กองกำลังผสมจากกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU)
- กองกำลังพิทักษ์ประชาชน (PDF)
- กองกำลังพิทักษ์ชายแดน (BGF)

ได้เข้าโจมตีฐานที่มั่นของทหารเมียนมาในพื้นที่รอบเมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง และสามารถเข้ายึดฐานที่มั่นของทหารเมียนมาได้อย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญของชายแดนเมียวดี - แม่สอด

เส้นทางข้ามพรมแดนทางบกที่เชื่อมกับใจกลางอำนาจของระบบทหารเมียนมามากที่สุด

เส้นทางการค้าข้ามพรมแดนที่สำคัญที่เชื่อมต่อกับเมืองใหญ่ของเมียนมา อาทิ ย่างกุ้ง มัณฑะเลย์

อ.แม่สอด จ.ตาก เป็นเมืองสำคัญต่อการจัดการบริหารแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย

ภาพที่ 1-27 มูลค่าการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จำแนกรายด่าน ปี 2566

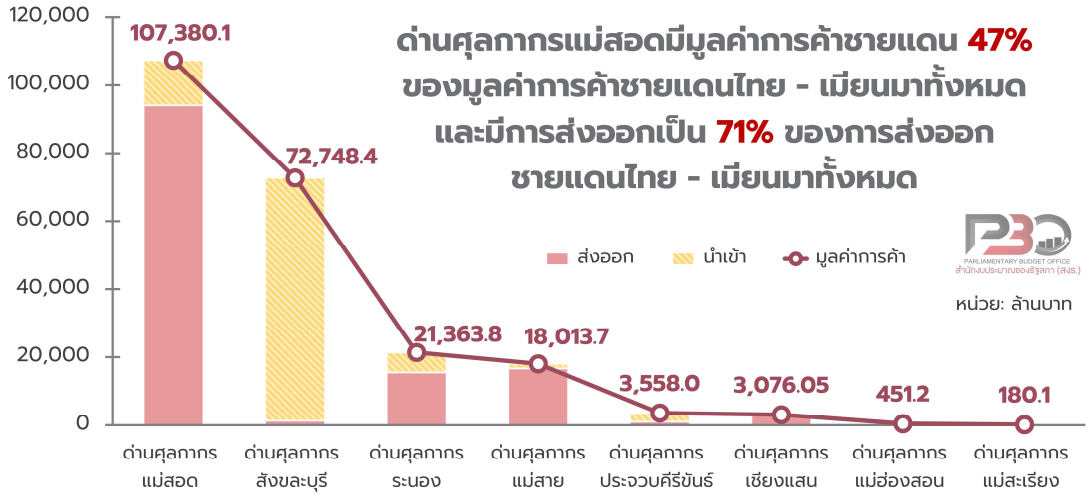

ที่มา: กรมศุลกากร

สถานการณ์ในเมียนมาไม่ได้กระทบแค่พื้นที่ตามชายแดนเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบในภาพรวมของประเทศ โดยเมียนมามีชายแดนติดกับไทยยาวกว่า 2,000 กิโลเมตร และเป็นแหล่งพลังงานไฟฟ้านำเข้าที่สำคัญ มีกำลังการผลิตสูงถึง 6,500 เมกะวัตต์ **ไทยพึ่งพาแหล่งก๊าซจากเมียนมาจำนวนมาก เนื่องจากมีราคาไม่แพงเมื่อเทียบกับแหล่งนำเข้าอื่น ๆ**

ภาพที่ 1-28 สัดส่วนการผลิต/นำเข้าก๊าซธรรมชาติของประเทศไทย

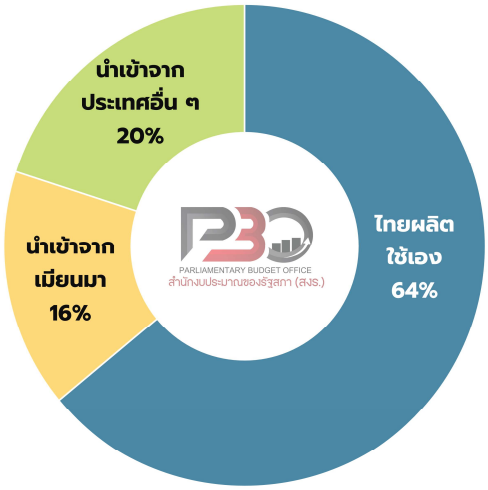

ประเทศไทยมีความสามารถในการผลิตก๊าซธรรมชาติใช้เอง 64% และนำเข้าจากต่างประเทศอีก 36% ประกอบด้วย

- **ประเทศเมียนมา 16%**
- **นำเข้าในรูป LNG 20%**

ที่มา: บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ความเสี่ยง

ด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดน สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น อาจทำให้มีการปิดด่านชายแดน ซึ่งจะกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิต การนำเข้า - ส่งออก ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

- **การขนส่ง**: ทำให้รถบรรทุกไม่สามารถเดินทางได้สะดวก รถขนส่งสินค้าตกค้างในฝั่งเมียนมา เสี่ยงต่อการสูญเสียทางเศรษฐกิจ การค้าชายแดนลดลงจากผู้ประกอบการไม่มั่นใจ
- **แรงงาน**: กระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้แรงงานจำนวนมาก และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่มีการจ้างงานแบบไป - กลับ อาจทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงาน และแรงงานข้ามชาตินอกระบบ

ด้านมนุษยธรรม การทะลักเข้ามาในประเทศไทยของผู้อพยพลี้ภัย ซึ่งทางการไทยจะต้องจัดงบประมาณในการดูแลผู้อพยพลี้ภัยในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสาธารณสุข การจัดหาพื้นที่ที่พักชั่วคราว เป็นต้น

ด้านความมั่นคง อาจทำให้เกิดการค้ามนุษย์ การค้าอาวุธสงคราม และการค้ายาเสพติดเพิ่มขึ้น

ด้านพลังงาน สถานการณ์สู้รบในเมียนมาอาจนำไปสู่การเปลี่ยนรัฐบาล หรือรูปแบบการปกครอง ซึ่งจะทำให้สิทธิสัมปทานพลังงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อาจส่งผลให้มีแนวโน้มที่จะต้องจ่ายค่าไฟแพงขึ้น

โอกาส

การดึงดูดนักลงทุนชาวเมียนมาที่ยังมีกำลังทรัพย์เข้ามาลงทุนทางตรง (FDI) ในไทย โดย 3 ปีที่ผ่านมา หลังรัฐประหารในเมียนมา มีชาวเมียนมาลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ของไทยเป็นอันดับ 3 รองจากจีน และรัสเซีย นอกจากนี้ ยังมีการลงทุนในอุตสาหกรรมการศึกษา อาหาร พลังงาน และเครื่องสำอาง

ข้อสังเกต PBO

บทสรุปปัจจัยเสี่ยงต่อภาระทางการคลังและงบประมาณ

1. ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจจีน	โอกาสในการจัดเก็บภาษีลดลง เนื่องจากภาวะการค้าขายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจชะลอตัว
2. การเพิ่มขึ้นของ NPLs ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง	ภาระงบประมาณในการจัดทำกิจกรรมกึ่งการคลังโครงการพักชำระหนี้ให้กับผู้มีรายได้น้อยและปานกลางเพิ่มสูงขึ้น
3. โครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet	ภาระงบประมาณในการชำระหนี้สาธารณะและภาระงบประมาณค้างจ่ายกิจกรรมกึ่งการคลังเพิ่มสูงขึ้น
4. วิกฤตการณ์ประชากร	โอกาสในการจัดเก็บภาษีลดลง เนื่องจากประชากรลดลง และภาระงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
5. การสู้รบในเมียนมา: ผลกระทบต่อประเทศไทย	โอกาสในการจัดเก็บภาษีการค้าจากการค้าชายแดนลดลง ภาระงบประมาณในการรักษาความสงบชายแดน และรองรับผู้ลี้ภัยเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งการจัดหาแหล่งพลังงานสำคัญแห่งใหม่ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางพลังงาน

ส่วนที่ 2 การรักษาเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง

2.1 กฎหมายที่เกี่ยวกับเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง

รัฐธรรมนูญฯ 2560

มาตรา 62 กำหนดให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐ **มีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืน**

พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

มาตรา 23 การจัดทำงบประมาณต้องคำนึงถึง **ประมาณการรายรับ และฐานะทางการคลังของประเทศ** ความจำเป็นในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ **ความเป็นธรรมทางสังคม นโยบายรัฐบาล และภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ**

พ.ร.บ.การบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548

มาตรา 20 กำหนดให้กระทรวงการคลังกู้เงินได้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- **ชดเชยการขาดดุลงบประมาณ หรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้**
- พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- ปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ
- ให้หน่วยงานอื่นกู้ต่อ

มาตรา 21 กำหนดให้**การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ** หรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ในปีงบประมาณหนึ่ง ให้กระทรวงการคลังกู้เป็นเงินบาทไม่เกินวงเงิน ดังนี้

- **ร้อยละ 20** ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- **ร้อยละ 80** ของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระหนี้คืนเงินต้นเงินกู้

พ.ร.บ.วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

มาตรา 6 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินนโยบายการคลัง การจัดทำงบประมาณ การจัดหารายได้ การใช้จ่าย การบริหารการเงินการคลัง และการก่อหนี้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้

มาตรา 7 การกู้เงิน การลงทุน การตรากฎหมาย การออกกฎ หรือการดำเนินการใด ๆ ของรัฐที่มีผลผูกพันทรัพย์สินหรือก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังแก่รัฐต้องพิจารณาความคุ้มค่าต้นทุนและผลประโยชน์ เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ

มาตรา 15 การจัดทำกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้นำแผนการคลังระยะปานกลางมาประกอบการพิจารณาด้วย และให้คำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ (1) ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ (2) ความเป็นธรรมทางสังคม (3) นโยบายงบประมาณ (4) เสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ (5) ความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่าย (6) การจัดเก็บรายได้แผ่นดิน (7) สถานะของหนี้สาธารณะของรัฐบาล และ (8) ความสามารถในการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ

มาตรา 28 กำหนดให้รัฐบาลรับภาระจะชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ในการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการเพื่อฟื้นฟูหรือกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน หรือเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยหรือการก่อวินาศกรรม

ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ

1. เรื่อง กำหนดกรอบในการบริหารหนี้สาธารณะ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564
   กำหนดสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)
   ต้องไม่เกินร้อยละ 70
   จากเดิมที่กำหนดไว้ร้อยละ 60

2. เรื่อง กำหนดอัตราชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ของหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 28 พ.ศ. 2565
   กำหนดให้ยอดคงค้างทั้งหมดรวมกัน
   ไม่เกินร้อยละ 32
   ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.2 เสถียรภาพทางการคลังจากอดีตถึงปัจจุบัน

ในระยะเวลาประมาณ 6 ปีที่ผ่านมานับแต่พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการคลังอย่างที่สุด อย่างไรก็ตาม ด้วยสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ถดถอยทำให้มีประเด็นที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว โดยพิจารณาจากสถานะทางการคลังของรัฐ ตามตารางที่ 2-1 ดังนี้

ตารางที่ 2-1 สถานะทางการคลังของรัฐ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2566

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	2562	2563	2564	2565	2566
(1) ประมาณการรายได้	2,550,000.0	2,731,000.0	2,677,000.0	2,400,000.0	2,490,000.0
(2) รายได้จัดเก็บจริง	2,537,378.2	2,307,215.6	2,437,525.1	2,551,222.8	2,650,796.3
(3) รายได้จัดเก็บจริง สูง/ต่ำกว่าประมาณการรายได้ (2)-(1)	-12,621.8	-423,784.4	-239,474.9	151,222.8	160,796.3
(4) เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ	363,216.6	701,283.6	734,703.4	652,552.5	632,612.4
(5) รวมรายรับ (2)+(4)	2,900,594.8	3,008,499.2	3,172,228.5	3,203,775.3	3,283,408.7
(6) รวมรายจ่าย	3,306,013.1	3,366,032.7	3,447,234.4	3,338,616.4	3,431,355.4
(6.1) รายจ่ายประจำปี*	2,975,794.5	3,141,162.5	3,250,737.1	3,091,283.4	3,173,640.0
(6.2) รายจ่ายเงินกันเหลื่อมปี	330,218.6	224,870.2	196,497.3	213,677.6	173,901.3
(6.3) รายจ่ายเงินคงคลัง	-	-	-	33,655.4	83,814.1
(7) รายได้จัดเก็บจริง สูง/ต่ำกว่ารายจ่าย (2)-(6)	-768,634.9	-1,058,817.1	-1,009,709.3	-787,393.6	-780,559.1
(8) รายได้จัดเก็บจริง สูง/ต่ำกว่ารายจ่ายประจำปี (2)-(6.1)	-438,416.3	-833,946.9	-813,212.0	-540,060.6	-522,843.7
(9) รายรับ สูง/ต่ำกว่า รายจ่ายประจำปี (5)-(6.1)	-75,199.7	-132,663.3	-78,508.6	112,491.9	109,768.7
(10) รายรับ สูง/ต่ำกว่า รายจ่าย (5)-(6)	-405,418.3	-357,533.5	-275,005.9	-134,841.1	-147,946.7
(11) ภาระคงค้างที่ต้องชดเชยตามมาตรา 28	820,013.0	862,791.0	953,378.0	1,039,920.0	1,000,295.2 (22 ก.ย. 66)
(11.1) ร้อยละของภาระคงค้างที่ต้องชดเชยตามมาตรา 28 **ที่เกิดขึ้นจริง**	27.3	27.0	29.0	33.4	31.4
(11.2) ร้อยละของกรอบวงเงินภาระคงค้างที่ต้องชดเชยตามมาตรา 28	30.0	30.0	30.0	35.0	32

ที่มา: (1) - (6) และ (8) - (10) รายงานการรับ - จ่ายเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2566 กรมบัญชีกลาง
(11) มติคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
(7) และ (11) ประมวลผลโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

จากตารางที่ 2-1 พบประเด็นปัญหาที่อาจส่งผลต่อการรักษาเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลังของรัฐในระยะยาว ดังต่อไปนี้

2.2.1 การจัดเก็บรายได้จริงที่มีความคลาดเคลื่อนจากประมาณการ

ที่ผ่านมาการจัดเก็บรายได้จริงของรัฐบาลไม่เป็นไปตามที่ประมาณการไว้ ซึ่งอาจเกิดจากภาวะเศรษฐกิจหรือประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ ส่งผลต่อการวางแผนการคลัง การดำเนินนโยบายด้านการคลังและการบริหารงบประมาณรายจ่ายรวมถึงการบริหารเงินคงคลัง

ภาพที่ 2-1 เปรียบเทียบประมาณการรายได้และรายได้จัดเก็บจริงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2566

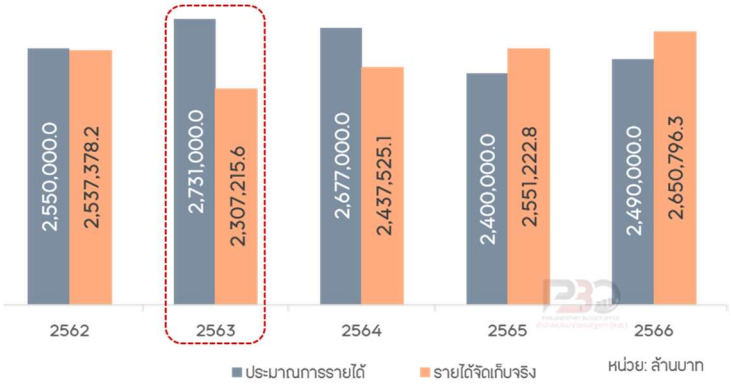

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
รายได้ที่ประมาณการว่าจะจัดเก็บได้
2,731,000.0 ล้านบาท
สามารถจัดเก็บจริงได้เพียง
2,307,215.6 ล้านบาท ต่ำกว่า
ประมาณการถึง
423,784.4 ล้านบาท
โดยต้องกู้เงินชดเชยเพื่อการขาดดุลงบประมาณสูงถึง 701,283.6 ล้านบาท

ที่มา: กรมบัญชีกลาง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 การแพร่ระบาดของ COVID -19 ทำให้เศรษฐกิจถดถอยการจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าประมาณการมากและยังคงจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าประมาณการต่อเนื่องมาถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ทำให้รัฐบาลต้องกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่สูงขึ้น ส่งผลให้หนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นด้วย จนกระทั่งคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐต้องออกประกาศฯ เรื่อง กำหนดกรอบในการบริหารหนี้สาธารณะ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 ขยายสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพิ่มขึ้นเป็นไม่เกินร้อยละ 70 จากเดิมที่กำหนดไว้เพียงร้อยละ 60

2.2.2 รายได้ที่จัดเก็บไม่เพียงพอต่อรายจ่าย

หากพิจารณาเฉพาะเงินรายได้โดยไม่รวมเงินกู้ชดเชยการขาดดุลงบประมาณ จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2566 รายได้ของรัฐบาลต่ำกว่ารายจ่ายมาโดยตลอด แม้ว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 การจัดเก็บรายได้จะเพิ่มสูงขึ้นกว่าประมาณการ แต่ก็ยังน้อยกว่ารายจ่าย จึงส่งผลให้รัฐต้องกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยเฉพาะในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2563 มีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด**จาก 363,216.6 ล้านบาท เป็น 701,283.6 ล้านบาท** และภายหลังจากนั้นก็ยังคงระดับสูงกว่า 6 แสนล้านบาทต่อปี ซึ่งต้นเหตุอาจมิใช่ภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยหรือศักยภาพการจัดเก็บรายได้ของรัฐแต่ด้านเดียว หากแต่เป็นเพราะ **“ภาครายจ่าย”** โดยเฉพาะรายจ่ายประจำที่เกี่ยวกับบุคลากรภาครัฐ สวัสดิการ ผลตอบแทนและประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ที่ดูเสมือนว่าภาครัฐยังไม่สามารถลดภาระทางการคลังดังกล่าว ดังนั้นโอกาสที่จะนำไปสู่การจัดทำงบประมาณแบบสมดุลหรือเกินดุลเป็นเรื่องยากและส่งผลต่อเสถียรภาพความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาวได้

ข้อสังเกต PBO

1. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รัฐบาลได้ประมาณการรายได้ไว้ **จำนวน 2,490,000.0 ล้านบาท** แต่สิ้นปี**สามารถจัดเก็บได้จริง จำนวน 2,650,796.3 ล้านบาท** อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับรายจ่ายประจำปี จำนวน 3,173,640.0 ล้านบาท ทำให้รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บต่ำกว่ารายจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 522,843.7 ล้านบาท แต่รัฐบาลกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณมากถึง 632,612.4 ล้านบาท **ทำให้ในปีงบประมาณดังกล่าวดุลการคลังมีรายรับสูงกว่ารายจ่าย จำนวน 109,768.7 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่าดุลการคลังที่เป็นบวกนั้นล้วนมาจากเงินกู้**

2. สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ประมาณการรายได้สุทธิไว้ จำนวน 2,887,000.0 ล้านบาท ในขณะที่ได้ประมาณการรายจ่ายไว้จำนวน 3,752,700.0 ล้านบาท เมื่อเทียบกับประมาณการรายได้แล้วนั้น หมายความว่าต้องกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ จำนวน 865,700.0 ล้านบาท ซึ่งเกือบเต็มกรอบตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 ดังนั้น หากการจัดเก็บรายได้แผ่นดินไม่เป็นไปตามที่ประมาณการไว้ อาจทำให้รัฐบาลมีความยากลำบากในการจัดหารายรับจากช่องทางอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อมิให้กระทบต่อการดำเนินงานภาครัฐและการใช้จ่ายเงินตามนโยบายที่รัฐบาลได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

2.2.3 ปริมาณหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 2-2 ปริมาณและสัดส่วนหนี้สาธารณะเทียบกับกรอบตามกฎหมาย

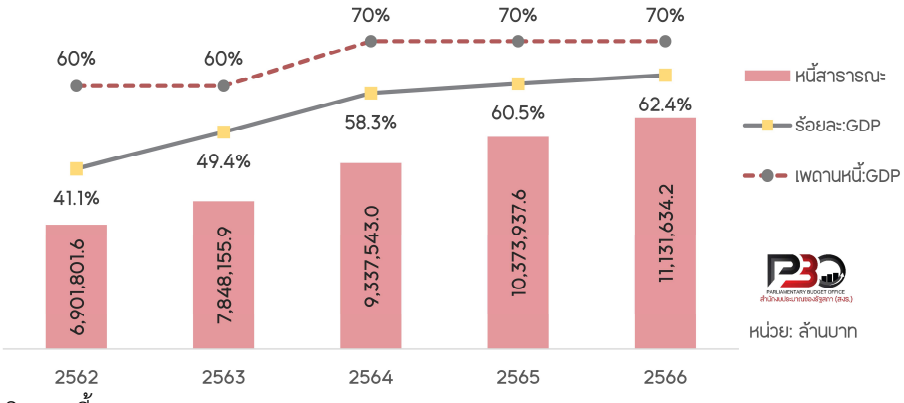

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

จากภาพที่ 2-2 จะเห็นว่าหนี้สาธารณะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีเพียง 6,901,801.6 ล้านบาท แต่เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 11,131,634.2 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 62.4 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) **แม้ยังอยู่ในกรอบที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 70** แต่เนื่องจากปริมาณหนี้สาธารณะไม่ได้ลดลง ประกอบกับ GDP ของประเทศมีขนาดลดลงจากวิกฤตเศรษฐกิจ อันเป็นผลจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในช่วงปี 2563 - 2564 ทำให้คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐออกประกาศขยายเพดานสัดส่วนหนี้สาธารณะเป็นไม่เกินร้อยละ 70 จากเดิมที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 60 เนื่องจากเกรงว่าสัดส่วนหนี้สาธารณะจะเกินเพดานซึ่งมีความสุ่มเสี่ยงต่อการรักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐ และแม้ว่าภายหลังจากนั้นภาวะเศรษฐกิจไทยจะค่อย ๆ ดีขึ้นส่งผลให้ GDP ของประเทศมีขนาดโตขึ้น แต่ความจำเป็นของการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐที่ไม่ลดลง จึงมีการกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลที่เพิ่มขึ้น **แม้ว่าจะชำระคืนต้นเงินกู้ในระบบงบประมาณรายจ่ายประจำปีแต่ไม่ได้ทำให้ปริมาณหนี้สาธารณะลดลง** จึงทำให้ปริมาณหนี้สาธารณะของรัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และหากรัฐบาลยังไม่สามารถดำเนินนโยบายให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ตามเป้าหมาย สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ก็จะอาจมีแนวโน้มสูงขึ้นอีก ซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อความเชื่อมั่นของประเทศ

2.2.4 การใช้มาตรการกึ่งการคลังส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของภาระทางการคลังในอนาคต

ที่ผ่านมามีการใช้มาตรการกึ่งการคลังตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยรัฐบาลรับภาระชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ในการดำเนินการภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐได้ประกาศกำหนดอัตรายอดคงค้างชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจกรรม มาตรการหรือโครงการดังกล่าว รวมกันไว้ที่**ไม่เกินร้อยละ 30** ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่ได้ปรับปรุงขยายเพดานจำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กำหนดอัตรายอดคงค้างชำระทั้งหมดรวมกัน**ไม่เกินร้อยละ 35** โดย ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 ภาระที่รัฐต้องรับชดเชยดังกล่าวมียอดคงค้างจำนวน 1,060,940.0 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 34.2 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (วงเงิน 3,100,000.0 ล้านบาท) ใกล้เต็มเพดานตามที่คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 35 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ครั้งที่ 2 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กำหนดอัตรายอดคงค้างชำระทั้งหมดรวมกัน**ไม่เกินร้อยละ 32** โดย ณ สิ้นวันที่ 22 กันยายน 2566 ภาระที่รัฐต้องรับชดเชยดังกล่าวมียอดคงค้างจำนวน 1,000,295.0 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราร้อยละ 31.4 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (กรอบวงเงินงบประมาณ 3,185,000.0 ล้านบาท)

ข้อสังเกต PBO

1. สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 คณะรัฐมนตรีได้กำหนดกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มขึ้นเป็น 3,752,700.0 ล้านบาท โดยพื้นที่ทางการคลังตามมาตรา 28 ที่มีการกำหนดอัตราไว้ร้อยละ 32 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี คิดเป็น 1,200,864.0 ล้านบาท ในขณะที่ ณ วันที่ 22 กันยายน 2566 ยอดคงค้างมีจำนวน 1,000,295.2 ล้านบาท ซึ่งหากรัฐบาลจะใช้พื้นที่ทางการคลังดังกล่าวดำเนินนโยบายตามที่แถลงไว้ต่อรัฐสภาก็ต้องคำนึงถึงภาระทางการคลังที่สะสมเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลไม่สามารถจัดเก็บรายได้แผ่นดินเพิ่มขึ้นกว่าที่ผ่านมา การกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เพิ่มขึ้นย่อมมาจากการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณอาจมีลักษณะเป็น **“การกู้เงินเพิ่มขึ้นเพื่อขยายพื้นที่ทางการคลังตามมาตรา 28 ให้สูงขึ้น และนำพื้นที่ทางการคลังดังกล่าวไปสร้างภาระทางการคลังในอนาคต”** อันเป็นการสร้างความสุ่มเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว

2. ในการจัดทำกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี รัฐบาลได้นำปัจจัยส่วนใหญ่ที่มีข้อมูลสถิติอ้างอิงมาพิจารณาจัดทำกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีอย่างรอบด้านอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม มี**ปัจจัยเกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคม และปัจจัยความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่าย**ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมไม่สามารถแสดงข้อมูลสถิติเชิงประจักษ์ได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเหลื่อมล้ำในมิติพื้นที่ระหว่างเมืองและชนบท หรือความจำเป็นเหมาะสมของการใช้จ่ายเงินงบประมาณซึ่งไม่สอดคล้องกับรายได้หรือฐานะการคลังของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีความเหมาะสมเป็นไปตามกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างแท้จริง และส่งผลดีต่อเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ รัฐบาลจึงต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าวยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์งบประมาณ

3.1 สมมติฐานทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 3-1 สมมติฐานทางเศรษฐกิจในปี 2567 - 2568

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.2 นโยบายและแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายฯ

ภาพที่ 3-2 นโยบายและแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

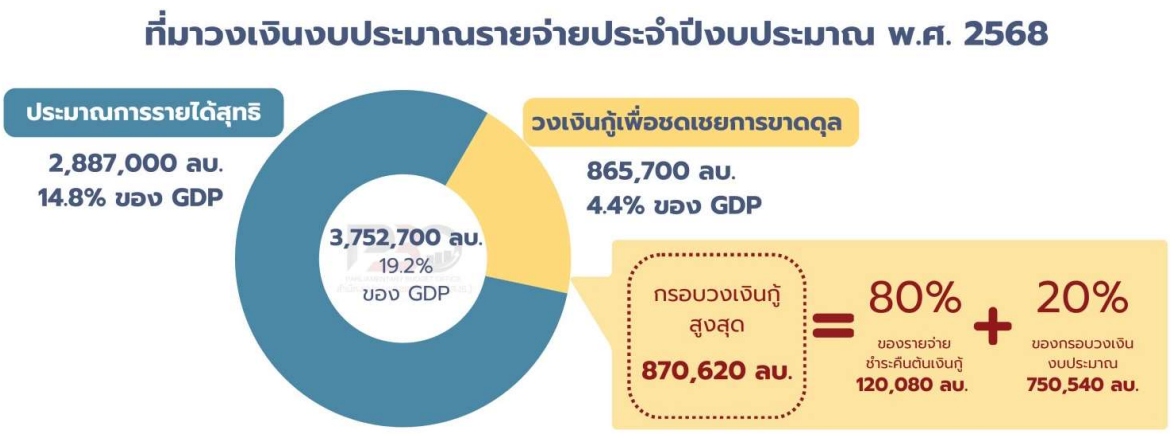

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.3 การจัดสรรงบประมาณฯ 2568 กับยุทธศาสตร์ชาติ

3.3.1 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น สำหรับยุทธศาสตร์ชาติที่รัฐบาลให้ความสำคัญและได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุดยังคงเป็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เช่นเดียวกันกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในขณะที่ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุดเช่นเดียวกับปีที่แล้วเช่นกัน

ภาพที่ 3-3 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

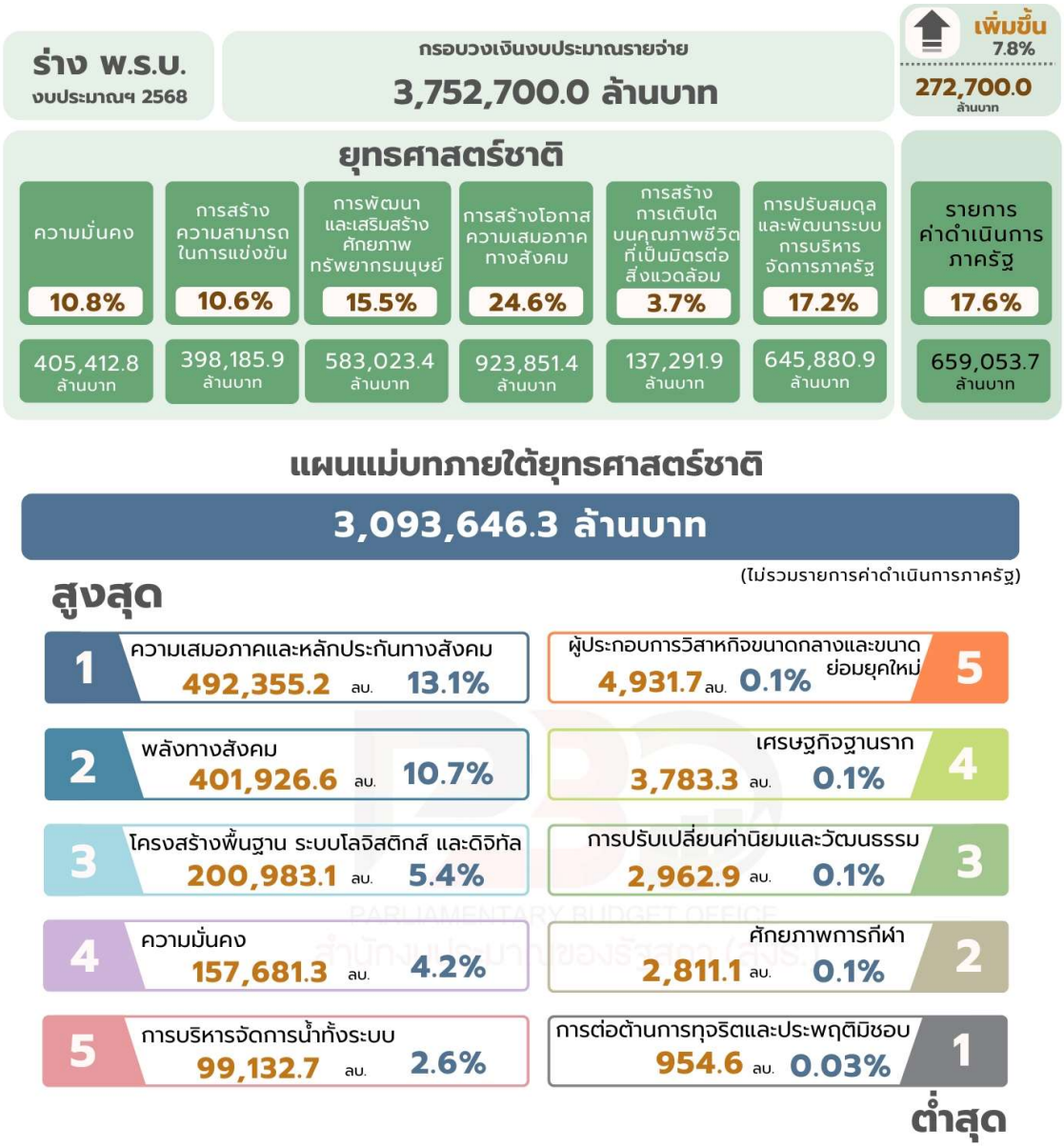

ที่มา: 1. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
2. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-4 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น

หน่วย: ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ชาติ

ความมั่นคง

สัดส่วนงบประมาณ	
ร้อยละ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
10.8	405,412.8

งบประมาณรายจ่ายเปรียบเทียบ		
ปี 2567	=	386,149.7
(ร่าง) ปี 2568	=	405,412.8
เพิ่มขึ้น	=	**19,263.2**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	5.0

การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

สัดส่วนงบประมาณ	
ร้อยละ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
10.6	398,185.9

งบประมาณรายจ่ายเปรียบเทียบ		
ปี 2567	=	392,028.6
(ร่าง) ปี 2568	=	398,185.9
เพิ่มขึ้น	=	**6,157.3**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	1.6

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

สัดส่วนงบประมาณ	
ร้อยละ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
15.5	583,023.4

งบประมาณรายจ่ายเปรียบเทียบ		
ปี 2567	=	561,167.0
(ร่าง) ปี 2568	=	583,023.4
เพิ่มขึ้น	=	**21,856.3**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	3.9

การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

สัดส่วนงบประมาณ	
ร้อยละ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
24.6	923,851.4

งบประมาณรายจ่ายเปรียบเทียบ		
ปี 2567	=	836,382.5
(ร่าง) ปี 2568	=	923,851.4
เพิ่มขึ้น	=	**87,468.9**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	10.5

การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สัดส่วนงบประมาณ	
ร้อยละ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
3.7	137,291.9

งบประมาณรายจ่ายเปรียบเทียบ		
ปี 2567	=	131,020.5
(ร่าง) ปี 2568	=	137,291.9
เพิ่มขึ้น	=	**6,271.5**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	4.8

การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สัดส่วนงบประมาณ	
ร้อยละ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
17.2	645,880.9

งบประมาณรายจ่ายเปรียบเทียบ		
ปี 2567	=	608,210.5
(ร่าง) ปี 2568	=	645,880.9
เพิ่มขึ้น	=	**37,670.4**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	6.2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	ปี 2567	ร่าง ปี 2568	สัดส่วน	เพิ่ม - ลด	
				จำนวน	ร้อยละ
ความมั่นคง	141,404.1	157,681.3	4.2	▲ 16,277.2	11.5
การต่างประเทศ	5,447.2	5,629.2	0.2	▲ 182.0	3.3
งบรายจ่ายดำเนินงาน	-	-	-	-	-
งบรายจ่ายภารกิจพื้นฐาน	35,226.2	39,303.1	1.0	▲ 4,077.0	11.6
งบรายจ่ายบุคลากร	204,072.1	202,799.1	5.4	▼ -1,273.0	-0.6
การเกษตร	49,866.7	45,908.4	1.2	▼ -3,958.3	-7.9
อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	3,800.3	8,737.7	0.2	▲ 4,937.3	129.9
การท่องเที่ยว	7,310.3	11,297.4	0.3	▲ 3,987.1	54.5
พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ	9,388.8	13,087.5	0.3	▲ 3,698.7	39.4
โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ฯ	185,276.6	200,983.1	5.4	▲ 15,706.5	8.5
ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางฯ	8,710.7	4,931.7	0.1	▼ -3,779.1	-43.4
เขตเศรษฐกิจพิเศษ	8,351.5	8,044.4	0.2	▼ -307.1	-3.7
การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม	19,265.1	19,609.4	0.5	▲ 344.3	1.8
งบรายจ่ายดำเนินงาน	36,964.5	26,877.8	0.7	▼ -10,086.7	-27.3
งบรายจ่ายภารกิจพื้นฐาน	20,435.2	15,365.5	0.4	▼ -5,069.7	-24.8
งบรายจ่ายบุคลากร	42,659.0	43,343.1	1.2	▲ 684.1	1.6
การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม	3,130.8	2,962.9	0.1	▼ -167.9	-5.4
การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	33,285.2	36,055.1	1.0	▲ 2,770.0	8.3
การพัฒนาการเรียนรู้	24,770.5	34,188.6	0.9	▲ 9,418.1	38.0
การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี	64,572.6	66,313.6	1.8	▲ 1,741.1	2.7
ศักยภาพการกีฬา	2,420.4	2,811.1	0.1	▲ 390.7	16.1
งบรายจ่ายดำเนินงาน	561.9	455.2	0.01	▼ -106.7	-19.0
งบรายจ่ายภารกิจพื้นฐาน	28,433.7	23,296.9	0.6	▼ -5,136.9	-18.1
งบรายจ่ายบุคลากร	403,992.0	416,939.9	11.1	▲ 12,947.9	3.2
พลังทางสังคม	367,984.6	401,926.6	10.7	▲ 33,942.1	9.2
เศรษฐกิจฐานราก	2,296.1	3,783.3	0.1	▲ 1,487.3	64.8
ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม	451,769.4	492,355.2	13.1	▲ 40,585.8	9.0
งบรายจ่ายดำเนินงาน	5,038.0	16,458.9	0.4	▲ 11,421.0	226.7
งบรายจ่ายภารกิจพื้นฐาน	837.9	716.9	0.02	▼ -121.0	-14.4
งบรายจ่ายบุคลากร	8,456.6	8,610.4	0.2	▲ 153.8	1.8
การเติบโตอย่างยั่งยืน	8,722.1	9,405.0	0.3	▲ 682.9	7.8
การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ	91,815.6	99,132.7	2.6	▲ 7,317.1	8.0
งบรายจ่ายดำเนินงาน	2,318.9	913.5	0.02	▼ -1,405.4	-60.6
งบรายจ่ายภารกิจพื้นฐาน	9,949.6	9,898.8	0.3	▼ -50.8	-0.5
งบรายจ่ายบุคลากร	18,214.3	17,941.9	0.5	▼ -272.4	-1.5
การบริการประชาชนฯ	31,189.5	33,761.0	0.9	▲ 2,571.5	8.2
การต่อต้านการทุจริตฯ	712.5	954.6	0.03	▲ 242.2	34.0
กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	17,709.7	18,892.1	0.5	▲ 1,182.3	6.7
งบรายจ่ายดำเนินงาน	428,826.0	456,675.6	12.2	▲ 27,849.6	6.5
งบรายจ่ายภารกิจพื้นฐาน	21,371.0	24,262.4	0.6	▲ 2,891.4	13.5
งบรายจ่ายบุคลากร	108,401.8	111,335.2	3.0	▲ 2,933.4	2.7

รวมงบประมาณทั้ง 6 ด้าน

ร้อยละ			
82.4	ปี 2567	=	2,914,958.8
	(ร่าง) ปี 2568	=	3,093,646.3
	เพิ่มขึ้น	=	**178,687.5**
	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	6.1

รายการค่าดำเนินการภาครัฐ

ร้อยละ			
17.6	ปี 2567	=	565,041.2
	(ร่าง) ปี 2568	=	659,053.7
	เพิ่มขึ้น	=	**94,012.5**
	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	16.6

รวมงบประมาณทั้งสิ้น

ปี 2567	=	3,480,000.0
ร่าง ปี 2568	=	3,752,700.0
เพิ่มขึ้น	=	**272,700.0**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	7.8

ที่มา: 1. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
2. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.3.2 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 จำนวน 1,039,243.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.7 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 55,023.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.6 ครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนาทั้ง 4 มิติ ประกอบด้วย 13 หมุดหมาย โดยมิติการพัฒนาด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุด และหมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสมได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุด

ภาพที่ 3-5 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

หน่วย: ล้านบาท

มิติการพัฒนา

การผลิตและบริการเป้าหมาย

ร้อยละ	รวมทั้งสิ้น
35.2	365,768.6

โอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

ร้อยละ	รวมทั้งสิ้น
50.7	527,130.1

ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ร้อยละ	รวมทั้งสิ้น
4.1	42,115.9

ปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

ร้อยละ	รวมทั้งสิ้น
10.0	104,228.8

สัดส่วนเพิ่ม-ลด

ปี 2567	=	299,413.9
ร่าง ปี 2568	=	365,768.6
เพิ่มขึ้น	=	**66,354.7**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	22.2

ปี 2567	=	542,647.9
ร่าง ปี 2568	=	527,130.1
ลดลง	=	**-15,517.8**
ลดลง ร้อยละ	=	-2.9

ปี 2567	=	39,860.5
ร่าง ปี 2568	=	42,115.9
เพิ่มขึ้น	=	**2,255.4**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	5.7

ปี 2567	=	102,297.4
ร่าง ปี 2568	=	104,228.8
เพิ่มขึ้น	=	**1,931.4**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	1.9

หมุดหมายการพัฒนา 13 หมุดหมาย

หมุดหมายการพัฒนา	ปี 2567	ร่าง ปี 2568	สัดส่วน	เพิ่ม - ลด จำนวน	เพิ่ม - ลด ร้อยละ	
ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรฯ	65,107.4	111,930.1	10.8	▲ 46,822.7	71.9	3
ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวฯ	8,297.6	10,743.4	1.0	▲ 2,445.8	29.5	9
ไทยเป็นฐานการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน	3,471.5	8,549.0	0.8	▲ 5,077.5	146.3	11
ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพฯ	29,384.0	30,135.1	2.9	▲ 751.1	2.6	8
ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนฯ	190,077.8	202,130.3	19.4	▲ 12,052.5	6.3	2
ไทยเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัลฯ	**3,075.6**	**2,280.8**	**0.2**	▼ **-794.8**	**-25.8**	13
ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฯ	9,616.9	5,647.9	0.5	▼ -3,969.0	-41.3	12
ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ฯ	76,192.9	75,453.2	7.3	▼ -739.7	-1.0	4
ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลงฯ	**456,838.1**	**446,029.0**	**42.9**	▼ **-10,809.1**	**-2.4**	1
ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ	7,081.5	8,611.7	0.8	▲ 1,530.2	21.6	10
ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติฯ	32,779.0	33,504.2	3.2	▲ 725.2	2.2	7
ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูงฯ	73,735.4	64,439.1	6.2	▼ -9,296.3	-12.6	5
ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพฯ	28,562.0	39,789.7	3.8	▲ 11,227.7	39.3	6

PARLIAMENTARY BUDGET OFFICE
สำนักงบประมาณของรัฐสภา (สงร.)

รวมงบประมาณทั้งสิ้น

ปี 2567	=	984,219.7
ร่าง ปี 2568	=	1,039,243.4
เพิ่มขึ้น	=	**55,023.7**
เพิ่มขึ้น ร้อยละ	=	5.6

ที่มา: 1. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
2. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.3.3 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายกับสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ปี 2566

ภาพที่ 3-6 ยุทธศาสตร์ชาติกับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2567

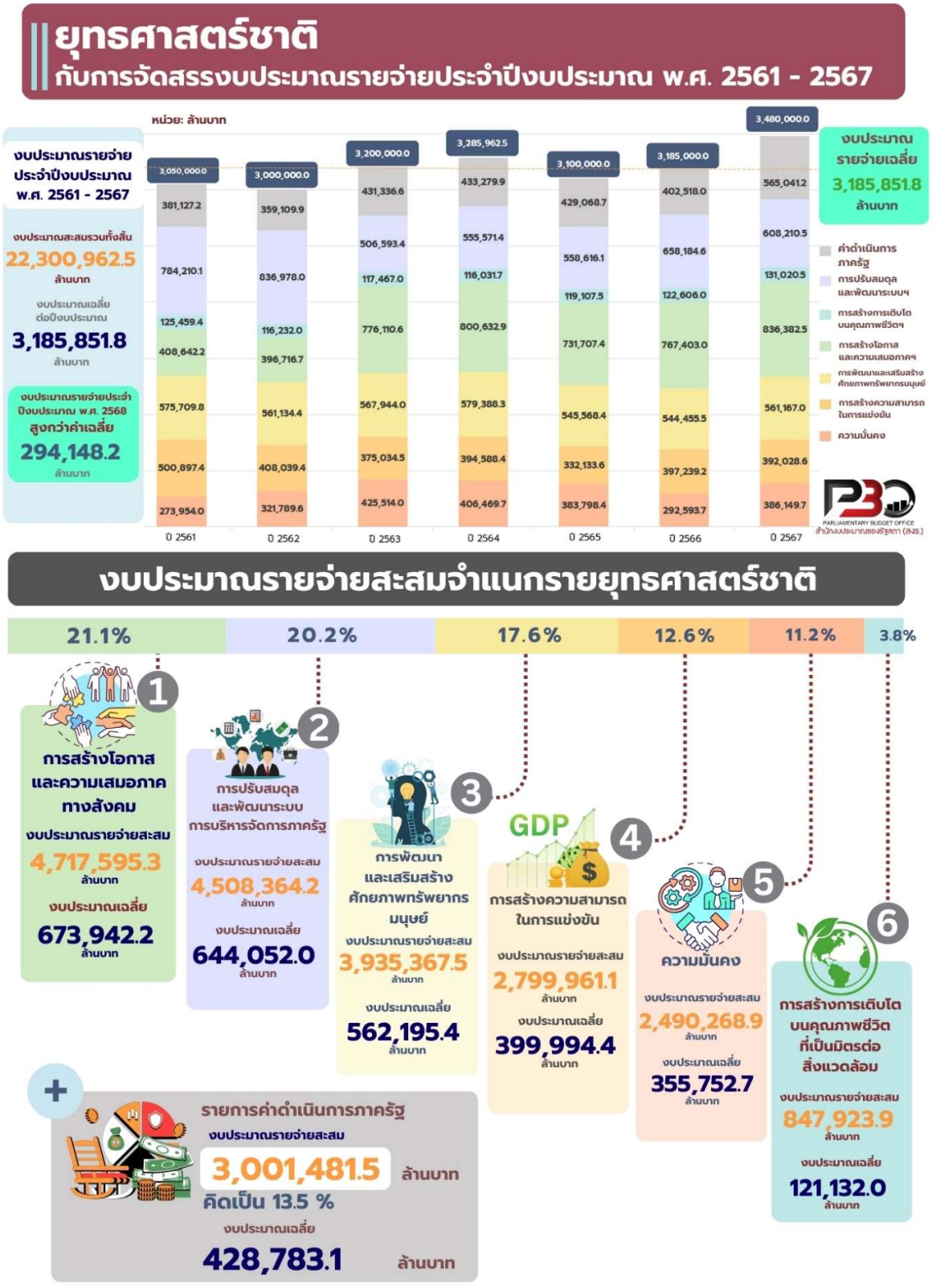

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2567

ภาพที่ 3-7 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในปี 2566

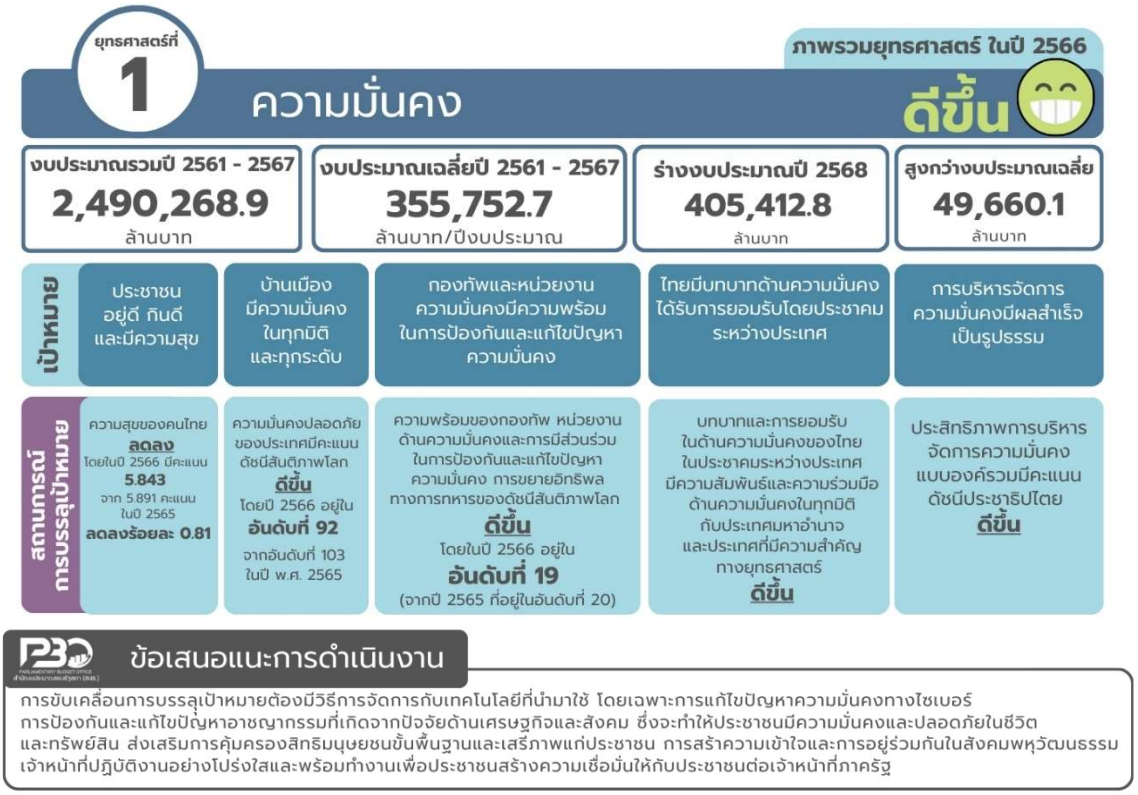

ที่มา: รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2566 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 3-8 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ปี 2566

ที่มา: รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2566 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 3-9 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ปี 2566

ที่มา: รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2566 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 3-10 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ปี 2566

ที่มา: รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2566 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 3-11 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปี 2566

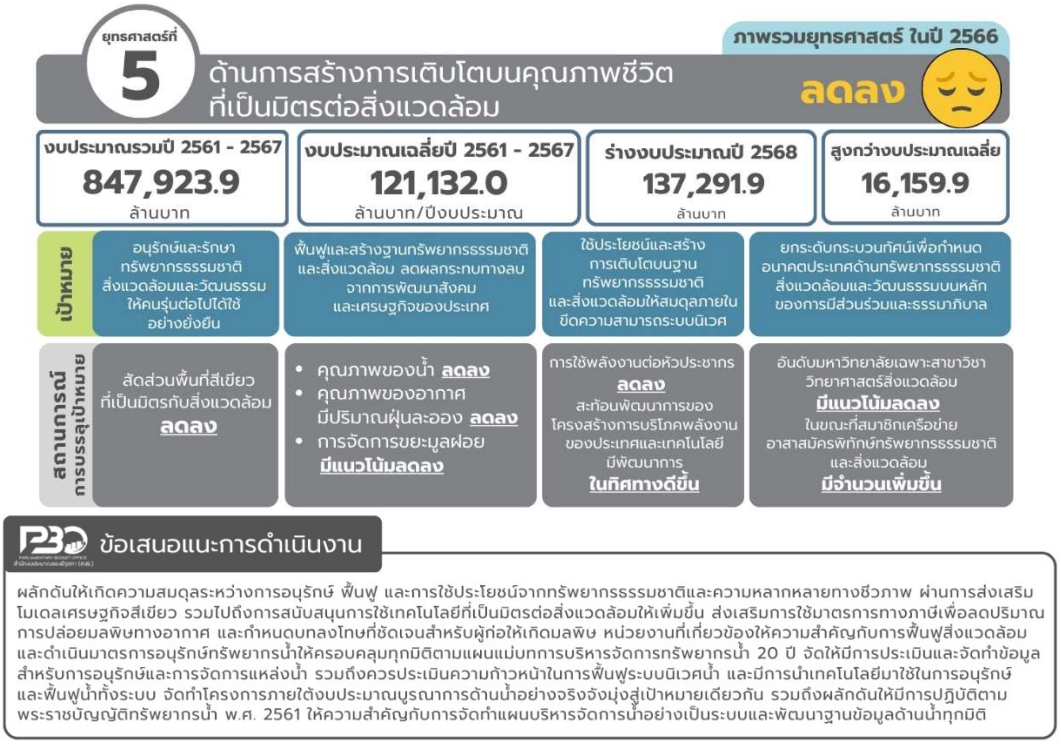

ที่มา: รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2566 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 3-12 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ปี 2566

ที่มา: รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2566 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3.4 แนวโน้มวงเงินงบประมาณและโครงสร้างงบประมาณ

3.4.1 แนวโน้มวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ภาพที่ 3-13 แนวโน้มวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568

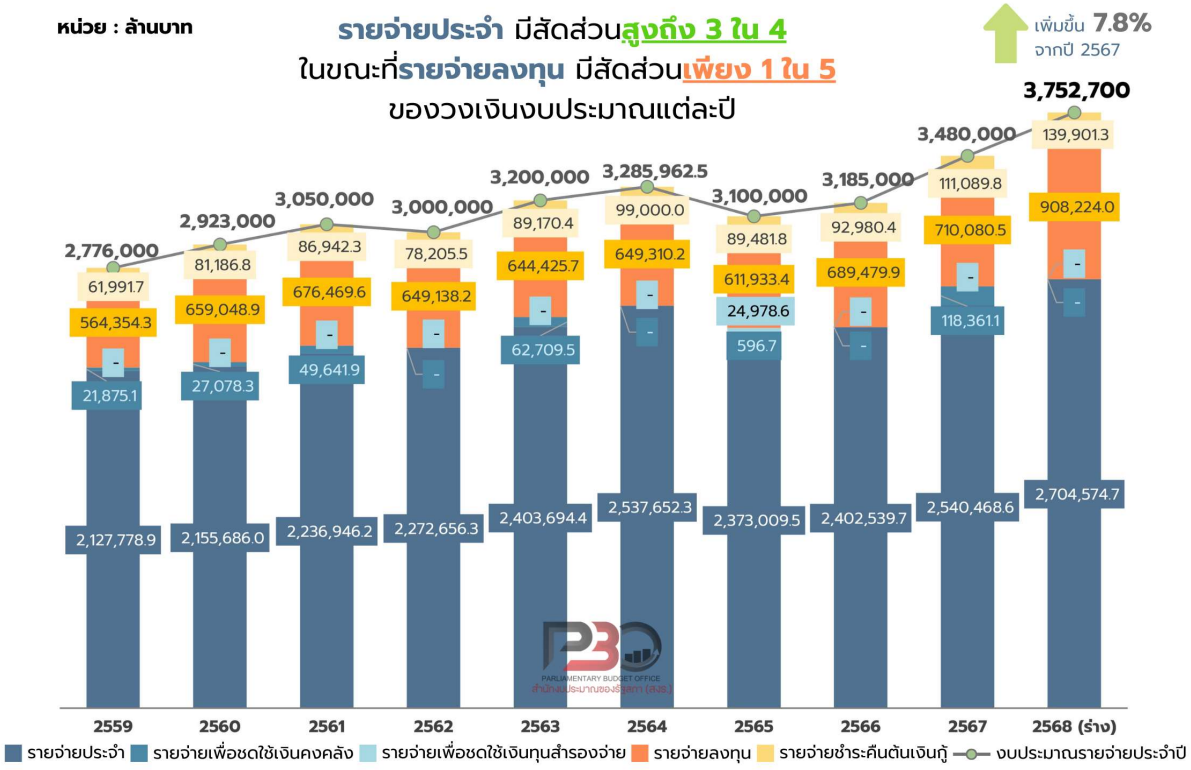

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หมายเหตุ: 1. รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2568 ไม่รวมรายจ่ายลงทุน กรณีการกู้เพื่อการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

2. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2561 รวมงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปี

ข้อสังเกต PBO

วงเงินที่ตั้งไว้เพื่อบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ จำนวน 410,253.7 ล้านบาท เมื่อหักส่วนชำระคืนต้นเงินกู้ จำนวน 150,100 ล้านบาท ทำให้ทราบว่าดอกเบี้ยที่ต้องชำระ และค่าใช้จ่ายในการกู้เงินของรัฐบาลมีจำนวนถึง 260,153.7 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่างบประมาณในการบริหารจัดการหนี้ภาครัฐส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปเพื่อการชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการก่อหนี้ใหม่ ขณะที่การชำระคืนต้นเงินกู้ในแต่ละปีมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจกระทบต่อแนวโน้มวงเงินงบประมาณในปีถัดไป และส่งผลต่อความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาวได้

3.4.2 โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-14 โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

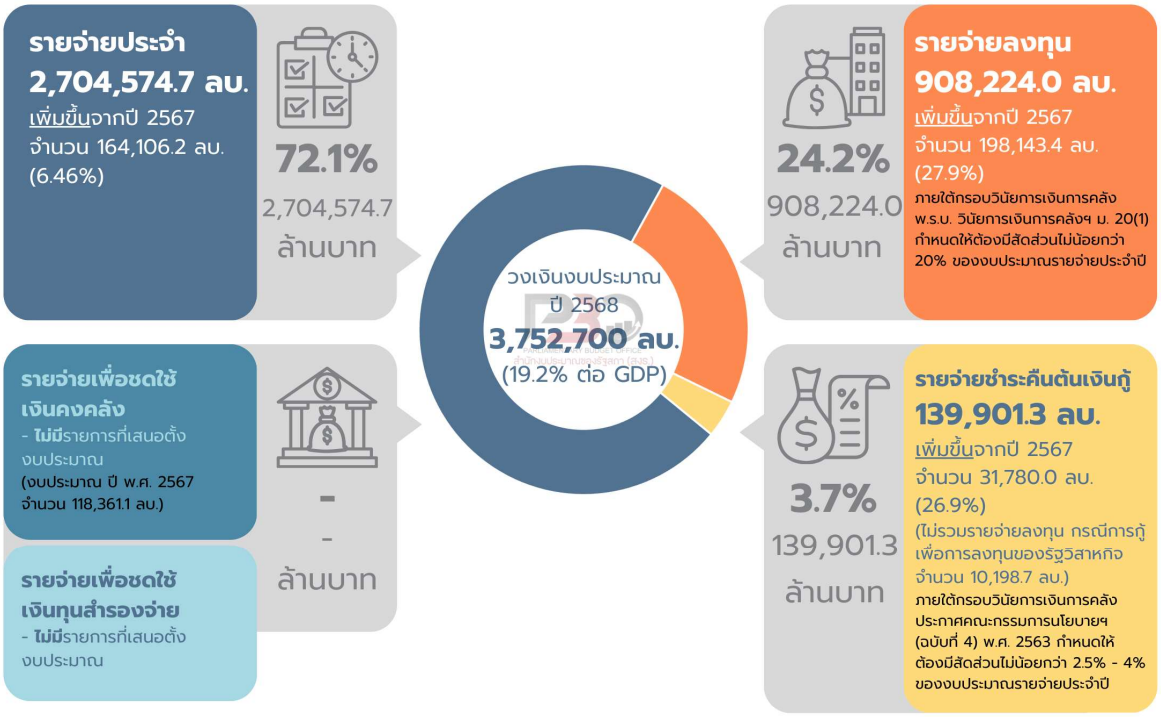

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ข้อสังเกต PBO

1. การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลมีสัดส่วนใกล้เคียงกับรายจ่ายประจำ ทำให้ต้องกู้เงินมาสมทบเพื่อให้รายจ่ายลงทุนมีสัดส่วนเป็นไปตามกรอบวินัยการเงินการคลังที่กำหนด ส่งผลให้รัฐบาลต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายลงทุนในสัดส่วนที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นเหตุให้ขาดดุลงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และอาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว

2. ควรปรับโครงสร้างการบริหารภาครัฐ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดรายจ่ายประจำ ขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาครัฐให้เพิ่มสูงขึ้น

3. แม้รายจ่ายลงทุนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จะมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามกรอบวินัยการเงินการคลัง ในมาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 แต่ก็ถือว่ายังมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับรายจ่ายประจำซึ่งมีสัดส่วนอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องทุกปี

3.4.3 ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2567

ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ฝ่ายนิติบัญญัติใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามมาตรา 17 (3) แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อพิจารณาถึงศักยภาพการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณในช่วงปีที่ผ่านมา

ภาพที่ 3-15 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณย้อนหลัง 3 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2567)

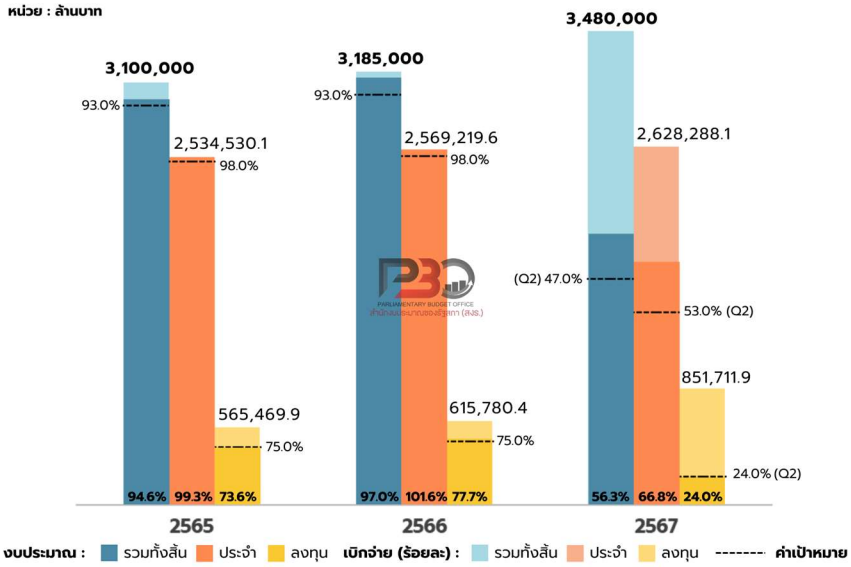

ที่มา: ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567

หมายเหตุ: ผลการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สูงเกินร้อยละ 100 เนื่องจากมีการเบิกจ่ายงบประมาณภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐสูงกว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรร

หน่วยรับงบประมาณส่วนใหญ่เบิกจ่ายงบประมาณที่เป็นรายจ่ายประจำ และรายจ่ายลงทุนประเภทดำเนินการปีเดียวได้ตามเป้าหมายที่กำหนด แต่ยังไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนโดยเฉพาะรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด แม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนที่มีความเข้มงวดอย่างต่อเนื่องทุกปีก็ตาม

สาเหตุสำคัญมาจากรายจ่ายลงทุนโดยเฉพาะรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณส่วนใหญ่ไม่สามารถลงนามสัญญาก่อหนี้ผูกพันรายการใหม่ได้ทันภายในไตรมาสที่ 1 หรือ 2 ตามที่กำหนดไว้ในแผน และต้องขยายระยะเวลาในการก่อหนี้ผูกพัน รวมทั้งการเบิกจ่ายงบประมาณมีความล่าช้า เนื่องจากการเบิกจ่ายเงินในช่วงไตรมาสที่ 1 และ 2 หน่วยรับงบประมาณจะใช้เงินงบประมาณที่กันไว้เบิกจ่ายเหลื่อมปีก่อน จึงทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ทันภายในปีงบประมาณ และจำเป็นต้องขอกันเงินไว้เบิกจ่ายเหลื่อมปี ตามที่พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 กำหนด

อีกทั้งพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประกาศใช้ไม่ทันวันที่ 1 ตุลาคม 2566 หน่วยรับงบประมาณจึงต้องใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน ทำให้หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถเริ่มโครงการลงทุนใหม่ได้ทันที ซึ่งส่งผลต่อการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนรายการใหม่เป็นไปอย่างล่าช้า และทำให้การใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐเพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจลดลง

ข้อสังเกต PBO

1. ควรให้ความสำคัญในการนำข้อมูลผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนที่ล่าช้าในช่วงที่ผ่านมา มาประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณให้กับหน่วยรับงบประมาณ

ข้อสังเกต PBO

2. ควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณให้กับหน่วยรับงบประมาณต่าง ๆ ร่วมด้วย เช่น ความสำคัญของโครงการลงทุน ความคุ้มค่าของโครงการลงทุน และความพร้อมของหน่วยรับงบประมาณ เป็นต้น

3. หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับงบประมาณเงินอุดหนุน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน ทุนหมุนเวียน หน่วยงานของรัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ เป็นต้น ควรมีการเผยแพร่หรือรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ GFMIS เช่นเดียวกับหน่วยรับงบประมาณอื่น ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณต่อไป

3.5 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกลุ่มรายจ่าย

3.5.1 สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายตามกลุ่มรายจ่าย

ภาพที่ 3-16 สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายตามกลุ่มรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

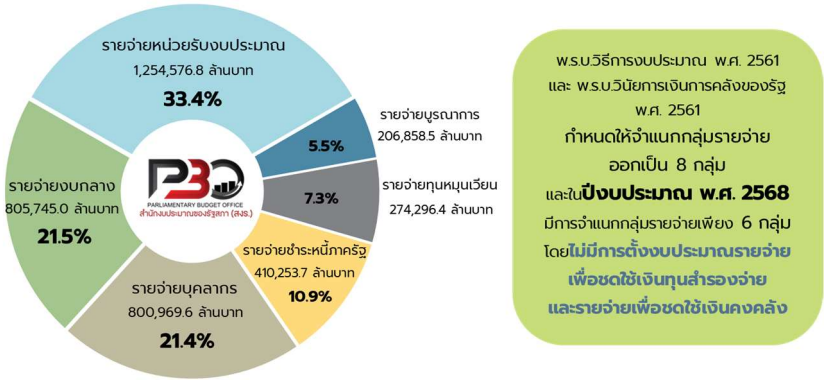

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-17 เปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายตามกลุ่มรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568

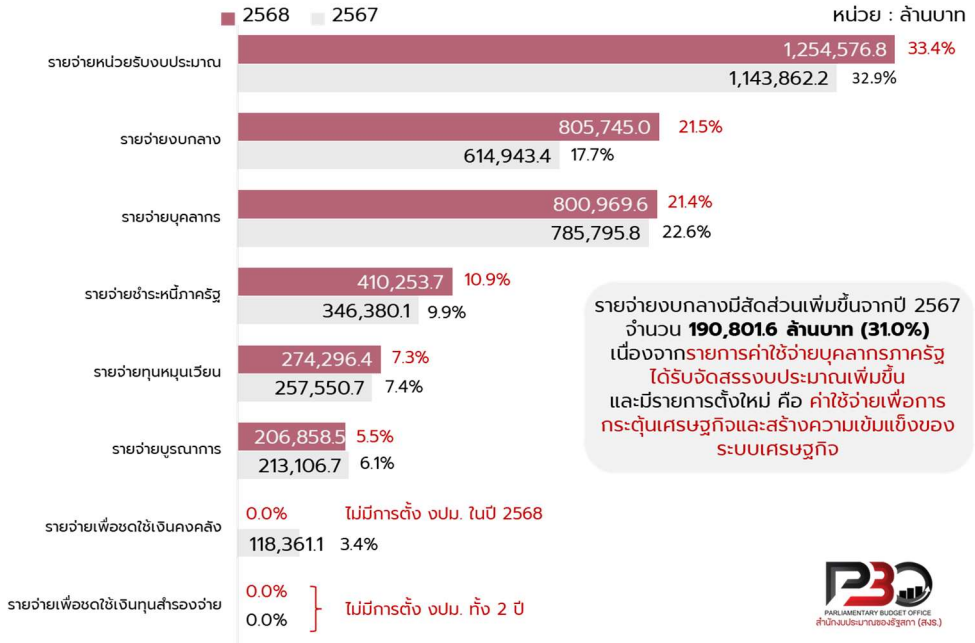

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.5.2 รายจ่ายบุคลากรภาครัฐ

ภาพที่ 3-18 ภาพรวมแนวโน้มกำลังคนภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2565

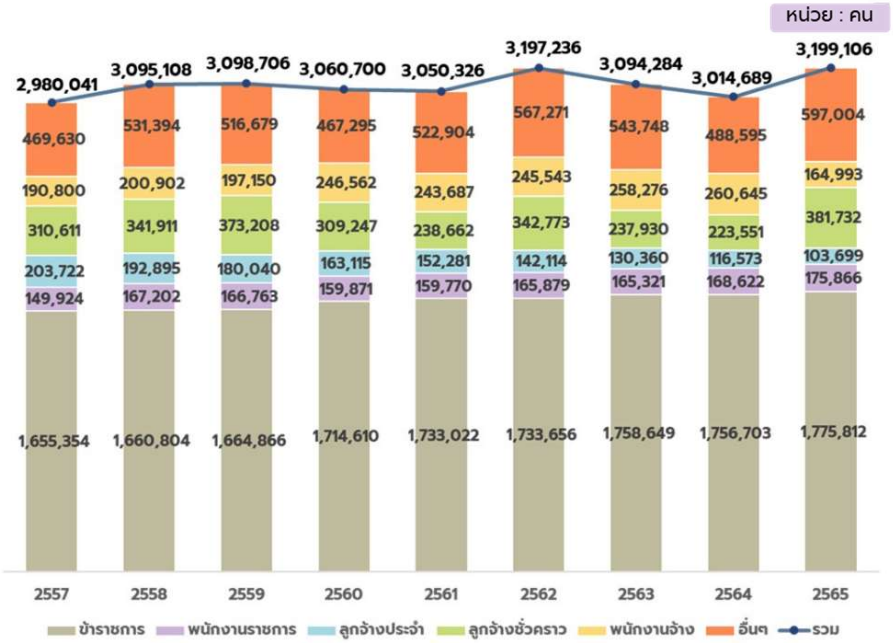

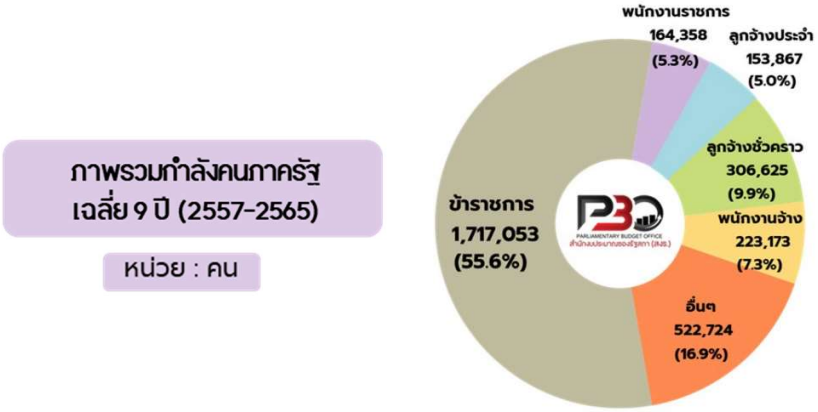

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

หมายเหตุ: รวมกำลังคนในสังกัดกระทรวงกลาโหม และกำลังคนประเภทอื่น 4 ประเภท ได้แก่ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานกระทรวงสาธารณสุข และพนักงานองค์การมหาชน

จากภาพที่ 3-18 พบว่ากำลังคนภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะบุคลากรประเภทข้าราชการที่เพิ่มขึ้นจากจำนวน 1,655,354 คน ในปี 2557 มาเป็น 1,775,812 คน ในปี 2565 (เพิ่มขึ้น 120,458 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3) ส่งผลให้รายจ่ายบุคลากรเพิ่มสูงขึ้นโดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้รับจัดสรร จำนวน 800,969.6 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 15,173.8 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.9) นอกจากจำนวนข้าราชการที่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังมีประเด็นเรื่องภาระค่าใช้จ่ายของข้าราชการบำนาญที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ มีสาเหตุหลักมาจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขส่งผลให้ประชากรไทยมีอายุยืนมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้างงบประมาณโดยรวมของประเทศ จากกรณีดังกล่าวทำให้ค่ารักษาพยาบาลของบุคลากรประเภทข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ ซึ่งเป็นรายจ่ายที่คาดหมายไม่ได้และไม่สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายในแต่ละปีได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

ข้อสังเกต PBO

1. รายจ่ายบุคลากรที่จำแนกตามกลุ่มรายจ่าย เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะที่กำหนดไว้ในแผนงานบุคลากรภาครัฐ ตามมาตรา 38 ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 800,969.6 ล้านบาท ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 21.4 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และหากพิจารณาค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภาครัฐ ซึ่งตั้งไว้ในรายจ่ายงบกลาง (มาตรา 6) อีกจำนวน 549,445.0 ล้านบาท ประกอบด้วย

- เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ จำนวน 354,500.0 ล้านบาท
- เงินเลื่อนเงินเดือนและเงินปรับวุฒิข้าราชการ จำนวน 13,000.0 ล้านบาท
- เงินสมทบของลูกจ้างประจำ จำนวน 370.0 ล้านบาท
- เงินสำรอง เงินสมทบ เงินชดเชยของข้าราชการ จำนวน 82,775.0 ล้านบาท
- เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ จำนวน 5,000.0 ล้านบาท
- ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ จำนวน 93,800.0 ล้านบาท

รวมทั้ง ค่าใช้จ่ายบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5,303 แห่ง ที่ขอรับจัดสรรงบประมาณผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 21,512.8 ล้านบาท

ทั้งนี้ หากรวมค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐทั้งสิ้นจะเป็นจำนวนเงิน 1,371,927.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.6 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(**หมายเหตุ:** ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐดังกล่าว ไม่รวมงบประมาณที่จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยรับงบประมาณตรง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และเทศบาลตำบล)

ดังนั้น เพื่อลดภาระการคลังจากค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐในอนาคตควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

- ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ ลดจำนวนบุคลากรภาครัฐ โดยจ้างงานจากภายนอก (Outsourcing) ให้มาทำงานบางอย่างแทน เพื่อลดความเสี่ยงที่รัฐบาลต้องรับภาระงบประมาณในระยะยาว
- ควรปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และลดจำนวนบุคลากรภาครัฐที่ต้องปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรืองานที่ไม่จำเป็น

2. เพื่อสะท้อนภาระทางการคลังเกี่ยวกับรายจ่ายบุคลากรอย่างครอบคลุม ถูกต้อง ครบถ้วน ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ควรมีการจำแนกรายจ่ายเพื่อการดังกล่าวออกมา ให้ชัดเจนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 14 (4) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

3.6 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน

3.6.1 การจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

งบประมาณปี พ.ศ. 2568 จำนวน 3,752,700.0 ล้านบาท จำแนกตามลักษณะงานตามหลักการในการจำแนกรายจ่ายรัฐบาลตามกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็น 3 ประเภท 10 ด้าน ได้ดังนี้

ภาพที่ 3-19 การจัดสรรงบประมาณจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.6.2 การจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2568

ภาพที่ 3-20 การจัดสรรงบประมาณจำแนกตามลักษณะงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2568

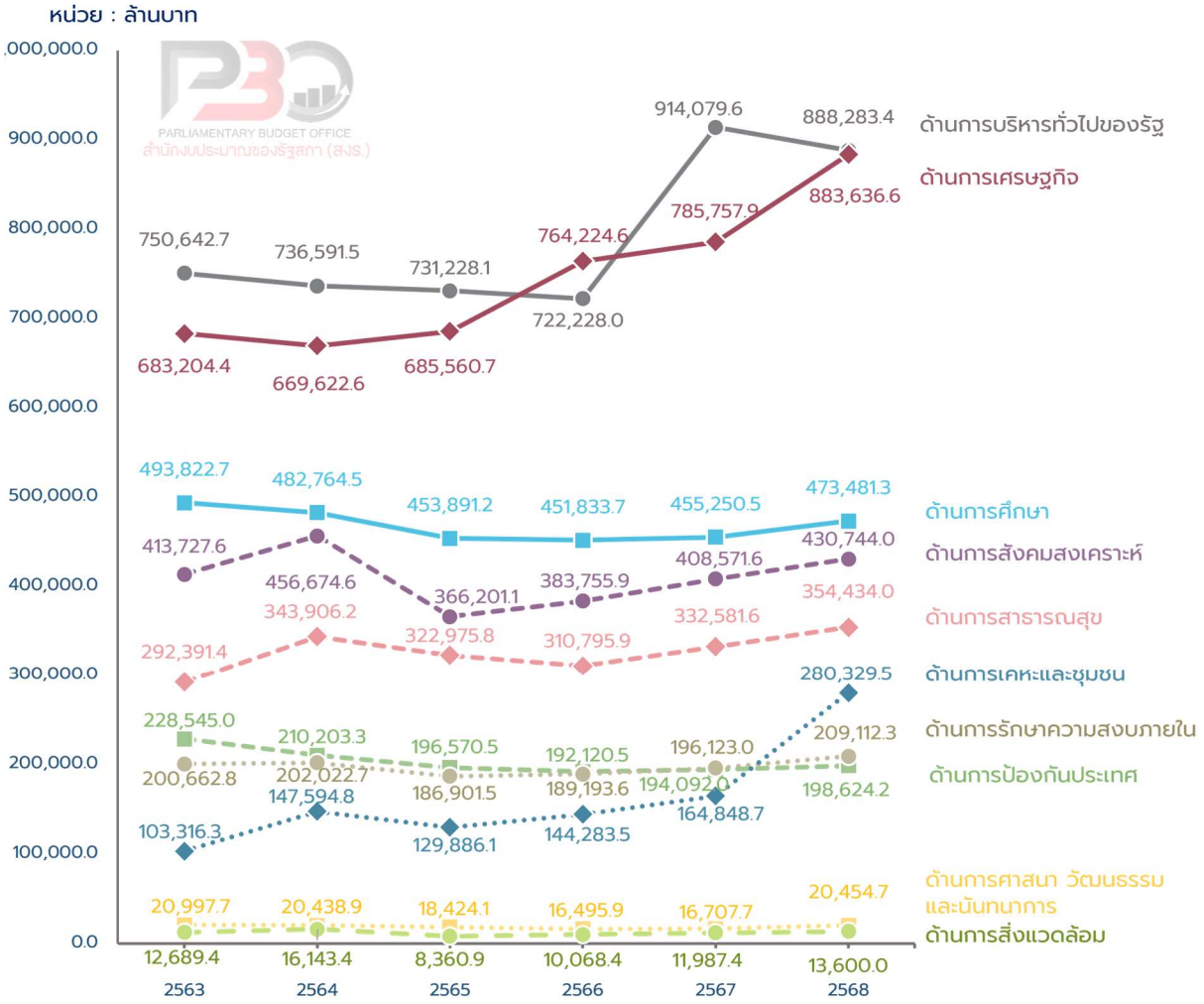

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2566

ด้านการเศรษฐกิจ เพิ่มขึ้น **12.5%** เป็นผลจาก **นโยบาย Digital Wallet** ที่คาดว่าจะใช้งบประมาณ ปี 68 **152,700** ลบ.

ด้านการเคหะชุมชน เพิ่มขึ้น **70.1%** ส่วนใหญ่เป็นผลจากงบประมาณที่ใช้ใน**การพัฒนาชุมชน** **110,361.5** ลบ.

ด้านการสิ่งแวดล้อม ได้รับ งปม. เพิ่มขึ้น **13.5%** ส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นจาก **การสิ่งแวดล้อมอื่น และการกำจัดน้ำเสีย** แต่ยังคงน้อยเมื่อเทียบปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้น

3.6.3 ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดสากลที่สำคัญ

การบริหารทั่วไป

ด้านการบริหารทั่วไปของรัฐ

ประสิทธิภาพของภาครัฐ
(Government Efficiency by IMD)

ปี 2565	ปี 2566
31/64	▲ 24/64

ด้านการป้องกันประเทศ

ความแข็งแกร่งด้านการทหาร
(Military Strength Ranking)

ปี 2566	ปี 2567
29/142	▲ 25/145

www.globalfirepower.com/countries-listing

ด้านการรักษาความสงบภายใน

ความมั่นคงปลอดภัยของสังคมไทย
(Societal Safety and Security Domain)

ปี 2565	ปี 2566
112/163	▲ 108/162

www.visionofhumanity.org/resources/global-peace-index-2023

การเศรษฐกิจ

ด้านการเศรษฐกิจ

ความสามารถในการแข่งขัน
(World Competitiveness Ranking)

ปี 2565	ปี 2566
33/64	▲ 30/64

https://worldcompetitiveness.imd.org/countryprofile/TH/wcy

ความสามารถในการแข่งขันทางดิจิทัล
(World Digital Competitiveness Ranking)

ปี 2565	ปี 2566
40/64	▲ 35/64

https://worldcompetitiveness.imd.org/countryprofile/TH/digital

ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์
(Logistics Performance Index: LPI)

ปี 2561	ปี 2566
32/160	▼ 34/139

https://lpi.worldbank.org/international/global

ดัชนีการเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานสะอาด
(Energy Transition Index)

ปี 2564	ปี 2566
55/115	▲ 54/120

www.weforum.org/publications/fostering-effective-energy-transition-2023/

ดัชนีการพัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยว
(Travel & Tourism Development Index)

ปี 2562	ปี 2564
31/140	▼ 36/117

www3.weforum.org/docs/WEF_Travel_Tourism_Development_2021.pdf

การบริการชุมชนและสังคม

ด้านการศึกษา

PISA Programme for International Student Assessment

	ปี 2561	ปี 2565
คณิตศาสตร์	419 (58/79)	▼ 394 (58/81)
วิทยาศาสตร์	426 (54/79)	▼ 409 (58/81)
การอ่าน	393 (67/79)	▼ 379 (64/81)

https://pisathailand.ipst.ac.th/

ด้านการสาธารณสุข

ดัชนีระบบสุขภาพ
(Health Care Index)

ปี 2565	ปี 2566
77.6 (8/94)	▲ 77.9 (7/94)

www.numbeo.com/health-care/

ด้านหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
(UHC Service Coverage Index)

ปี 2562	ปี 2564
82/100	= 82/100

data.who.int/indicators/i/9A706FD

ด้านการสิ่งแวดล้อม

ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม
(Environmental Performance Index)

ปี 2563	ปี 2565
45.4 (78/180)	▼ 38.1 (108/180)

https://epi.yale.edu/epi-results/2022/component/epi

ดัชนีคุณภาพอากาศ
(World Air Quality Report: PM2.5 Ranking)

ปี 2565	ปี 2566
18.1 µg/m³ (57/131)	▼ 23.3 µg/m³ (36/134)

www.iqair.com/dl/2023_World_Air_Quality_Report.pdf

ด้านการการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ

อันดับประเทศที่มีความสุขที่สุดในโลก
(World Happiness Report)

ปี 2565	ปี 2566
61/137	▲ 60/137

worldhappiness.report/ed/2023/

ด้านการเคหะและชุมชน

องค์ประกอบด้านที่อยู่อาศัย
(Housing: Social Progress Index)

ปี 2565	ปี 2566
9/169	▲ 5/170

องค์ประกอบด้านน้ำและสุขาภิบาล
(Water and Sanitation: Social Progress Index)

ปี 2565	ปี 2566
64/169	▲ 45/169

www.socialprogress.org/2024-social-progress-index/

PARLIAMENTARY BUDGET OFFICE
สำนักงบประมาณของรัฐสภา (สงร.)

หมายเหตุ ด้านการสังคมสงเคราะห์ไม่มีตัวชี้วัดสากลที่เกี่ยวข้อง

	2566		2561		2559	
	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
ผลรวม	3.5	34	3.41	32	3.26	45
พิธีการศุลกากร	3.3	31	3.14	36	3.11	46
โครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.7	25	3.14	41	3.12	46
การเตรียมการขนส่งระหว่างประเทศ	3.5	22	3.46	25	3.37	38
สมรรถนะผู้ให้บริการโลจิสติกส์ทั้งภาครัฐและธุรกิจ	3.5	38	3.41	32	3.14	49
ความตรงต่อเวลาของการบริการ	3.5	46	3.81	28	3.56	52
ระบบการติดตามและตรวจสอบสินค้า	3.6	34	3.47	33	3.20	50

ดัชนีวัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์ระหว่างประเทศของไทย

ภาพรวม คะแนน**เพิ่มขึ้น** **แต่**อันดับ**ลดลง**

ปี 2561: 32 /160 ▼ ปี 2566: 34 /139

เกณฑ์ชี้วัดที่มีอันดับ**ลดลง**

ข้อสังเกต PBO

1. รัฐบาลควรมีการพัฒนาองค์ประกอบของระบบการขนส่งให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ ได้แก่ อุปสงค์ของการขนส่ง เส้นทางและโครงข่าย ยานพาหนะ สถานีขนส่ง ผู้ประกอบการขนส่ง และการกำกับดูแล

2. รัฐบาลควรเพิ่มสัดส่วนงบประมาณในการพัฒนาการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง อาทิ การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบ NSW (National Single Window) และระบบ ASW (ASEAN Single Window) รวมถึงควรปรับลดเอกสารและกระบวนงานที่ไม่จำเป็นเพื่อลดระยะเวลาในกระบวนการ

ดัชนีการพัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Development Index) ⇨ พัฒนามาจากดัชนี Travel and Tourism Competitiveness Index

ปี 2562: 31 /140 ▼ ปี 2564: 36 /117

โดยตัวชี้วัดที่มีอันดับลดลง

- สภาพแวดล้อมของธุรกิจ
- การให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยว
- ความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย
- ทรัพยากรที่ไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ข้อสังเกต PBO

1. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมไมซ์ ได้แก่ การจัดประชุม การท่องเที่ยว การจัดนิทรรศการ และการแสดงสินค้า เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ด้านความพร้อมของประเทศแก่ชาวต่างชาติ ควบคู่ไปกับเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานของเมืองท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ

2. รัฐบาลควรยกระดับมาตรการความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และเร่งรัดพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการแจ้งเตือนความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ

3. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เอื้อต่อการเดินทางเชื่อมโยงเมืองหลัก - เมืองรอง

PISA Programme for International Student Assessment

	ปี 2561	ปี 2565	คะแนนเฉลี่ย
คณิตศาสตร์	419 (58/79)	▼ 394 (58/81)	472
วิทยาศาสตร์	426 (54/79)	▼ 409 (58/81)	485
การอ่าน	393 (67/79)	▼ 379 (64/81)	476

ผลการประเมิน PISA 2022 (2565) ของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ PISA 2018 (2561) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยทั้ง 3 ด้าน**ลดลง** โดยที่คะแนนยัง**ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย**ของ OECD ในทุกทักษะ

ข้อสังเกต PBO

1. รัฐบาลควรมีมาตรการในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน โดยการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง

2. รัฐบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมเพื่อลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทั่วประเทศให้มีคุณภาพและครอบคลุมทุกสังกัด

3. รัฐบาลควรติดตามและวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำอย่างสม่ำเสมอเพื่อทราบความก้าวหน้าและปรับปรุงได้อย่างทันท่วงที

EPI issue	Ranking	
	2563	2565
Air quality	85	93 ☹
Sanitation & drinking water	63	63
Heavy metals	24	24
Waste management	84	100 ☹
Biodiversity & habitat	114	107
Ecosystem services	140	152 ☹
Fisheries	87	110 ☹
Climate change	84	106 ☹
Pollution emissions/Acidification	59	66 ☹
Agriculture	117	101
Water resources	97	116 ☹

ฝุ่น PM 2.5 **เพิ่มขึ้น** 28%

ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม

ภาพรวม อันดับ**ลดลง**

ปี 2563	ปี 2565
45.4 (78/180)	▼ 38.1 (108/180)

อันดับค่าดัชนี**ลดลง**ในเกือบทุกด้าน

ข้อสังเกต PBO

1. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู การใช้ประโยชน์ฐานทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ

2. รัฐบาลควรส่งเสริมการสร้างความยั่งยืนของภาคอุตสาหกรรมสีเขียวให้ควบคู่กับการยกระดับความสามารถในการแข่งขันที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. รัฐบาลควรสนับสนุนให้เกิดกฎหมายเพื่อผลักดันให้ผู้ผลิตคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบวงจร รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดในการควบคุมการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดและมีบทลงโทษสำหรับผู้ก่อมลพิษอย่างชัดเจนเพื่อให้ประเทศไทยมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน

4. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศ

3.7 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง

3.7.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รวมทั้งสิ้น 3,752,700.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 272,700.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตามตารางที่ 3-1 และภาพที่ 3-21

ตารางที่ 3-1 เปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง/หน่วยงาน	ปีงบประมาณ		สัดส่วนงบประมาณ	เพิ่ม/ลด	
	2567	2568		จำนวน	ร้อยละ
งบกลาง ❶	614,943.4	805,745.0	21.5	190,801.6	31.0
สำนักนายกรัฐมนตรี	33,845.0	36,128.5	1.0	2,283.5	6.7
กระทรวงกลาโหม	195,743.9	200,923.8	5.4	5,179.9	2.6
กระทรวงการคลัง ❷	327,020.5	390,314.8	10.4	63,294.3	19.4
กระทรวงการต่างประเทศ	8,809.8	9,014.0	0.2	204.2	2.3
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	5,417.7	6,447.5	0.2	1,029.8	19.0
กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ	25,310.7	26,839.7	0.7	1,529.0	6.0
กระทรวงการอุดมศึกษาฯ	127,338.4	132,294.1	3.5	4,955.7	3.9
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	118,423.8	123,150.0	3.3	4,726.2	4.0
กระทรวงคมนาคม	183,280.2	193,618.6	5.2	10,338.4	5.6
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	8,655.4	9,887.6	0.3	1,232.2	14.2
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติฯ	33,190.0	35,284.6	0.9	2,094.6	6.3
กระทรวงพลังงาน	2,774.4	2,890.1	0.1	115.7	4.2
กระทรวงพาณิชย์	6,773.1	7,348.2	0.2	575.1	8.5
กระทรวงมหาดไทย ❹	351,596.2	294,863.3	7.9	-56,732.9	-16.1
กระทรวงยุติธรรม	25,874.7	29,076.1	0.8	3,201.4	12.4
กระทรวงแรงงาน	62,148.6	67,772.3	1.8	5,623.7	9.0
กระทรวงวัฒนธรรม	6,998.5	8,841.7	0.2	1,843.2	26.3
กระทรวงศึกษาธิการ ❸	328,170.9	340,584.7	9.1	12,413.8	3.8
กระทรวงสาธารณสุข	165,375.9	172,285.1	4.6	6,909.2	4.2
กระทรวงอุตสาหกรรม	4,530.3	5,589.0	0.1	1,058.7	23.4
ส่วนราชการไม่สังกัดฯ	127,018.6	135,743.9	3.6	8,725.3	6.9
จังหวัดและกลุ่มจังหวัด	23,031.8	24,042.4	0.6	1,010.6	4.4
รัฐวิสาหกิจ	143,335.9	145,706.3	3.9	2,370.4	1.7
หน่วยงานของรัฐสภา	7,453.4	8,161.1	0.2	707.7	9.5
หน่วยงานของศาล	24,941.0	26,415.6	0.7	1,474.6	5.9
หน่วยงานขององค์กรอิสระฯ	23,301.6	25,513.0	0.7	2,211.4	9.5

กระทรวง/หน่วยงาน	ปีงบประมาณ		สัดส่วนงบประมาณ	เพิ่ม/ลด	
	2567	2568		จำนวน	ร้อยละ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100,838.3	195,637.8	5.2	94,799.5	94.0
หน่วยงานอื่นของรัฐ	600.3	631.2	0.02	30.9	5.1
สภากาชาดไทย	8,867.5	9,178.6	0.2	311.1	3.5
ส่วนราชการในพระองค์	8,478.4	8,475.0	0.2	-3.4	-0.04
ทุนหมุนเวียน 5	257,550.7	274,296.4	7.3	16,745.7	6.5
รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง	118,361.1	-	-	-118,361.1	-100.0
รวมทั้งสิ้น	**3,480,000.0**	**3,752,700.0**	**100.0**	**272,700.0**	**7.8**

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จากตารางที่ 3-1 และภาพที่ 3-21 พบว่า กระทรวง/หน่วยงาน ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สูงสุด 5 อันดับแรก ดังนี้ (1) งบกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.5 (2) กระทรวงการคลัง คิดเป็นร้อยละ 10.4 (3) กระทรวงศึกษาธิการ คิดเป็นร้อยละ 9.1 (4) กระทรวงมหาดไทย คิดเป็นร้อยละ 7.9 และ (5) ทุนหมุนเวียน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ ซึ่งรวมกันเป็นงบประมาณทั้งสิ้น 2,105,804.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.1 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในขณะที่อีก 16 กระทรวง 11 หน่วยงาน ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียง 1,646,895.8 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 43.9 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีหน่วยรับงบประมาณใหม่เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 2,248 หน่วยงาน คือ บริษัท ขนส่ง จำกัด และเทศบาลตำบล จำนวน 2,247 แห่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงบประมาณ ที่กำหนดให้เทศบาลตำบลเป็นหน่วยรับงบประมาณตรง

เมื่อพิจารณางบประมาณปี พ.ศ. 2568 เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่ามีกระทรวง/หน่วยงาน ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเมื่อคิดเป็นร้อยละเพิ่มขึ้นมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) งบกลาง (3) กระทรวงวัฒนธรรม (4) กระทรวงอุตสาหกรรม และ (5) กระทรวงการคลัง ตามลำดับ

ภาพที่ 3-21 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

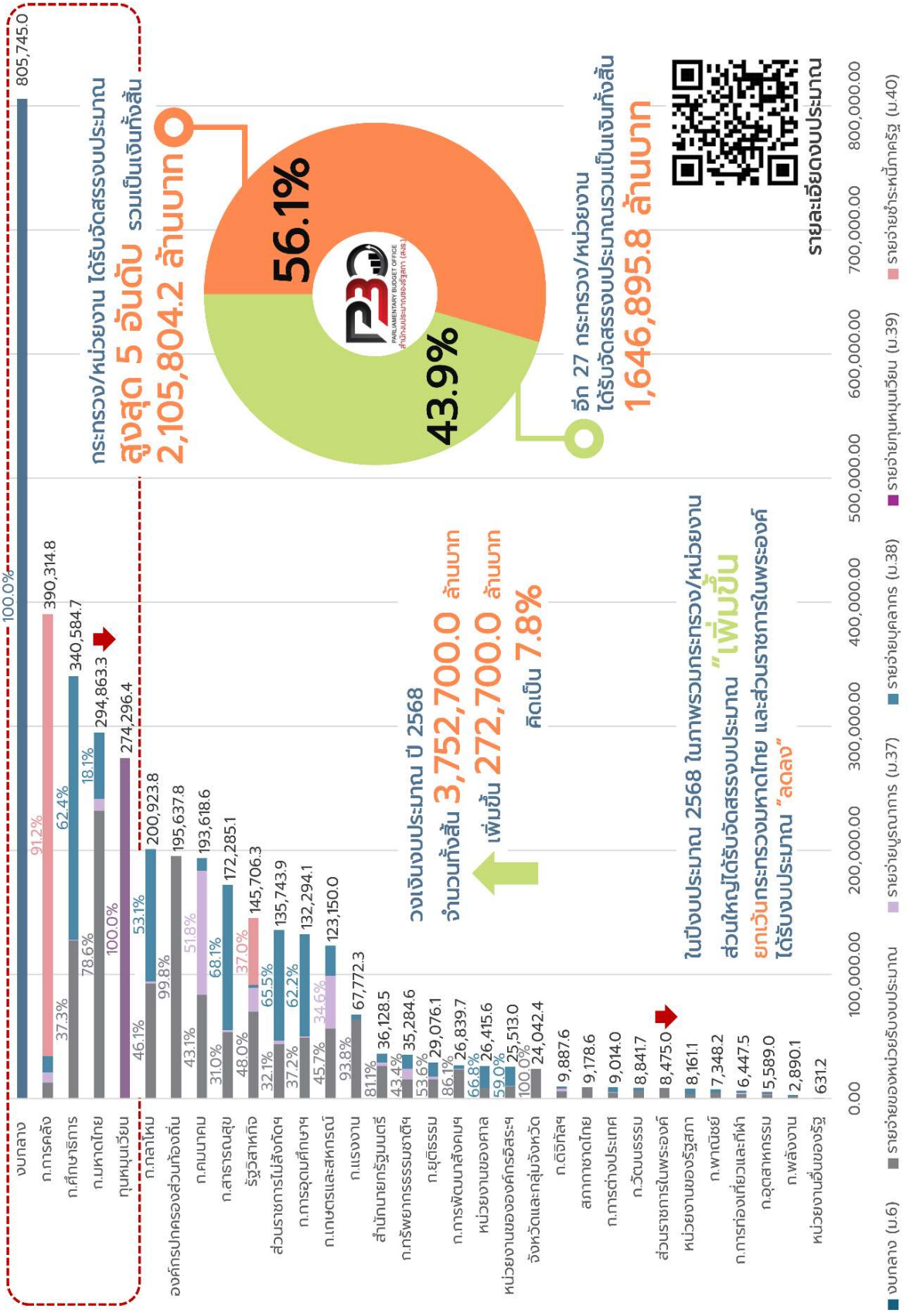

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.7.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ภาพที่ 3-22 ผลเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ที่มา : ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567

หมายเหตุ : ไม่รวมงบประมาณของหน่วยงานอื่นของรัฐ ทุนหมุนเวียน และรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง

ข้อสังเกต PBO

สำนักงบประมาณของรัฐสภาได้ศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่า โครงสร้างงบประมาณมีการเปลี่ยนแปลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

1. **งบกลาง** ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 805,745.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 190,801.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.0 จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยงบประมาณส่วนใหญ่เป็นเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ จำนวน 354,500.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 21,456.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.4 รวมทั้งมีรายการใหม่คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ จำนวน 152,700.0 ล้านบาท ในขณะที่เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 95,300.0 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา 4,200.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.2

2. **กระทรวงการคลัง** ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 390,314.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 63,294.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.4 จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยงบประมาณส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายเพื่อการบริหารจัดการหนี้และการชำระหนี้ภาครัฐของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ จำนวน 355,930.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 56,595.3 ล้านบาท และโครงการสนับสนุนการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตของกรมสรรพสามิต จำนวน 8,010.0 ล้านบาท

3. **กระทรวงศึกษาธิการ** ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 340,584.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 12,413.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.8 จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยงบประมาณส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายบุคลากร จำนวน 212,693.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 62.4 ของงบประมาณทั้งกระทรวง ส่งผลให้รัฐบาลเหลืองบประมาณจำกัดในการพัฒนาองค์ประกอบด้านการศึกษาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต การพัฒนาระบบการวัดประเมินผลทางการศึกษา การจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน และการกระจายงบประมาณทางการศึกษาเพื่อให้ทุกพื้นที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม เป็นต้น

4. **กระทรวงมหาดไทย** ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 294,863.3 ล้านบาท ลดลงจำนวน 56,732.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.1 จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยงบประมาณส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 173,317.2 ล้านบาท และเนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงบประมาณกำหนดให้เทศบาลตำบล จำนวน 2,247 แห่ง เป็นหน่วยรับงบประมาณตรง ส่งผลให้เงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดสรรผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นลดลงคงเหลือเฉพาะงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5,303 แห่ง

5. **ทุนหมุนเวียน** ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 274,296.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 16,745.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.5 โดยงบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 167,753.2 ล้านบาท กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม จำนวน 50,400.0 ล้านบาท และกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 19,350.8 ล้านบาท

3.8 รายการผูกพันข้ามปีงบประมาณ

การผูกพันงบประมาณข้ามปี หมายถึง รายการงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องทำสัญญาก่อหนี้ผูกพันและมีวงเงินที่คาดว่าจะต้องก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อ ๆ ไป โดยวงเงินผูกพันดังกล่าวจะรวมเงินเผื่อเหลือเผื่อขาดไว้ด้วยแล้ว สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีรวมทั้งสิ้น 1,330,061.0 ล้านบาท จำแนกเป็น เงินงบประมาณ 1,256,503.1 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 94.5) เงินนอกงบประมาณ 52,442.0 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 3.9) และเงินสำรองเผื่อเหลือเผื่อขาด 21,115.9 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 1.6) (ตารางที่ 3-2) แบ่งเป็น

1) ภาระผูกพันงบประมาณรายการเดิมที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 983,711.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.0 ของวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี

2) ภาระผูกพันงบประมาณรายการใหม่ที่จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 346,349.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.0 ของวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี

ตารางที่ 3-2 สรุปภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีทั้งสิ้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	เงินงบประมาณ			รวมเงินงบประมาณ	เงินสำรองเผื่อเหลือเผื่อขาด	วงเงินภาระผูกพันงบประมาณ	เงินนอกงบประมาณ	วงเงินภาระผูกพันรวมทั้งสิ้น
	ตั้งแต่เริ่มดำเนินการก่อนปี 68	ปี 68	ปี 69 และปีต่อ ๆ ไป					
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(4)+(5)	(7)	(8)=(6)+(7)
1. รายการที่อนุมัติให้ผูกพันแล้วก่อนปี 68	351,923.4	158,188.7	422,139.6	932,251.7	6,989.4	939,241.1	44,470.5	**983,711.6**
1.1 ภาระผูกพันก่อนปี 2567	319,020.3	93,001.0	206,626.3	618,647.6	1,177.9	619,825.5	22,866.5	**642,692.0**
1.2 ภาระผูกพันปี 2567	32,903.1	65,187.7	215,513.3	313,604.1	5,811.5	319,415.6	21,604.0	**341,019.6**
2. รายการที่เสนอขอผูกพันใหม่ในปี 68	-	58,183.7	266,067.7	324,251.4	14,126.5	338,377.9	7,971.5	**346,349.4**
รวมทั้งสิ้น	**351,923.4**	**216,372.4**	**688,207.3**	**1,256,503.1**	**21,115.9**	**1,277,619.0**	**52,442.0**	**1,330,061.0**

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-23 กระทรวงที่มีวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีทั้งสิ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สูงสุด 3 ลำดับแรก

ภาพที่ 3-24 กระทรวงที่มีวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีรายการใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สูงสุด 3 ลำดับแรก

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จากประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ที่กำหนด**สัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี** โดยสัดส่วนดังกล่าวคำนวณจากวงเงินภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีเฉพาะรายการใหม่ที่จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณนั้น ๆ ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ (สำนักงบประมาณ, 2567, น.100) ทำให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. **2568 มีภาระผูกพันงบประมาณรายการใหม่ตามกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ** (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ) จำนวนทั้งสิ้น 338,377.9 ล้านบาท **คิดเป็นร้อยละ 9.0** ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี (ภาพที่ 3-25) ซึ่งอยู่ในสัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณตามที่คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐกำหนดไว้

ภาพที่ 3-25 สัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 ตามกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ)

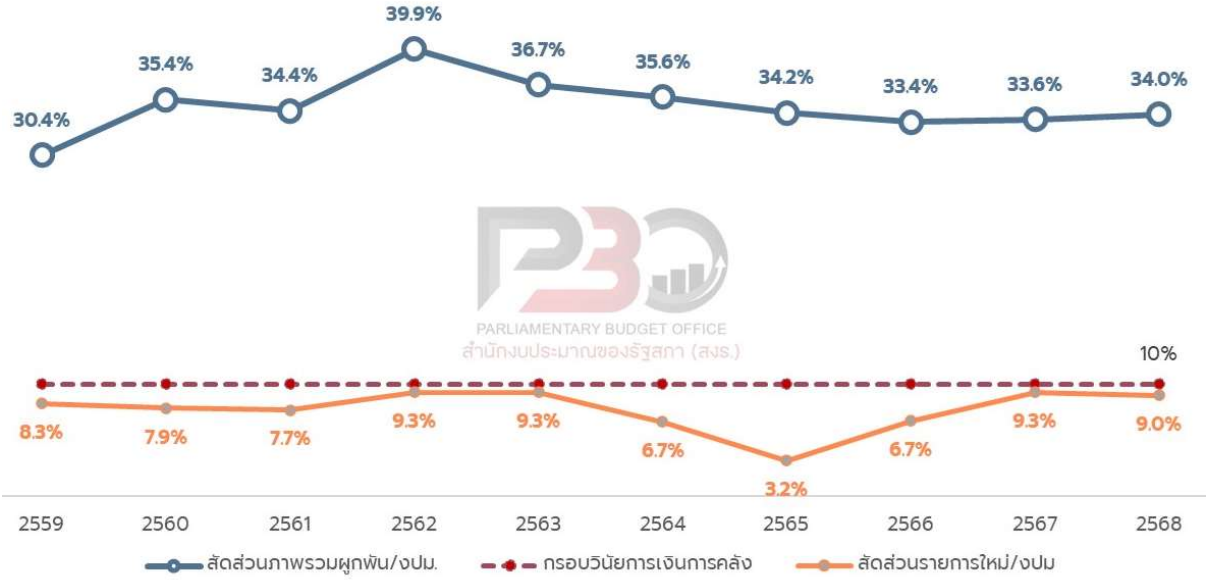

ที่มา: 1. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
2. งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567

จากการศึกษา**แนวโน้มของภาระผูกพันงบประมาณรายการใหม่ตามกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ** (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา พบว่า ภาพรวมภาระผูกพันรายการใหม่ต่องบประมาณรายจ่ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2568 สัดส่วนของภาพรวมภาระผูกพันใหม่ต่องบประมาณเท่ากับร้อยละ 9.0 โดยมีรายการสำคัญ อาทิ ค่าเช่ารถโดยสารประจำทางปรับอากาศพลังงานสะอาด (EV) 1,520 คัน ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ซึ่งผูกพันงบประมาณระหว่าง พ.ศ. 2568 - 2575 วงเงินทั้งสิ้น 15,355.6 ล้านบาท ทั้งนี้ยังอยู่ในกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐคือ ไม่เกินร้อยละ 10 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนของภาพรวมภาระผูกพันงบประมาณเมื่อเทียบกับวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี พบว่า **ภาระผูกพันงบประมาณส่วนใหญ่เป็นภาระผูกพันจากรายการเดิมที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2568** โดยสัดส่วนเฉลี่ยที่ร้อยละ 73.5 (ภาพที่ 3-26)

ภาพที่ 3-26 สัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 จำแนกตามประเภทรายการผูกพัน (ไม่รวมเงินนอกงบประมาณ)

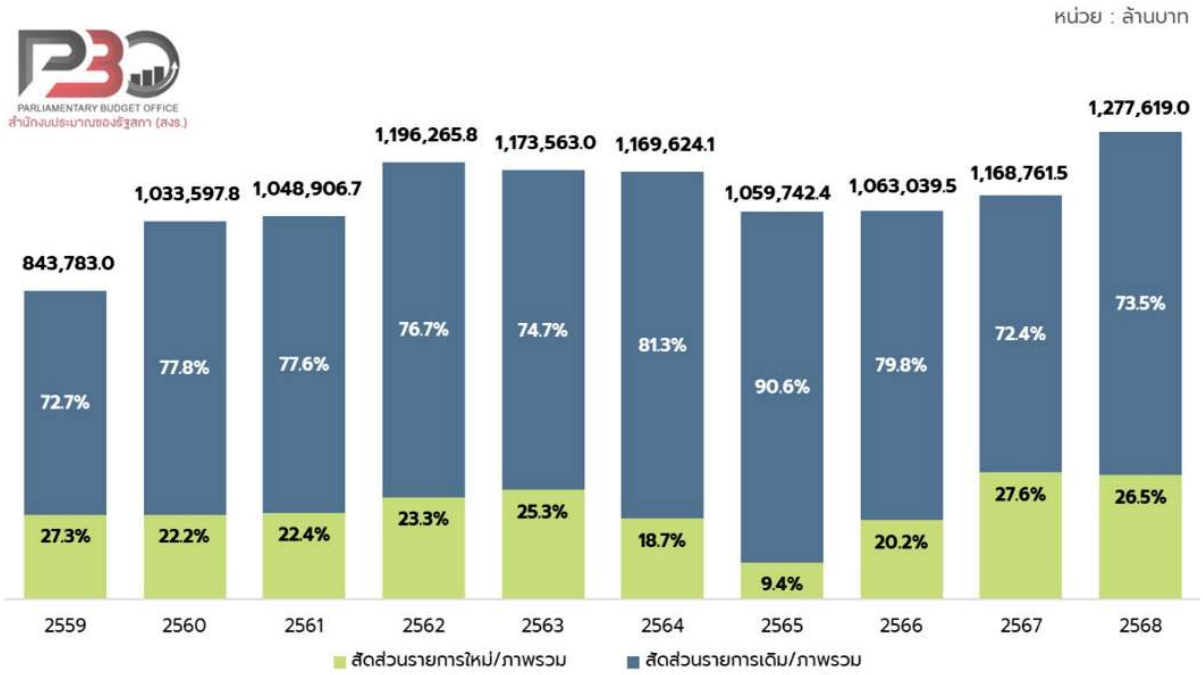

ที่มา: 1. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2. งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567

ข้อสังเกต PBO

1. รัฐบาลควรควบคุมสัดส่วนภาระผูกพันงบประมาณข้ามปี โดยเฉพาะรายการผูกพันใหม่ควรตั้งงบประมาณเท่าที่จำเป็นและมีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ทันที สำหรับรายการผูกพันเดิมก็ควรตั้งงบประมาณให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานที่จะต้องจ่ายจริงในปีงบประมาณ เพื่อมิให้มีภาระผูกพันงบประมาณสะสมอยู่ในระดับที่สูงมากเกินไปจนกลายเป็นภาระและส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของรัฐบาลในอนาคต เพื่อให้รัฐบาลได้มีวงเงินงบประมาณสำหรับโครงการใหม่ ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในอนาคตตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

2. เนื่องจากมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและมิใช่กรณีตามมาตรา 41 คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายได้ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐได้กำหนดสัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายต้องไม่เกินร้อยละ 8 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนั้น รัฐบาลจึงควรรายงานสัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่ผ่านมาตามที่กรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐกำหนด เพื่อเป็นข้อมูลให้สมาชิกรัฐสภาและคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ใช้ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย

ข้อสังเกต PBO

3. ในการพิจารณาภาระผูกพันงบประมาณควรพิจารณารายการผูกพันทั้งหมดที่มีการขอรับการจัดสรรงบประมาณ ทั้งรายการผูกพันเดิมและรายการผูกพันใหม่ที่จะเริ่มก่อหนี้ผูกพันเป็นปีแรก โดยเฉพาะรายจ่ายลงทุนควรคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนและสอดคล้องกับระยะเวลาที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และต้องเป็นไปตามที่บทบัญญัติของพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 กำหนด

4. คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ควรพิจารณามอบหมายให้สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี นำเสนอข้อมูลรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสัดส่วนรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณให้อยู่ภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ (1) รายการผูกพันรายการใหม่ (2) รายการผูกพันที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการและต้องขอตั้งงบประมาณในปีปัจจุบัน (3) รายการผูกพันที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วในปีที่ผ่านมา (4) ภาพรวมของวงเงินรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณทั้งรายการผูกพันรายการใหม่และรายการผูกพันรายการเดิมที่ต้องตั้งงบประมาณสนับสนุนตามร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี

5. คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณางบประมาณรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณเพื่อให้คณะอนุกรรมาธิการใช้ประกอบการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายการผูกพันรายจ่ายลงทุนให้เป็นหลักเกณฑ์เดียวกัน โดยพิจารณาถึงงบประมาณที่ใช้จ่ายไม่ทันภายในปีงบประมาณและต้องกันเงินไว้เบิกจ่ายเหลื่อมปีมาใช้ประกอบด้วย เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปอย่างเหมาะสมและโปร่งใส

3.9 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์

3.9.1 ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณแผนงานบูรณาการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2568

การจัดสรรงบประมาณในลักษณะแผนงานบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2568 มีจำนวนแผนงานบูรณาการทั้งสิ้น 32 แผนงาน มีวงเงินงบประมาณรวมจำนวน 3,776,318.0 ล้านบาท เมื่อพิจารณาจัดกลุ่มตามความต่อเนื่องในการดำเนินงาน และระยะเวลาที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จะเห็นได้ว่าการจัดสรรงบประมาณแผนงานบูรณาการในช่วง 9 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนงบประมาณส่วนใหญ่ร้อยละ 49.4 เป็นแผนงานบูรณาการที่มีระยะเวลาดำเนินการต่อเนื่อง 8 - 9 ปี จำนวน 10 แผนงาน และยังคงเป็นแผนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการในปี 2568 รายละเอียดตามตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 ภาพรวมงบประมาณแผนงานบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2568

ลำดับ	แผนงานบูรณาการ	ปีงบประมาณ 2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568	รวมทั้งสิ้น	ร้อยละ	
1	การพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์	98,840.7	111,148.2	98,808.4	95,375.0	106,115.7	107,481.0	131,286.4	122,936.1	103,317.2	975,308.6	25.8	
2	การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	55,820.7	61,170.6	62,831.6	58,796.2	65,548.7	63,136.4	54,099.8	56,087.5	62,779.2	540,270.7	14.3	กลุ่มที่ 1
3	การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	12,510.1	13,255.7	11,924.3	10,641.9	9,563.3	6,912.1	6,208.9	6,474.2	5,781.9	83,272.5	2.2	10 แผน
4	การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	5,251.9	8,550.6	8,560.3	7,222.4	6,774.9	4,574.5	5,107.0	7,310.3	8,152.0	61,503.9	1.6	8-9 ปี
5	การป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	4,899.2	4,909.7	5,256.4	5,299.6	6,129.2	4,261.7	4,187.5	4,254.5	5,087.7	44,285.5	1.2	49.4
6	การพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	1,192.1	2,509.3	1,442.2	1,172.7	903.1	856.6	1,531.1	3,800.3	8,737.7	22,145.0	0.6	
7	การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	1,041.4	1,150.2	847.9	863.8	924.3	617.6	438.4	820.1	887.8	7,591.5	0.2	
8	การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	533.5	869.3	884.0	957.0	578.0	478.9	495.9	712.5	954.6	6,463.8	0.2	
9	การเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก		6,938.3	14,842.6	16,036.5	21,489.5	11,944.8	11,048.0	7,905.2	7,615.0	97,820.0	2.6	
10	การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล/รัฐบาลดิจิทัล	4,971.3	4,355.9	3,044.8		1,903.2	2,409.4	2,277.2	2,806.1	3,545.4	25,313.2	0.7	
11	การพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	4,889.8	5,043.4		3,018.4	2,092.6	1,506.4	1,444.4			17,995.0	0.5	กลุ่มที่ 2
12	การพัฒนาผู้ประกอบการ และวิสาหกิจขนาดกลางฯ	3,487.3	3,810.4	3,328.4	1,738.0	1,210.0					13,574.2	0.4	4 แผน
13	การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ	3,305.9	9,883.5	8,758.0	6,920.9	5,751.6					34,620.0	0.9	5-6 ปี
14	การยกระดับคุณภาพการศึกษาฯ	8,239.8	92,100.7	2,564.2	1,305.3						104,209.9	2.8	4.5
15	การส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่ อปท.	246,091.6	262,646.8	276,055.2							784,793.5	20.8	
16	การพัฒนาระบบประกันสุขภาพ	200,198.1	207,096.6	223,933.1							631,227.8	16.7	กลุ่มที่ 3
17	การส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดฯ	26,432.7	24,996.4	27,579.6							79,008.7	2.1	9 แผน
18	การพัฒนาพื้นที่ระดับภาค			20,083.5	20,305.1	21,758.2					62,146.8	1.6	3-4 ปี
19	การวิจัยและนวัตกรรม	15,408.2	16,987.5	15,778.2							48,173.9	1.3	43.4
20	การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย	7,536.8	8,454.2	9,447.7							25,438.8	0.7	
21	การปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม	784.9	834.0	1,098.8							2,717.7	0.1	
22	การจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์	802.2	826.1	643.3							2,271.6	0.1	
23	การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	531.6	770.4		405.5						1,707.5	0.05	
24	การพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคการเกษตร		9,453.8	7,779.9							17,233.7	0.5	
25	การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานฯ	433.7	785.9								1,219.6	0.03	กลุ่มที่ 4
26	การสร้างความปรองดองและสมานฉันท์	487.4	500.5								987.9	0.03	9 แผน
27	การจัดการปัญหาที่ดินทำกิน	272.0	255.9								528.0	0.01	1-2 ปี
28	การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ	234.6	280.9								515.5	0.01	2.8
29	การเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจ		82,680.4								82,680.4	2.2	
30	การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้าฯ		540.3								540.3	0.01	
31	การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศฯ			535.4							535.4	0.01	
32	การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนฯ			217.1							217.1	0.01	
	ผลรวมทั้งหมด	704,197.4	942,805.6	806,244.7	230,058.5	250,742.3	204,179.4	218,124.8	213,106.7	206,858.5	3,776,318.0	100.0	
	วงเงินงบประมาณ	2,923,000.0	3,050,000.0	3,000,000.0	3,200,000.0	3,285,962.5	3,100,000.0	3,185,000.0	3,480,000.0	3,752,700.0	28,976,662.5		
	สัดส่วนต่อวงเงินงบประมาณ	24.1	30.9	26.9	7.2	7.6	6.6	6.8	6.2	5.5	13.0		
	จำนวนแผนงานบูรณาการ/ปี (แผน)	25	29	24	15	14	11	11	10	10			

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2567
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หลักเกณฑ์การกำหนดแผนงานบูรณาการ

- เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนอื่นที่เกี่ยวข้อง
- เป็นนโยบายรัฐบาลที่ต้องการขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม มีความเร่งด่วน มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และมีความสำคัญในระดับวาระแห่งชาติ (National Agenda)

วิธีการจัดทำแผนงานบูรณาการ

- กำหนดเป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการกำหนดระยะเวลาที่ดำเนินการต้องชัดเจนระหว่าง 3 - 5 ปี ซึ่งต้องกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดภาพรวมแผนงานบูรณาการให้สอดคล้องกับระยะเวลาดำเนินงานที่แสดงเป้าหมายและตัวชี้วัดรายปีให้ชัดเจน และต้องกำหนดในลักษณะตัวชี้วัดร่วมมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไป ระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs)
- โครงการ/กิจกรรมของแผนงานบูรณาการต้องสามารถนำส่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนงานบูรณาการโดยไม่นำค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะงานประจำหรือภารกิจพื้นฐานของหน่วยงานมาขอรับจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการ

ข้อสังเกต PBO

จากการพิจารณาภาพรวมการจัดสรรงบประมาณแผนงานบูรณาการในช่วง 9 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2560-2568) จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของการกำหนดแผนงานบูรณาการมี**ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์**ที่สำนักงบประมาณกำหนด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวนแผนงานบูรณาการลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 คงเหลือเฉพาะประเด็นที่มีความเร่งด่วนและมีความสำคัญระดับชาติ จำนวน 10 แผนงาน อย่างไรก็ดี หากพิจารณาในส่วน**วิธีการจัดทำแผนงานบูรณาการ**จะเห็นได้ว่าแผนงานบูรณาการดังกล่าวเริ่มดำเนินการและได้รับการจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยมีระยะเวลาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 8-9 ปี (กลุ่มที่ 1 ตามตารางที่ 3-3) มีลักษณะการดำเนินงานคล้ายงานประจำ โดยไม่สามารถกำหนดกรอบระยะเวลาสิ้นสุดที่ชัดเจน ซึ่งไม่เป็นไปตามวิธีการจัดทำแผนงานบูรณาการที่สำนักงบประมาณกำหนด โดยเฉพาะแผนงานบูรณาการที่มีสัดส่วนงบประมาณสูงสุดอย่างต่อเนื่องหลายปี คือ แผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

3.9.2 การจัดสรรงบประมาณแผนงานบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-27 การจัดสรรและผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568

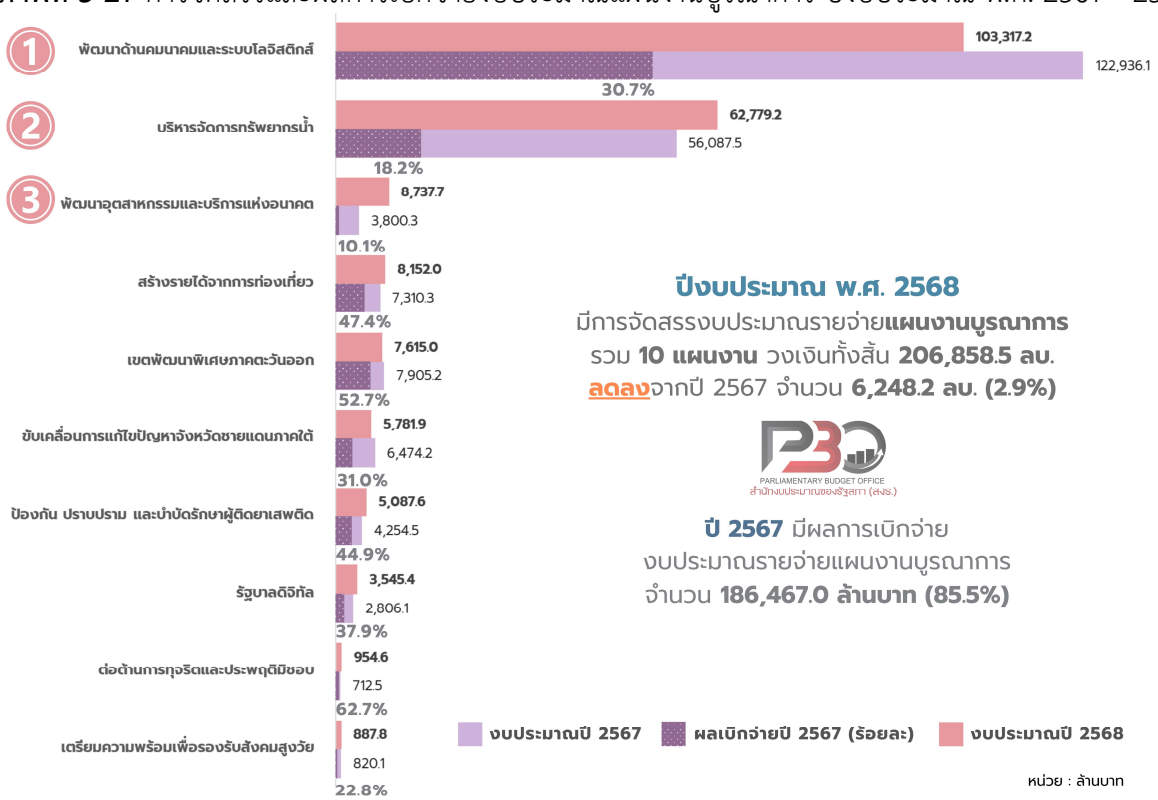

ที่มา: 1. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
3. ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567

เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและแนวทางของแผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นแผนงานที่มีสัดส่วนงบประมาณสูงสุดต่อเนื่องหลายปี และมีสถานการณ์บรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ**อยู่ในระดับวิกฤตหลายเป้าหมาย** รายละเอียดตามแผนภาพที่ 3-28

ภาพที่ 3-28 งบประมาณตามเป้าหมายและแนวทางแผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

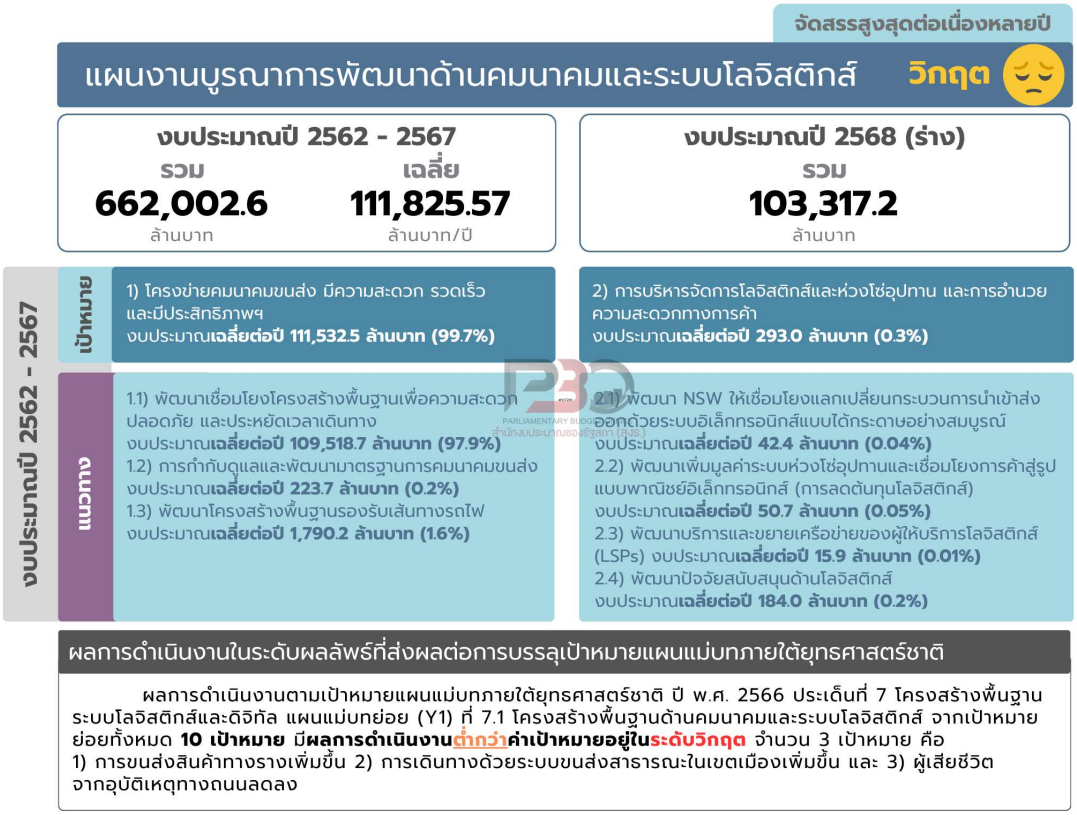

ที่มา: 1. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2. รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2566 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ ไม่รวมงบประมาณปี 2560 - 2561 เนื่องจากมีการปรับเป้าหมายและแนวทางของแผนงานบูรณาการ

ข้อสังเกต PBO

แผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

1. การจัดสรรงบประมาณแผนงานบูรณาการพัฒนาด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ พบว่า สัดส่วนงบประมาณส่วนใหญ่ร้อยละ 99.7 ถูกจัดสรรเพื่อสนับสนุนเป้าหมายแผนงานบูรณาการที่ 1 ด้านโครงข่ายคมนาคมขนส่งมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่างบประมาณร้อยละ 80.0 **เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางถนน** คงเหลืองบประมาณในการพัฒนาด้านการขนส่งทางราง ทางน้ำ และทางอากาศเพียงเล็กน้อย ส่งผลทำให้ตัวชี้วัดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย **ต่ำกว่าค่าเป้าหมายในระดับวิกฤต** ประกอบด้วย การขนส่งสินค้าทางรางเพิ่มขึ้น การเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองเพิ่มขึ้น และผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลง ดังนั้นควรทบทวนสัดส่วนงบประมาณในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางถนนเพื่อนำไปพัฒนาการขนส่งด้านอื่น ๆ ที่สำคัญและมีต้นทุนการขนส่งที่ต่ำกว่า

ข้อสังเกต PBO

2. เพื่อให้ผลการดำเนินงานที่มีค่าเป้าหมายในระดับวิกฤตเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ควรดำเนินการดังนี้

- **การขนส่งสินค้าทางรางเพิ่มขึ้น**: ภาครัฐควรเร่งรัดการก่อสร้างรถไฟทางคู่ให้แล้วเสร็จ ควบคู่ไปกับการเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ใช้ประโยชน์จากการลงทุนให้เต็มศักยภาพ

- **การเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองเพิ่มขึ้น**: ภาครัฐควรเร่งดำเนินการตามแผนแม่บทการพัฒนาระบบรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยเร่งปรับปรุงเส้นทางเดินรถและกำกับมาตรฐานการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ

- **ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลง**: ภาครัฐควรเพิ่มประสิทธิภาพการกำหนดกลไกผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลให้ครอบคลุมองค์ประกอบและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ใช้รถใช้ถนน ถนน/ยานพาหนะ การบังคับใช้กฎหมาย และการช่วยเหลือหลังเกิดอุบัติเหตุอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนงานบูรณาการในภาพรวม

1. การจัดทำแผนงานบูรณาการในภาพรวมควรให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาดำเนินการที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ให้ชัดเจน โดยรัฐบาลควรกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่จะขับเคลื่อน ซึ่งเมื่อครบกำหนดตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดควรจะมีการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานแผนงานบูรณาการอย่างจริงจัง เพื่อให้เป็นไปตามวิธีการจัดทำแผนงานบูรณาการที่สำนักงบประมาณกำหนด

2. ควรทบทวนการจัดทำแผนงานบูรณาการให้เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง โดยอาจปรับลดจำนวนแผนงานให้คงเหลือเฉพาะที่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สภาผู้แทนราษฎร

3. การจัดทำแผนงานบูรณาการควรพิจารณากลั่นกรองแผนงานโครงการที่มีลักษณะงานในภารกิจประจำออกจากแผนงานบูรณาการเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน โดยบางแผนงานหน่วยรับงบประมาณสามารถเสนอขอรับงบประมาณได้ทั้งในแผนงานบูรณาการและแผนงานยุทธศาสตร์ เช่น การพัฒนาด้านการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ และการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 วุฒิสภา

3.10 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง

3.10.1 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง

ภาพที่ 3-29 แนวโน้มงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568

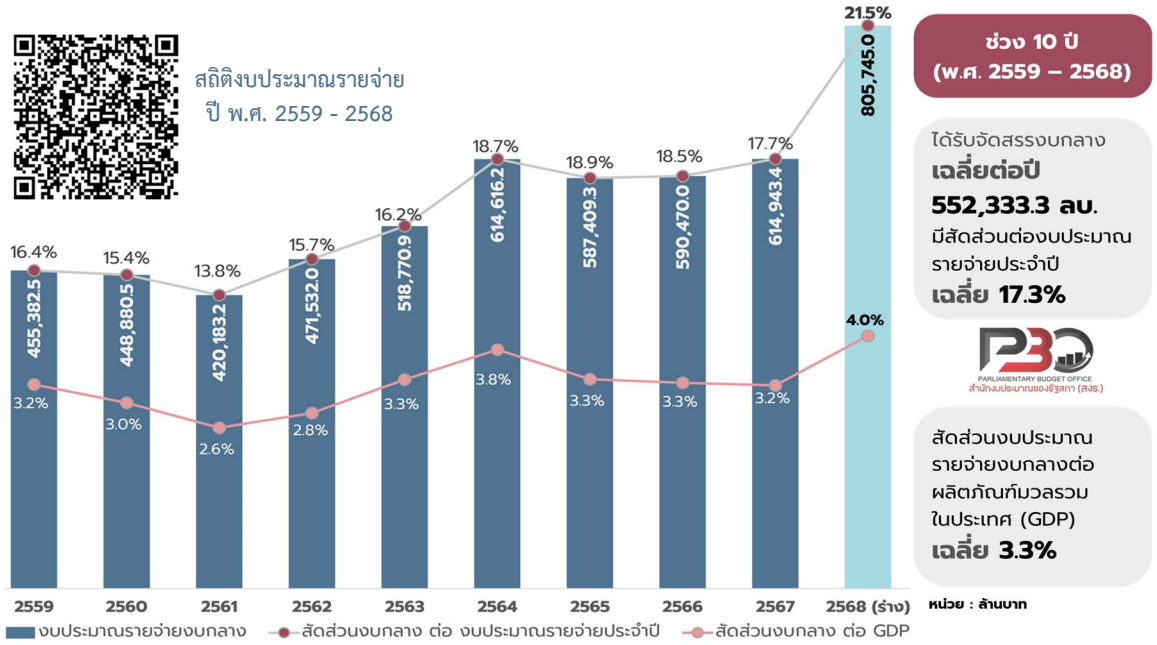

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567
2. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2561
3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-30 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลางปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568

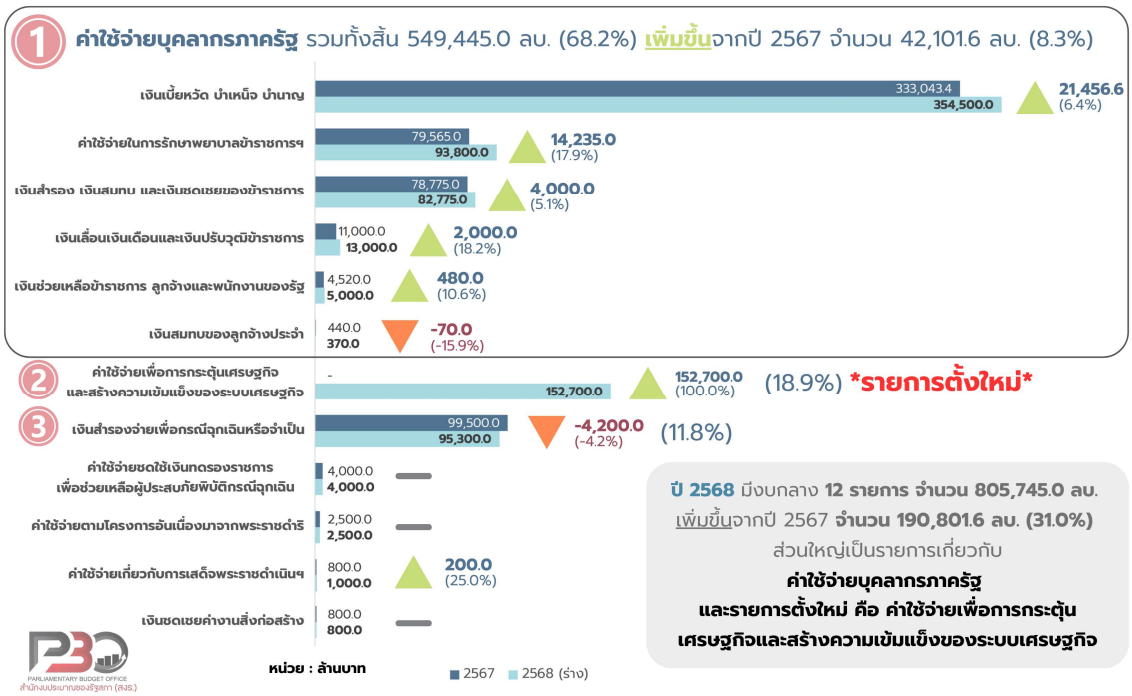

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1) รายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ

ภาพที่ 3-31 งบประมาณรายจ่ายงบกลางรายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568

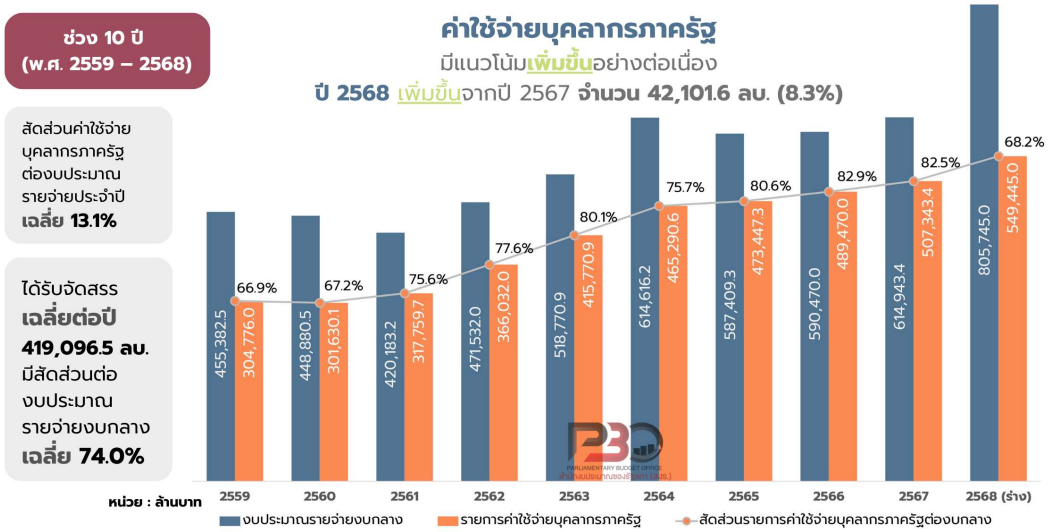

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567
2. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2561
3. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2) รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

ภาพที่ 3-32 รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568

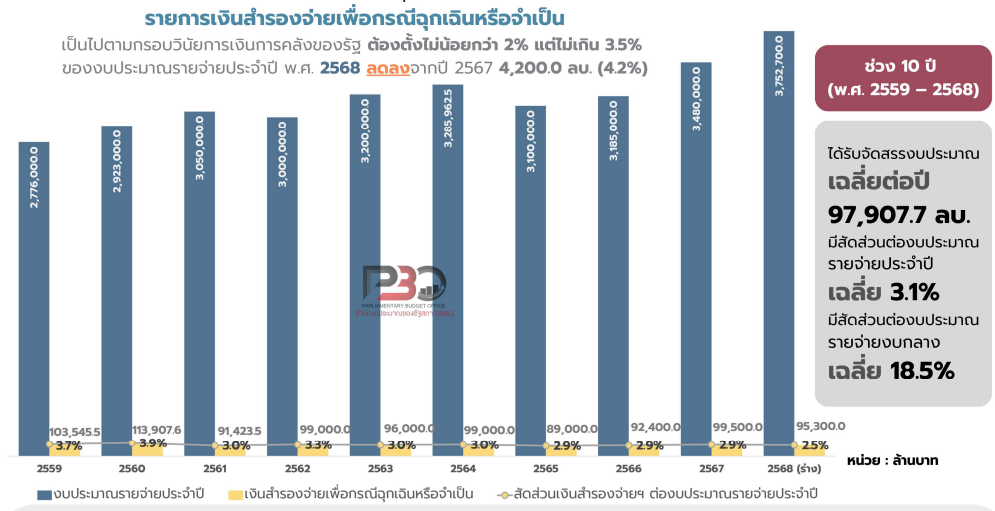

ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2563 รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ได้รับโอนงบประมาณเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติโอนงบประมาณฯ **ทำให้รายการนี้มีงบประมาณเพิ่มสูงขึ้น**

- ปี 2559 จำนวน 21,885.6 ลบ. วงเงินเพิ่มเป็น 125,431.0 ลบ.
- ปี 2560 จำนวน 11,866.5 ลบ. วงเงินเพิ่มเป็น 125,774.1 ลบ.
- ปี 2561 จำนวน 10,000.0 ลบ. วงเงินเพิ่มเป็น 101,423.5 ลบ.
- ปี 2563 จำนวน **88,452.6 ลบ.** วงเงินเพิ่มเป็น **184,452.6 ลบ.**

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567
2. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2561
3. พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2559 - 2561 และ 2563
4. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.10.2 การเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายงบกลาง

ภาพที่ 3-33 การเบิกจ่ายงบกลางปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567

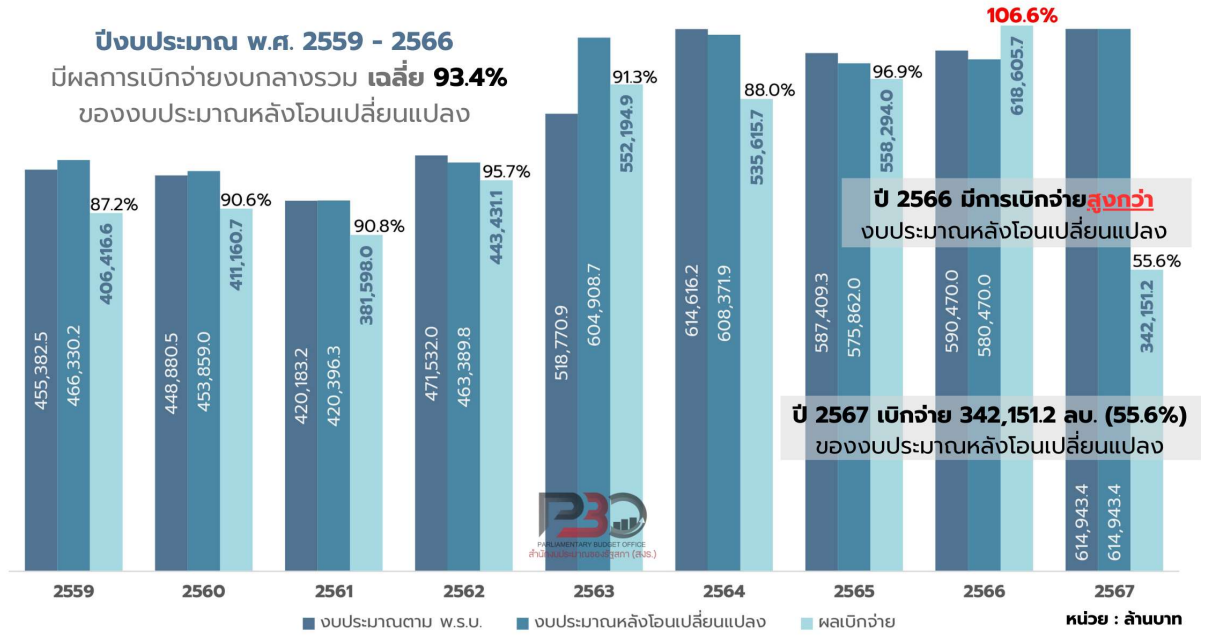

ที่มา: ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567

ตารางที่ 3-4 การเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สะสมจำแนกตามรายการ

รายการ	งบประมาณตาม พ.ร.บ.	งบประมาณหลังโอนฯ	PO	ผลเบิกจ่าย (ณ 15 พ.ค. 67)	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	**614,943.4**	**614,943.4**	**139.2**	**342,151.2**	**55.6**
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินและต้อนรับประมุขต่างประเทศ	800.0	800.0	3.9	122.4	15.3
ค่าใช้จ่ายชดใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฯ	4,000.0	4,000.0	-	1,385.4	34.6
ค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	2,500.0	2,500.0	88.2	368.4	14.7
ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ	79,565.0	79,565.0	-	64,698.7	81.3
เงินชดเชยค่างานสิ่งก่อสร้าง	800.0	796.6	-	304.0	38.2
เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ	4,520.0	4,520.0	-	2,106.2	46.6
เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ	333,043.4	333,043.4	-	220,807.6	66.3
เงินเลื่อนเงินเดือนและเงินปรับวุฒิข้าราชการ	11,000.0	11,000.0	-	-	-
เงินสมทบของลูกจ้างประจำ	440.0	440.0	-	288.8	65.6
เงินสำรอง เงินสมทบ และเงินชดเชยของข้าราชการ	78,775.0	78,775.0	-	49,625.4	63.0
เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น	99,500.0	99,503.4	47.0	2,444.1	2.5

ที่มา: ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567

1) การเบิกจ่ายรายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ

ภาพที่ 3-34 การเบิกจ่ายงบกลางรายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567

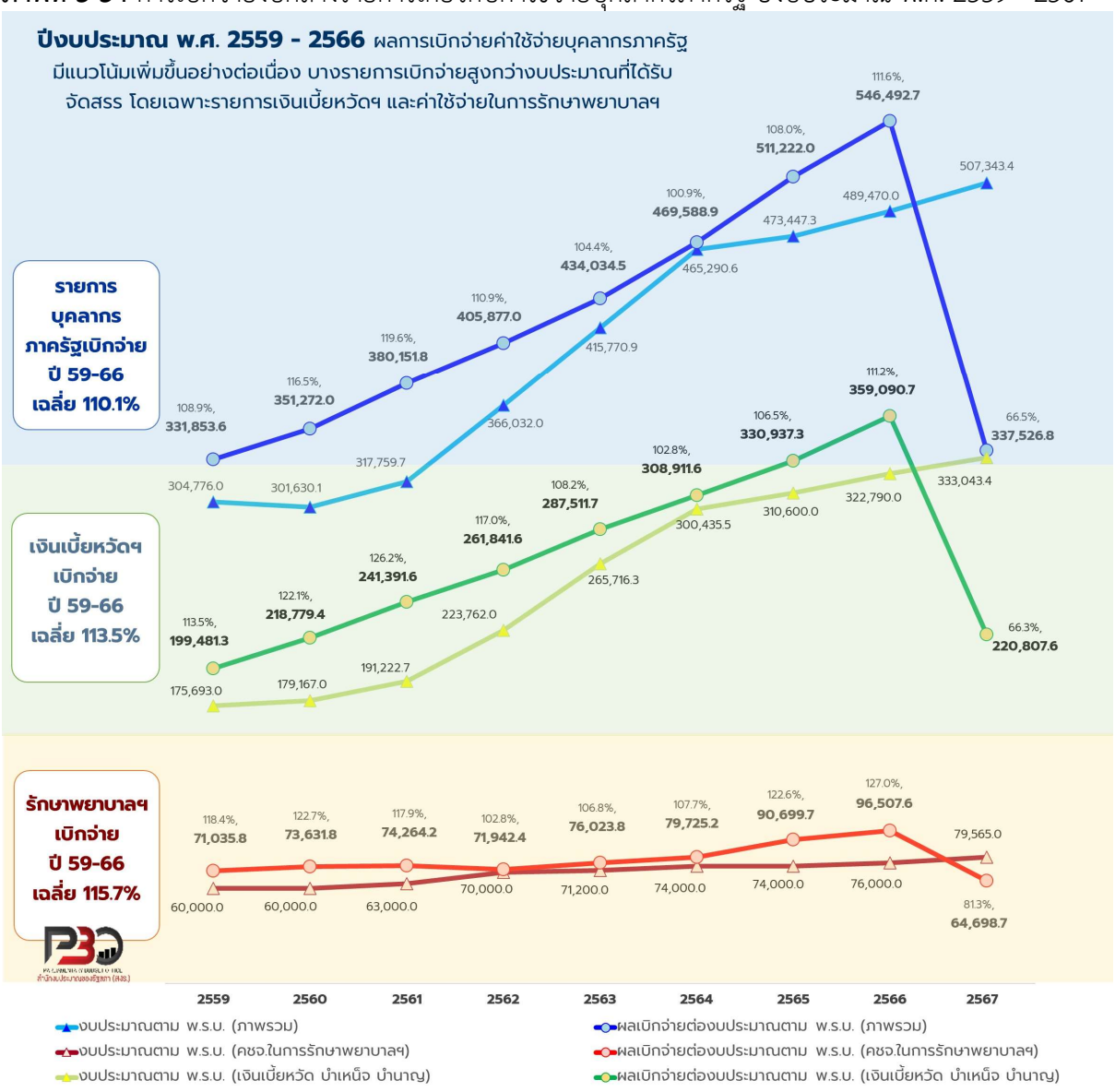

ที่มา: ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567

ทั้งนี้ กรณีที่งบประมาณรายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐรายการใดไม่เพียงพอ กรมบัญชีกลางจะดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม และ/หรือขอโอนงบประมาณรายจ่ายงบกลางรายการอื่นที่มีงบประมาณเหลือจ่ายมาให้งบประมาณรายจ่ายงบกลางรายการที่เกินวงเงินงบประมาณจากสำนักงบประมาณตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 มาตรา 36 และหากสำนักงบประมาณไม่สามารถโอนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการใดไปเพิ่มงบกลางรายการที่เกินวงเงินงบประมาณได้ กรมบัญชีกลางจะจ่ายเงินงบกลางในส่วนที่เกินวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากเงินคงคลัง ตามนัยพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 7 (1) และเมื่อทราบจำนวนเงินคงคลังที่ได้จ่ายไปแล้ว กรมบัญชีกลางจะขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังต่อไป

2) การเบิกจ่ายรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

ภาพที่ 3-35 การเบิกจ่ายรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567

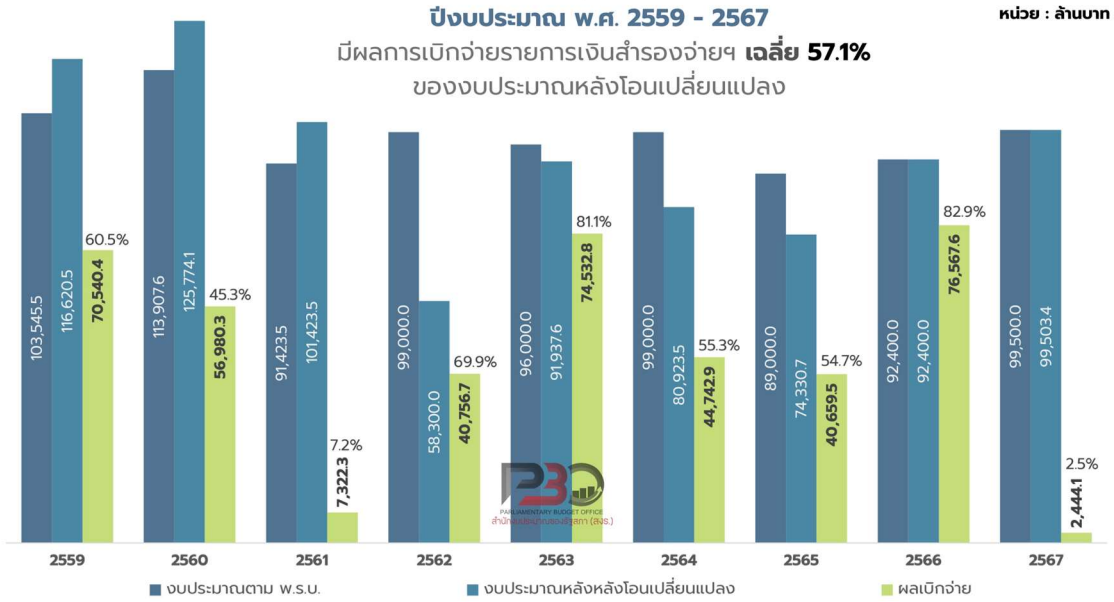

ที่มา : ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567

ภาพที่ 3-36 การอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

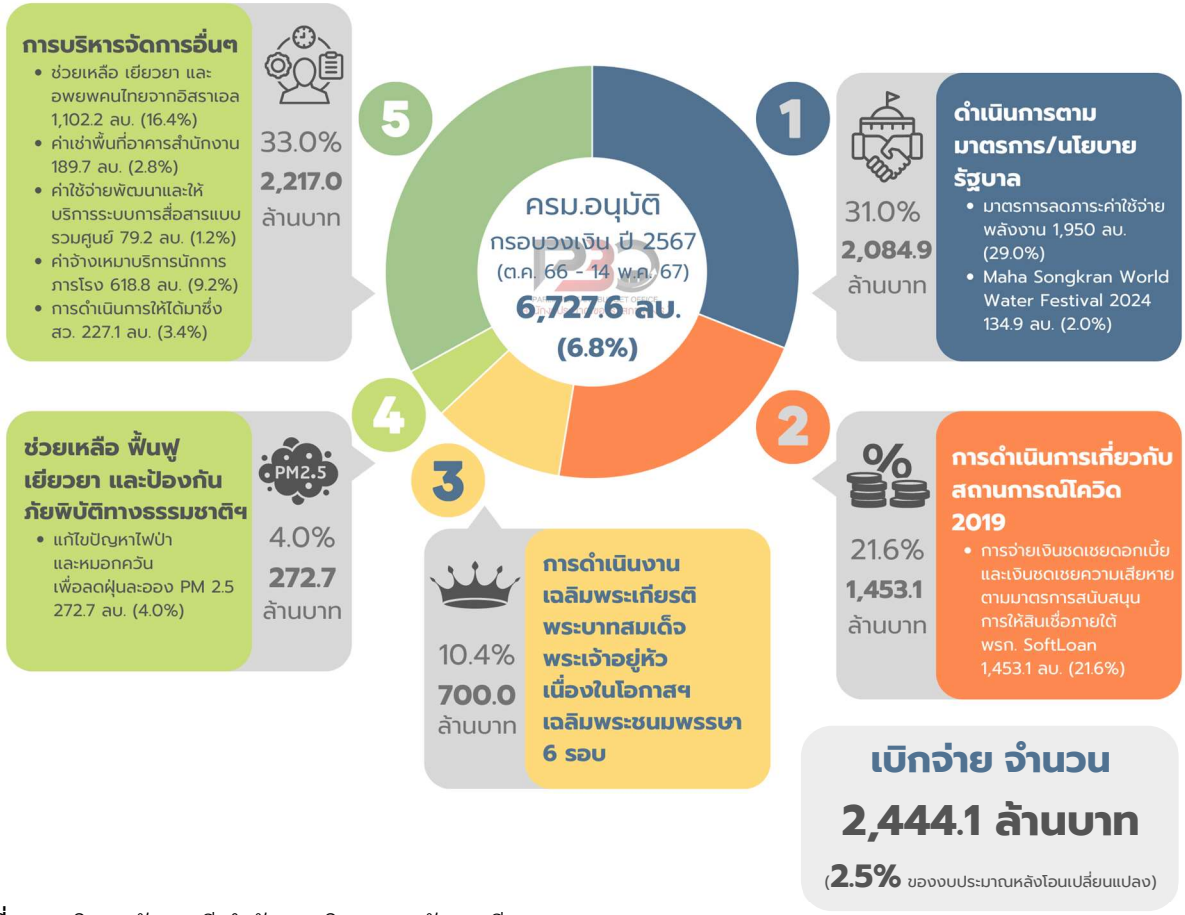

ที่มา : มติคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ข้อสังเกต PBO

1. ควรตั้งงบประมาณรายจ่ายงบกลางให้สอดคล้องกับความจำเป็นและข้อเท็จจริงตามสถานการณ์ โดยพิจารณาจากข้อมูลย้อนหลังที่เกี่ยวข้อง เช่น สถิติการใช้จ่ายงบประมาณ ข้อมูลผู้มีสิทธิตามเงื่อนไขที่กำหนด อัตราค่าใช้จ่าย และแนวนโยบายของรัฐ เป็นต้น

2. รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

- **ควรตั้งงบประมาณภายใต้กรอบเพดานที่กำหนดตามความจำเป็นและสอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามสถานการณ์** โดยพิจารณาจากข้อมูลการใช้จ่ายที่ผ่านมา เช่น สถิติการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการแก้ไข บรรเทา เยียวยาและป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- **ควรใช้จ่ายงบประมาณโดยคำนึงถึงความจำเป็น เร่งด่วนอย่างแท้จริง**
- **หน่วยงานที่ขอรับจัดสรรต้องมีความพร้อม** สามารถดำเนินการได้ทันทีและเบิกจ่ายงบประมาณได้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ
- เพื่อ**ลดการใช้จ่ายงบประมาณจากงบกลาง** หน่วยรับงบประมาณควรปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเป็นลำดับแรก และควรจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณปกติให้ครบถ้วนและเพียงพอ

3. การใช้จ่ายงบกลางรายการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะรายการเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ และรายการค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลฯ

- ควร**ตรวจสอบและวิเคราะห์สาเหตุการเพิ่มขึ้น**ของเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ อย่างจริงจัง เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรม
- **ควบคุมการใช้จ่ายรายการในการรักษาพยาบาลฯ** เช่น การกำหนดกรอบการเบิกจ่ายที่เหมาะสม การใช้ยาสามัญทดแทนการใช้ยาต้นแบบ ส่งเสริมการวิจัยพัฒนายา วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์
- หน่วยงานของรัฐ ควรดำเนินการตามมาตรการ**ปรับขนาดกำลังคนภาครัฐ**และมาตรการ**บริหารจัดการกำลังคนภาครัฐอย่างจริงจัง**
- ควรศึกษา ทบทวน**ปรับปรุงกฎหมายและแนวทางปฏิบัติให้เหมาะสม**
- **การเพิ่มรายได้ของประเทศ** เพื่อรองรับภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรภาครัฐ เช่น สนับสนุนการลงทุนของเอกชน ปรับโครงสร้างภาษีและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ

3.11 งบประมาณรายจ่ายทุนหมุนเวียน

3.11.1 ภาพรวมงบประมาณ

ปัจจุบันมีทุนหมุนเวียนตามนิยามของพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง จำนวนทั้งสิ้น 116 ทุน ซึ่งดำเนินงานปกติ จำนวน 115 ทุน และยังไม่ดำเนินงานตามกฎหมายจัดตั้ง จำนวน 1 ทุน คือ กองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยกรมบัญชีกลาง ได้จัดประเภทของทุนหมุนเวียนตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งและภารกิจ ออกเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย **เพื่อการกู้ยืม เพื่อการจำหน่ายและการผลิต เพื่อการบริการ เพื่อการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม และเพื่อการสนับสนุนส่งเสริม** ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 ทุนหมุนเวียนได้รับจัดสรรงบประมาณรวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน 2,092,960.0 ล้านบาท หรือเฉลี่ย 10 ปี เป็นงบประมาณจำนวน 209,296.0 ล้านบาทต่อปี รายละเอียดตามภาพที่ 3-37 ดังนี้

ภาพที่ 3-37 สถิติงบประมาณของทุนหมุนเวียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568

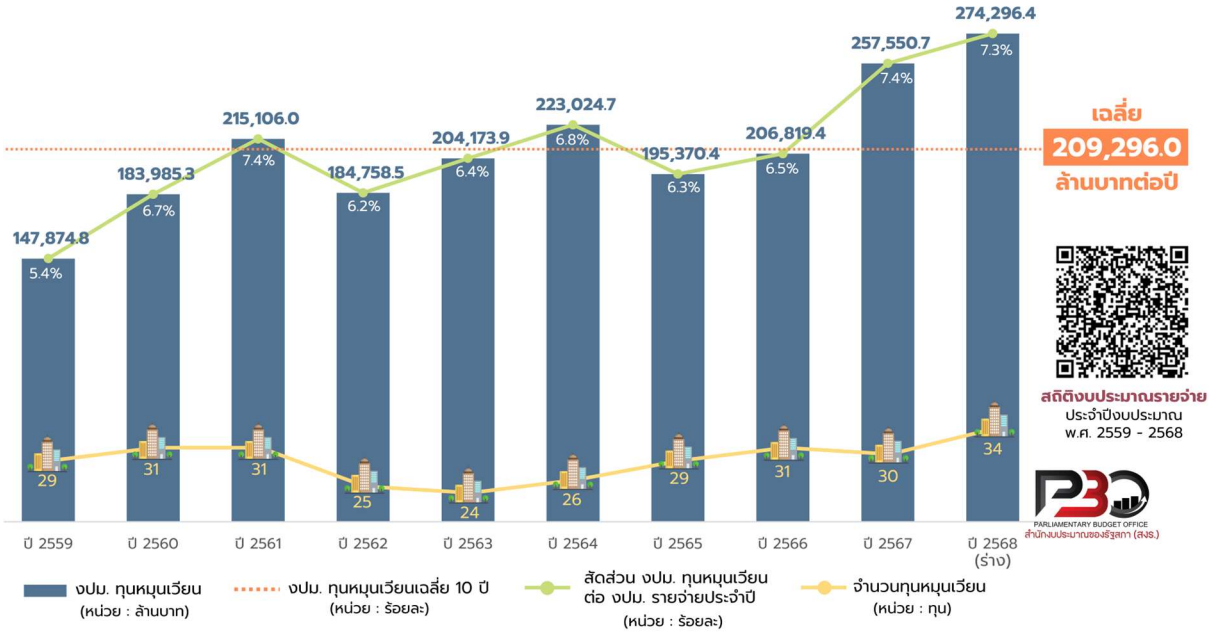

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ทุนหมุนเวียนได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 34 ทุน เป็นงบประมาณจำนวน 274,296.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 ต่องบประมาณรายจ่ายประจำปี เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 16,745.7 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 ของงบประมาณที่ทุนหมุนเวียนได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียดตามภาพที่ 3-38

ภาพที่ 3-38 งบประมาณจำแนกตามประเภทของทุนหมุนเวียนงบประมาณ พ.ศ. 2568

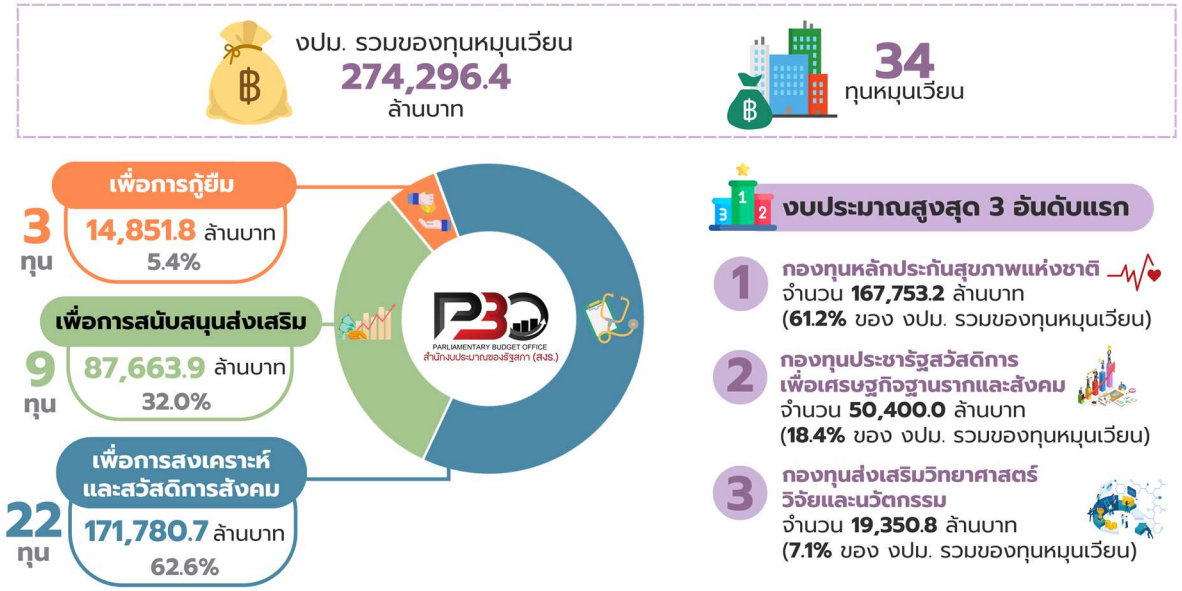

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เมื่อพิจารณารายทุนหมุนเวียน พบว่า มีทุนหมุนเวียนที่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 แต่ได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ 2568 จำนวน 4 ทุน ได้แก่ **เงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู** ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 100.0 ล้านบาท **กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา** ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 800.0 ล้านบาท **กองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย** ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 6.0 ล้านบาท และ**กองทุนยุติธรรม** ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 160.0 ล้านบาท

นอกจากนี้ ยังมีทุนหมุนเวียนที่ได้รับสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน 2 ทุน คือ **กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ** ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 13,951.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 12,252.7 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 721.1 และ**กองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย**ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 60.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 54.1 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 917.0 ทั้งนี้ การพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ทั้ง 2 กองทุน จำเป็นต้องพิจารณาถึงผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและกองทุนสามารถบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ

3.11.2 ผลการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

จากรายงานผลการเบิกจ่ายรายหน่วยงานในระบบ New GFMIS Thai ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567 พบว่า ทุนหมุนเวียนมีงบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงรายการ จำนวน 257,550.7 ล้านบาท เบิกจ่ายรวม จำนวน 235,445.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.4 จำแนกเป็นรายจ่ายประจำจำนวน 171,286.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 66.5 และรายจ่ายลงทุนจำนวน 64,159.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.9 ตามภาพที่ 3-39 ดังนี้

ภาพที่ 3-39 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของทุนหมุนเวียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

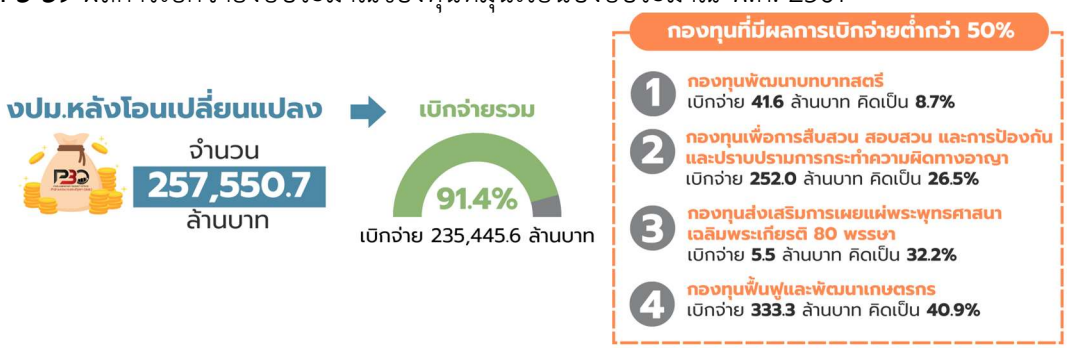

ที่มา: ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2567
หมายเหตุ ทุนหมุนเวียนส่วนใหญ่ผลการเบิกจ่ายร้อยละ 100 ของงบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลง

2) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันมีการจัดตั้งทุนหมุนเวียนจำนวนทั้งสิ้น 116 ทุน มีการดำเนินงานปกติ จำนวน 115 ทุน และยังไม่ดำเนินงานตามกฎหมายจัดตั้ง จำนวน 1 ทุน สำนักงบประมาณของรัฐสภาจึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลรายงานทางการเงินทุนหมุนเวียนปีบัญชี พ.ศ. 2566 รวมจำนวน 115 ทุน จากระบบบริหารจัดการเงินนอกงบประมาณ (Non-Budgetary Management System : NBMS) จำนวน 113 ทุน และระบบรายงานการเงินรวมภาครัฐ (Consolidated Financial Statement Program : CFS) จำนวน 2 ทุน รายละเอียดตามภาพที่ 3-40 และภาพที่ 3-41 ดังนี้

ภาพที่ 3-40 งบแสดงฐานะทางการเงิน ปีบัญชี พ.ศ. 2566

ที่มา: 1. ระบบบริหารจัดการเงินนอกงบประมาณ (NBMS) ณ วันที่ 24 เมษายน 2567 จำนวน 113 ทุน
2. ระบบรายงานการเงินรวมภาครัฐ (CFS) ณ วันที่ 24 เมษายน 2567 จำนวน 2 ทุน

ในภาพรวมทุนหมุนเวียนมีสินทรัพย์ที่อาจแปลงสภาพเป็นเงินสดและนำไปใช้ในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนรวม จำนวน 4,690,200.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 88.6 ของสินทรัพย์รวม โดยมากกว่าร้อยละ 70 เป็นของกองทุนประกันสังคม และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ที่รัฐบาลเก็บสมทบจากนายจ้าง ข้าราชการ และผู้ประกันตน เพื่อจ่ายคืนให้ตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสะสมไว้ที่สถาบันการเงินในรูปของเงินลงทุนระยะยาว ทั้งนี้ หากไม่นับรวม 2 ทุนหมุนเวียนดังกล่าวแล้วพบว่า ทุนหมุนเวียนมีสินทรัพย์ที่อาจแปลงสภาพเป็นเงินสดเหลือเพียง จำนวน 899,240.7 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นของกองทุนบริหารเงินกู้เพื่อการปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะและพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศ และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อสังเกต PBO

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนระยะสั้น และเงินลงทุนระยะยาวสูงถึงจำนวน 176,104.4 ล้านบาท แต่ยังขอรับจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2568 เฉลี่ยปีละจำนวน 4,903.3 ล้านบาท ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ขอรับจัดสรรงบประมาณสูงถึงจำนวน 13,951.8 ล้านบาท ดังนั้น กองทุนอาจนำเงินสดฯ ที่สะสมไว้มาใช้แทนการขอรับจัดสรรงบประมาณ

กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกองทุนที่มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ในปี 2565 กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมีรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 138,590.8 ล้านบาท เนื่องจากรัฐบาลมีมาตรการบรรเทาผลกระทบด้านพลังงานให้กับประชาชน ตามภาพที่ 3-41

ภาพที่ 3-41 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน ปีบัญชี 2566

ที่มา: 1. ระบบบริหารจัดการเงินนอกงบประมาณ (NBMS) ณ วันที่ 24 เมษายน 2567 จำนวน 113 ทุน
2. ระบบรายงานการเงินรวมภาครัฐ (CFS) ณ วันที่ 24 เมษายน 2567 จำนวน 2 ทุน

3.11.3 การเรียกให้ทุนหมุนเวียนนำทุนหรือกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ระหว่างปีบัญชี 2558 - 2567 กรมบัญชีกลางในฐานะเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนเรียกทุนหมุนเวียนให้นำทุนหรือกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน เป็นเงินทั้งสิ้น 87,793.3 ล้านบาท รายละเอียดจำแนกรายปีตามภาพที่ 3-42 ดังนี้

ภาพที่ 3-42 สถิติการนำทุนหรือกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ปีบัญชี 2558 - 2567

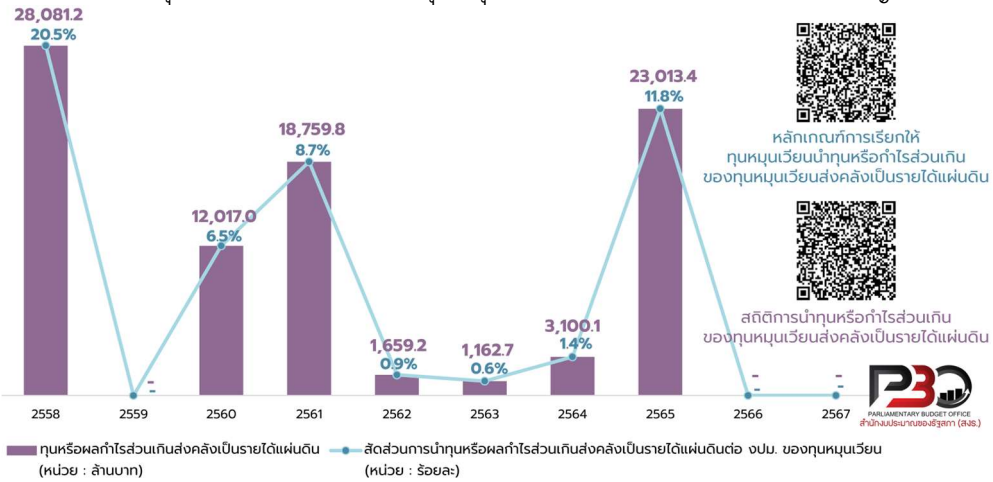

ที่มา: มติคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
หมายเหตุ ปีบัญชี 2559, 2566 และ 2567 ไม่มีการเรียกให้ทุนหมุนเวียนนำทุนหรือกำไรส่วนเกินนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของทุนหมุนเวียน พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ทุนหมุนเวียนเพื่อการสนับสนุนส่งเสริมนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินสูงสุด จำนวน 19,598.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.2 ซึ่งกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน เป็นกองทุนที่ถูกเรียกให้นำทุนหรือกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินสูงที่สุดจำนวน 14,377.6 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนให้ทราบว่าทุนหมุนเวียนมีทุนหรือกำไรส่วนเกินที่สะสมไว้เกินความจำเป็น รายละเอียดตามภาพที่ 3-43 ดังนี้

ภาพที่ 3-43 การนำทุนหรือกำไรส่วนเกินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินของทุนหมุนเวียนจำแนกตามประเภทของทุนหมุนเวียน ปีบัญชี 2565

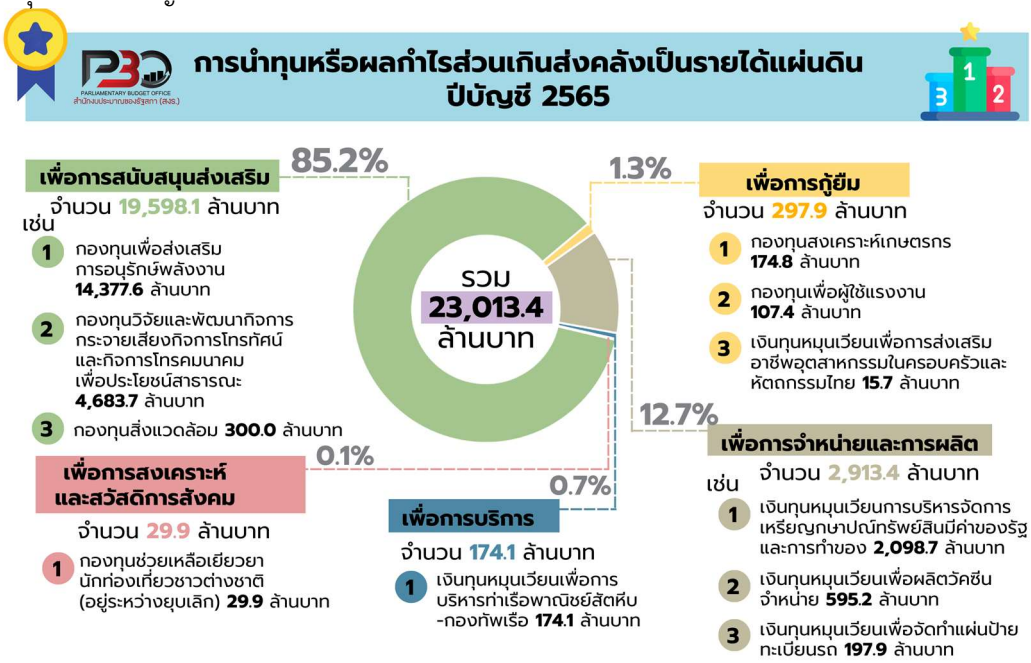

ที่มา: มติคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ข้อสังเกต PBO

แม้ว่าทุนหมุนเวียนถือเป็นเงินนอกงบประมาณที่มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณ แต่ในฐานะหน่วยรับงบประมาณ ทุนหมุนเวียนจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน เมื่อใช้จ่ายงบประมาณแล้วเหลือ สามารถสะสมไว้ที่สถาบันการเงินจนเกิดเป็นรายได้ดอกเบี้ยจำนวนมาก ซึ่งอาจทำให้รัฐเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสในการนำงบประมาณรายจ่ายไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ดังนั้น ในการจัดสรรงบประมาณของทุนหมุนเวียนควรพิจารณาถึง

1. เงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด และเงินลงทุนต่าง ๆ ของทุนหมุนเวียน สำหรับการใช้จ่ายในการชำระหนี้ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
2. รายได้ดอกเบี้ยที่ทุนหมุนเวียนได้รับจากสถาบันการเงิน หากมีจำนวนมากพอสามารถนำมาใช้สมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานแทนการขอรับจัดสรรงบประมาณได้
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีการทบทวนการจัดตั้ง และสถานะการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนที่มีอยู่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยให้มีเท่าที่จำเป็นและเป็นเครื่องมือสนับสนุนภารกิจหน่วยงานราชการให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.12 งบประมาณรายจ่ายองค์การมหาชน

การจัดตั้ง “องค์การมหาชน” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้บริการสาธารณะได้อย่างคล่องตัว ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของราชการและเพื่อลดขนาดภาครัฐ องค์การมหาชนเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นนิติบุคคล รายได้หลักขององค์การมหาชนมาจากเงินงบประมาณแผ่นดินที่รัฐจัดสรรให้ โดยรัฐจะต้องจัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปรายปีตามความเหมาะสม

ปัจจุบันประเทศไทยมีองค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 จำนวน 37 แห่ง และองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ (กองทุนที่เป็นนิติบุคคล หน่วยงานในกำกับของรัฐ) จำนวน 24 แห่ง ทั้งนี้ยังไม่รวมสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐหรือมหาวิทยาลัยนอกระบบ

3.12.1 งบประมาณขององค์การมหาชน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 องค์การมหาชนได้รับจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 55 แห่ง โดยแยกตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 จำนวน 36 แห่ง และแยกตามพระราชบัญญัติเฉพาะ จำนวน 19 แห่ง งบประมาณรวม 27,913.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 2,146.8 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 8.3

ภาพที่ 3-44 งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การมหาชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568

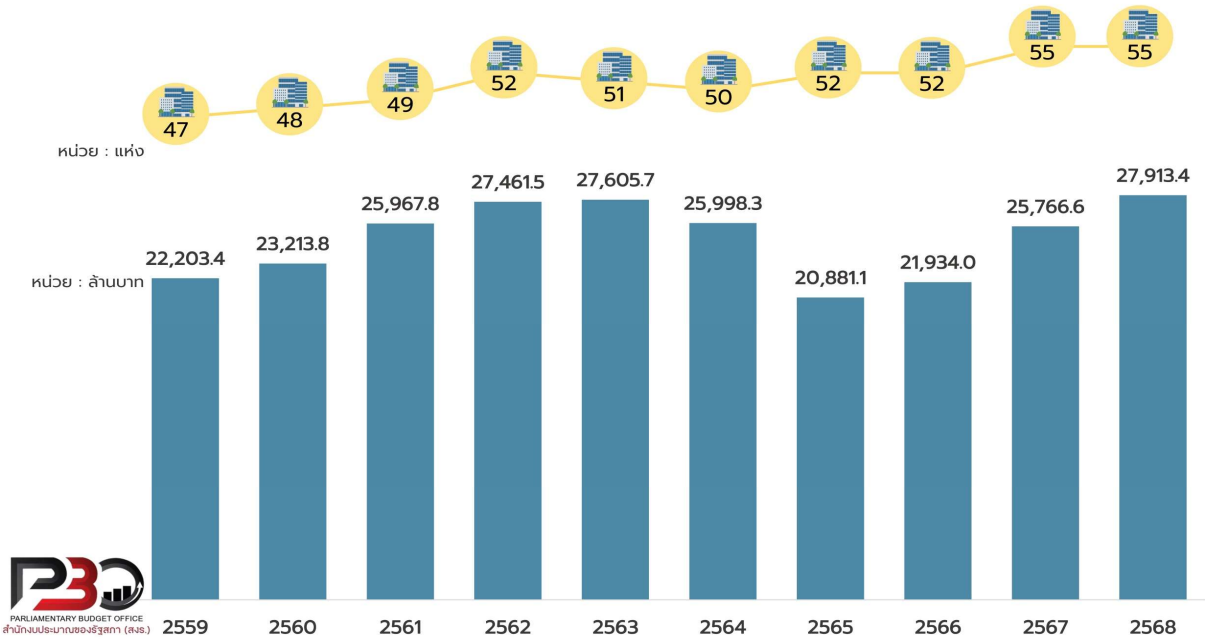

ที่มา: 1. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2567

2. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-45 องค์การมหาชนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2568 สูงที่สุดและต่ำที่สุด 5 อันดับแรก

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.12.2 รายจ่ายบุคลากร

คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) ได้กำหนดหลักการมิให้องค์การมหาชนมีค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรเกินกว่าความจำเป็นและไม่เป็นภาระงบประมาณของประเทศ โดยมีหลักการ ดังนี้

(1) ควรนำเงินทุนสะสมและรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรเพิ่มเติมนอกเหนือจากงบเงินอุดหนุนทุกประเภทที่ได้รับจากรัฐบาลในแต่ละปี เพื่อลดการพึ่งพางบประมาณจากภาครัฐ

(2) ควรกำหนดกรอบวงเงินรวมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรขององค์การมหาชนไว้ไม่เกินร้อยละ 30 ของแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีนั้น (ยกเว้นบางหน่วยงานอาจกำหนดร้อยละ 32* และร้อยละ 60**)

(3) กำหนดให้คณะกรรมการองค์การมหาชนแต่ละแห่งพิจารณากรอบวงเงินรวมค่าใช้จ่ายบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มการหารายได้ให้เหมาะสม เพื่อจะได้ไม่ต้องส่งคำขอยกเว้นกรอบวงเงินรวมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรมายังคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน

สูตรการคำนวณ

$$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร}}{\text{งบประมาณค่าใช้จ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี (เงินอุดหนุนประจำปี + เงินทุนสะสม +รายได้)}} \times 100$$

หมายเหตุ *มี 5 แห่ง ได้แก่ (1) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (2) สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (3) สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (4) องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (5) สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

** สถาบันบริหารกองทุนพลังงาน

ทั้งนี้ หากพิจารณาสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับจัดสรร จะปรากฏข้อมูลตามภาพที่ 3-46

ภาพที่ 3-46 รายจ่ายบุคลากรขององค์การมหาชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2568

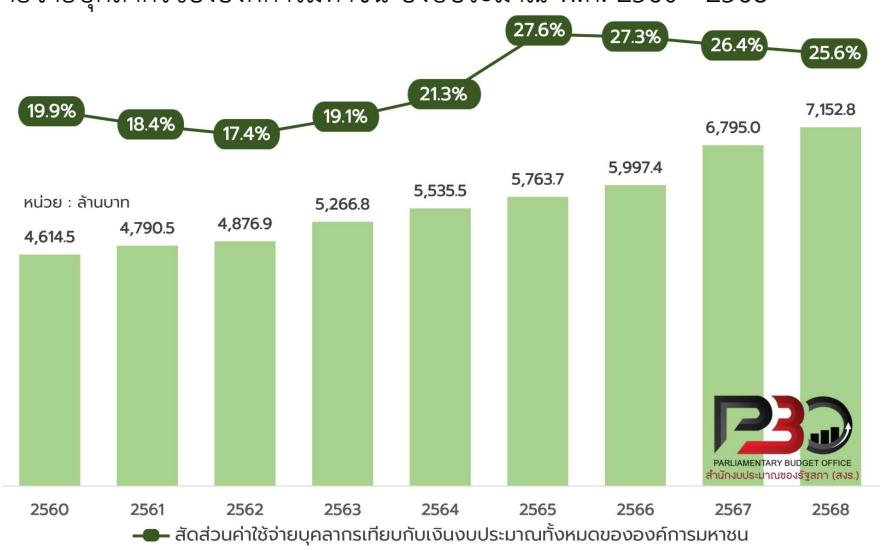

ที่มา: 1. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2567

2. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.12.3 การสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปี

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 องค์การมหาชนได้รับจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 27,913.4 ล้านบาท มีเงินนอกงบประมาณที่นำมาสมทบกับงบประมาณรายจ่าย จำนวน 3,509.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.6 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

ภาพที่ 3-47 การสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2568

ที่มา: 1. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2567

2. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-48 การสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สูงที่สุดและต่ำที่สุด 5 อันดับแรก

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ข้อสังเกต PBO

ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 องค์การมหาชนได้รับจัดสรรงบประมาณ 248,945.6 ล้านบาท โดยสัดส่วนการสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ที่ร้อยละ 12.6 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ส่งผลให้องค์การมหาชนส่วนใหญ่มีรายจ่ายบุคลากรต่องบประมาณหรือรายจ่ายบุคลากรต่อประมาณการค่าใช้จ่ายสูงกว่าหรือใกล้เคียงร้อยละ 30 ดังนั้น คณะกรรมการองค์การมหาชนแต่ละแห่งควรเข้มงวด เคร่งครัดเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อไม่ให้มีรายจ่ายด้านบุคลากรเกินความจำเป็น บริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ หรือนำเทคโนโลยีมาใช้แทนกำลังคน เพื่อลดภาระงบประมาณของประเทศ

3.13 งบประมาณรายจ่ายรัฐวิสาหกิจ

3.13.1 การจัดสรรงบประมาณของรัฐวิสาหกิจจำแนกตามแผนงาน

ภาพที่ 3-49 งบประมาณรัฐวิสาหกิจระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568

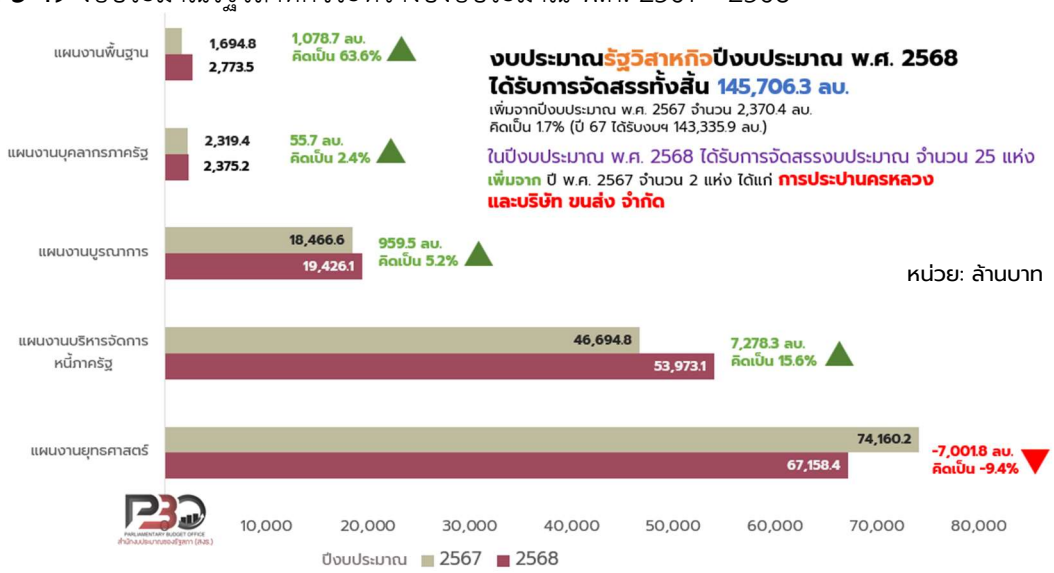

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 3-50 งบประมาณรัฐวิสาหกิจจำแนกตามแผนงาน และสัดส่วนงบประมาณรัฐวิสาหกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

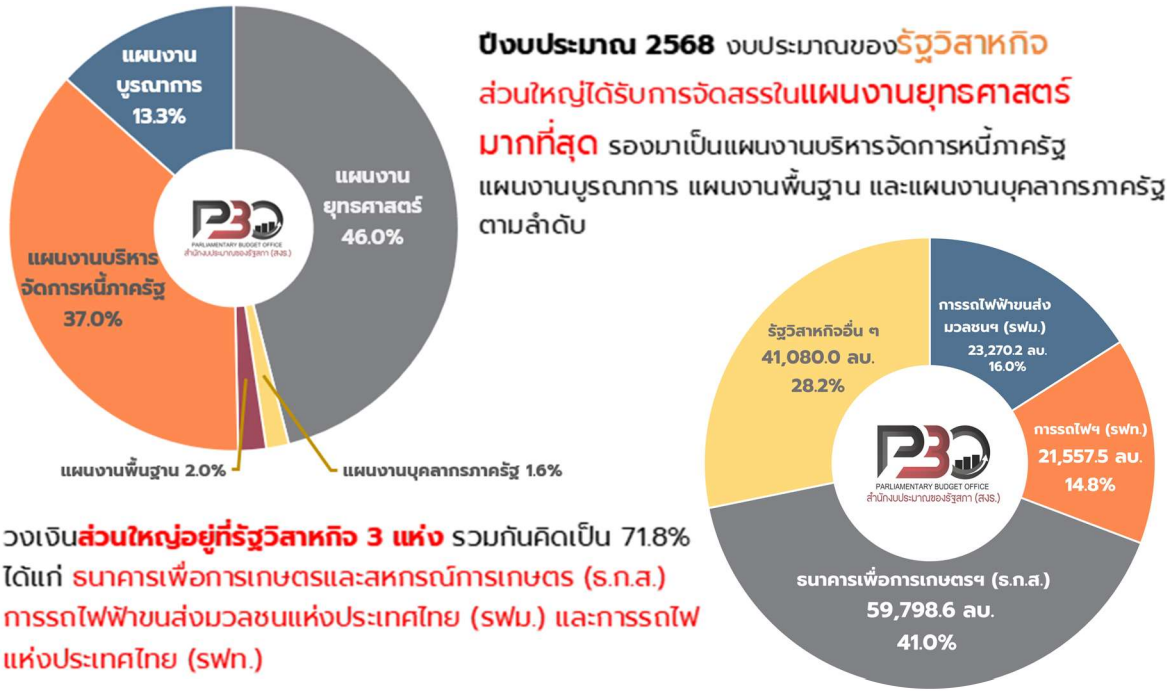

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รัฐวิสาหกิจที่มีศักยภาพทางการเงิน อาทิ การประปาส่วนภูมิภาค จะขอรับจัดสรรงบประมาณเฉพาะในส่วนแผนงานที่มีลักษณะการพัฒนา ได้แก่ แผนงานยุทธศาสตร์หรือแผนงานบูรณาการ ส่งผลให้แผนงานบุคลากรและแผนงานพื้นฐานมีสัดส่วนที่น้อย ในส่วนรัฐวิสาหกิจที่มีข้อจำกัดด้านรายได้ อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะขอรับงบประมาณทั้งแผนงานบุคลากรภาครัฐหรือแผนงานพื้นฐาน หรือสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ที่ต้องพึ่งพิงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 72 และ 60 ของรายได้ ตามลำดับ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 งบประมาณรัฐวิสาหกิจภายใต้แผนงานพื้นฐาน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 63.6 ส่วนใหญ่เกิดจากงบประมาณจากรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคมที่เพิ่มขึ้น เช่น การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) เพิ่มขึ้นจำนวน 213.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 417.8 การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เพิ่มขึ้นจำนวน 511.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50.1 และองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ เพิ่มขึ้นจำนวน 153.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยเฉพาะในส่วนการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ที่เป็นโครงการลงทุนที่มีมูลค่าสูง มีความต่อเนื่องและผูกพันงบประมาณระยะยาว เช่น โครงการทางด่วน โครงการรถไฟทางคู่ โครงการรถไฟความเร็วสูง โครงการรถไฟฟ้า อีกทั้งค่าใช้จ่ายอื่น รวมกัน 46,792.8 ล้านบาท ประมาณร้อยละ 32.1 หรือประมาณ 1 ใน 3 ของงบประมาณรัฐวิสาหกิจ

นอกจากนี้ลักษณะงานส่วนหนึ่งของรัฐวิสาหกิจเป็นไปเพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ พบว่า เมื่อรวมสัดส่วนงบประมาณตามแผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการ ซึ่งเป็น**แผนงานที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาได้ปรับลด**จากร้อยละ 64 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นร้อยละ 59 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของงบประมาณรัฐวิสาหกิจ ซึ่งสะท้อนถึงโอกาสการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพลดลงเช่นกัน

สัดส่วนงบประมาณ**แผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐเพิ่มขึ้น**จากร้อยละ 32 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นร้อยละ 37 ของงบประมาณรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 **สะท้อนถึงภาระหนี้ภาครัฐที่เพิ่มขึ้น**ทั้งในส่วนการชำระหนี้และดอกเบี้ยที่เกิดจากโครงการขนส่งมวลชน เช่น โครงการรถไฟฟ้า โครงการรถไฟความเร็วสูง โครงการรถไฟทางคู่ รวมทั้งโครงการที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมกึ่งการคลังตามนโยบายที่รัฐกำหนดให้รัฐวิสาหกิจดำเนินการจ่ายล่วงหน้าไปก่อนและมีการตั้งงบประมาณจ่ายชดเชยภายหลัง เช่น โครงการรับจำนำผลผลิตการเกษตร หรือโครงการชดเชยดอกเบี้ยเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย

ในส่วนของ **การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมและวิทยาศาสตร์** รัฐวิสาหกิจจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ 1) องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) 2) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (อสพ.) 3) องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย (อสส.) และ 4) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ควรมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองนโยบายแห่งรัฐ ทั้งนี้ จากการศึกษารายการงบประมาณ พบว่า การจัดสรรงบประมาณโครงการสำคัญเพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว เช่น โครงการศูนย์นวัตกรรมแห่งอนาคต (Futurium) ของ อพวช. หรือโครงการสวนสัตว์แห่งใหม่ที่จังหวัดปทุมธานีของ อสส. โดยมูลค่าการก่อสร้างโครงการเป็นเงินจำนวน 5,354 ล้านบาท จึงเป็นข้อมูลอธิบายสาเหตุที่งบประมาณ อสส. เพิ่มจาก 1,542.2 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มาเป็น 2,316.3 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หรือเพิ่มมากถึงร้อยละ 50.2

3.13.2 งบประมาณรัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ภาพที่ 3-51 การลดลงของงบประมาณรัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ยกเว้นบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม)

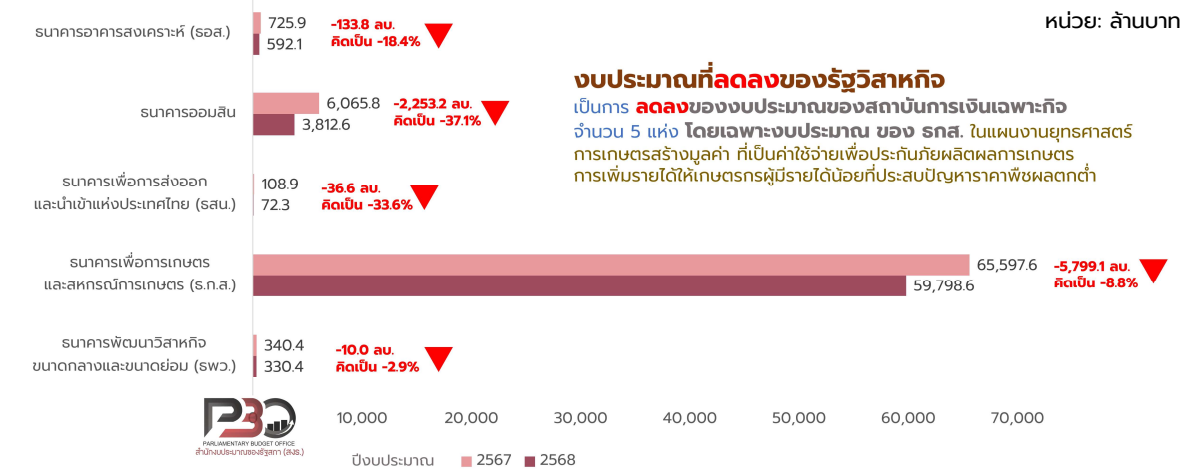

ที่มา: เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หมายเหตุ ธพว. ธสน. ธนาคารออมสิน และ ธอส. มีงบประมาณเฉพาะแผนงานยุทธศาสตร์ ส่วน ธ.ก.ส. มีงบประมาณตามแผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ

งบประมาณรัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.7 (ขณะที่งบประมาณโดยรวมเพิ่มร้อยละ 7.8) และงบประมาณแผนงานยุทธศาสตร์ของรัฐวิสาหกิจลดลง ด้วยเหตุจากการลดลงของงบประมาณรัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจ จำนวน 5 แห่ง (ยกเว้นบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม) โดยเฉพาะการปรับตัวลดลงของงบประมาณ ธ.ก.ส. ในส่วนของแผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่าที่ลดลงกว่า 7,911.8 ล้านบาท โดยแผนงานนี้มีทั้งโครงการประกันภัยผลิตผลการเกษตร การเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรผู้มีรายได้น้อยที่ประสบปัญหาราคาพืชผลตกต่ำ หรือการชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

3.14 งบประมาณมิติพื้นที่

3.14.1 งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดมีลักษณะงบประมาณเติมเต็มช่องว่างหรือความขาดแคลนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงบประมาณของกระทรวง/หน่วยงาน (Function) ที่จัดสรรลงพื้นที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) กำหนดกรอบการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดไว้ที่ 28,000 ล้านบาทต่อปี อย่างไรก็ตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจริงที่ผ่านมาในแต่ละปีงบประมาณอยู่ในระดับร้อยละ 60 - 85 ของกรอบวงเงินดังกล่าวเท่านั้น

ในการประชุม ก.น.บ. ครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2566 ได้กำหนดกรอบการจัดสรรงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ตามภาพที่ 3-52

ภาพที่ 3-52 การจัดสรรงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

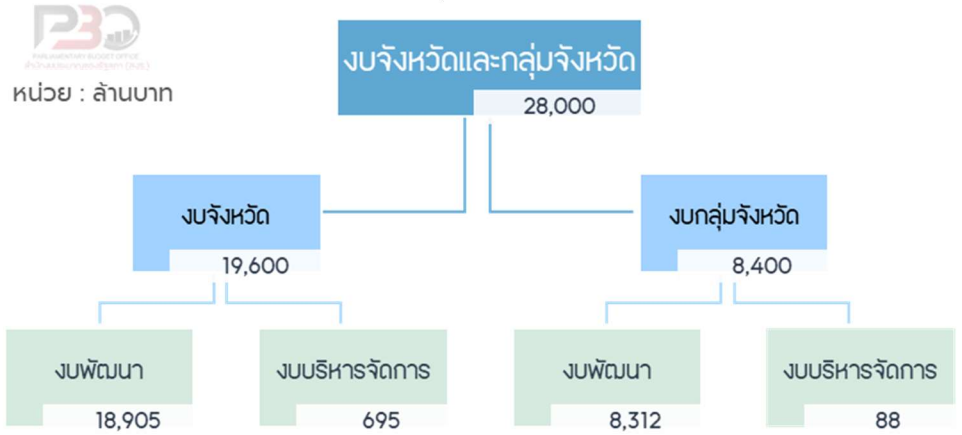

ก.น.บ. ได้กำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 **จำนวน 28,000 ล้านบาท**
โดยสัดส่วนงบประมาณจังหวัดร้อยละ 70 และกลุ่มจังหวัดร้อยละ 30

ที่มา: มติการประชุมคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2566

ในการประชุม ก.น.บ. ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2567 ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของจังหวัด 76 จังหวัด และกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัด **ภายใต้กรอบวงเงิน 29,225.1 ล้านบาท จำนวน 1,347 โครงการ** ซึ่งแผนปฏิบัติราชการประจำปีนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะเสนอเป็นคำของบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณต่อสำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรตามความเหมาะสมต่อไป

สำนักงบประมาณได้พิจารณาคำของบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามหลักเกณฑ์การจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2570 จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 **ให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดเป็นจำนวนรวม 24,042.4 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.6 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี** อย่างไรก็ตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรนี้เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 1,010.6 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 4.4

ภาพที่ 3-53 เปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรกับกรอบการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2568

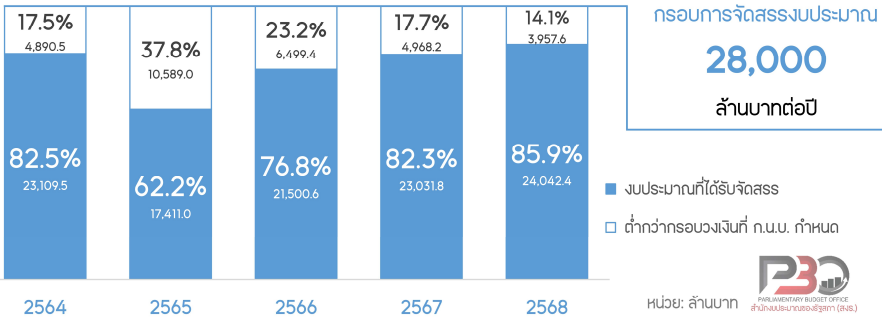

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2567
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จากภาพที่ 3-53 แสดงให้เห็นว่า**งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง** โดยเฉพาะภายหลังการปรับหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น รวมถึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอรับงบประมาณในสัดส่วนของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้ ประกอบกับรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น ทำให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้รับจัดสรรสูงกว่าร้อยละ 80 ของกรอบการจัดสรรงบประมาณตามที่ ก.น.บ. กำหนด

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่า มีโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบมาขอรับจัดสรรงบประมาณกับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด จำนวน 5,251.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 1,289.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.6 ส่งผลให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้รับการจัดสรรงบประมาณใกล้เคียงกับกรอบการจัดสรรงบประมาณตามที่ ก.น.บ. กำหนด

ภาพที่ 3-54 สัดส่วนงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่ได้รับการจัดสรรในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2568

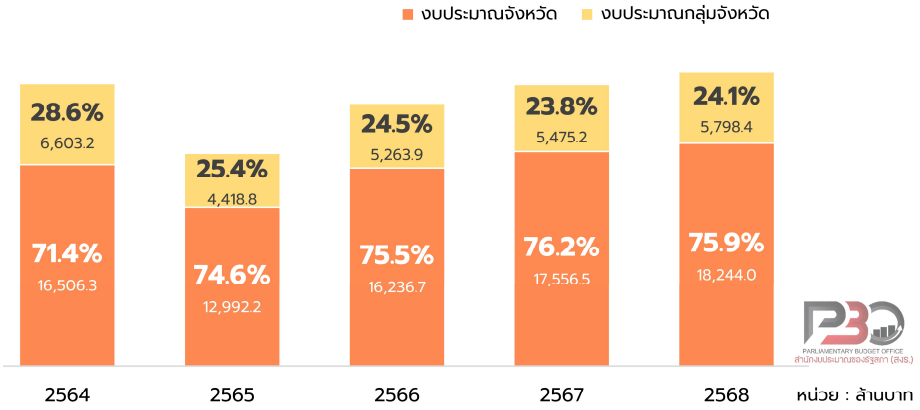

ที่มา: 1. พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2567
2. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ตามมติของ ก.น.บ. กำหนดสัดส่วนงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดไว้ที่อัตราร้อยละ 70 ต่อ 30 เมื่อพิจารณาสัดส่วนงบประมาณกลุ่มจังหวัดในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2568 พบว่า **สัดส่วนงบประมาณกลุ่มจังหวัดไม่ถึงร้อยละ 30** ซึ่งอาจทำให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและการพัฒนาในลักษณะ Cluster หรือการตอบสนองนโยบายสำคัญของรัฐบาลเชิงพื้นที่ในระดับกลุ่มจังหวัดไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อสังเกต PBO

1. ที่ผ่านมาการบริหารงบประมาณและการดำเนินงานของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประสบปัญหาและข้อจำกัดหลายประการทำให้ “ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ” ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยเฉพาะเกี่ยวกับความพร้อมของโครงการ กระบวนการขั้นตอนที่ซับซ้อนและอำนาจบริหารงบประมาณรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง และความร่วมมือของกระทรวง/กรม (Function) ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้ากลุ่มไม่มีอำนาจในการสั่งการ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้ยกเลิกหลักเกณฑ์และกลไกการบริหารงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดเดิมทั้งหมด และ**ประกาศใช้ “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565” เพื่อเพิ่มอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดและทำให้แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดมีความสำคัญที่สุดในการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการอย่างแท้จริง**

การบริหารเชิงพื้นที่แบบบูรณาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เป็นไปตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อความผาสุกของประชาชนในพื้นที่ทั้งระยะสั้นและระยะยาว การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จึงได้**เพิ่มทางเลือกในกรณีที่จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดไม่สามารถดำเนินการเองได้ ให้สามารถขอรับการสนับสนุนจากกระทรวง/กรม เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องตามความต้องการของแผนจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (แบบ จ.3 กรณีจังหวัดและแบบ กจ.3 กรณีกลุ่มจังหวัด)** และกระทรวง/กรม จะพิจารณาบรรจุโครงการ/กิจกรรมไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวง/กรม และยื่นขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานในพื้นที่เอง ซึ่งถือว่าเป็นการลดข้อจำกัดของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่ไม่สามารถขอรับการจัดสรรงบประมาณในโครงการสำคัญที่ต้องก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณได้ ทั้งนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่า มีแผนงานโครงการที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดขอรับการสนับสนุนจากกระทรวง/กรม แบ่งออกเป็น 822 โครงการ คิดเป็นจำนวน 197,244.5 ล้านบาท และ 9,022 รายการ คิดเป็นจำนวน 371,495.4 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 568,739.9 ล้านบาท (มติ ก.น.บ. ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2567) ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องติดตามผลในทางปฏิบัติว่ากระทรวง/กรม ต่าง ๆ ได้ให้ความร่วมมือกับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดเพียงใด

2. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 23,031.8 ล้านบาท ทั้งที่มีระยะเวลาบังคับใช้เพียงแค่ 5 เดือน ซึ่งรายจ่ายของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดส่วนใหญ่เป็น “งบลงทุน” เกี่ยวกับที่ดินและสิ่งก่อสร้าง อาจมีการกันเงินไว้เบิกจ่ายเหลื่อมปีในปีงบประมาณถัดไป ประกอบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็น 24,042.4 ล้านบาท **จึงอาจส่งผลให้การดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันภายในปีงบประมาณ** ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลต้องสนับสนุนความพร้อมแก่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดอย่างเต็มที่ เพื่อให้สามารถดำเนินงานและใช้จ่ายงบประมาณได้ทันตามกรอบเวลาของกฎหมาย เพื่อให้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรลงไปแล้วสร้างประโยชน์และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดอย่างแท้จริง

3.14.2 เงินอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีหน้าที่และอำนาจจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ในการส่งเสริมให้ อปท. จัดทำบริการสาธารณะได้อย่างเต็มศักยภาพตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น รัฐบาลต้องดำเนินการให้ อปท. มีรายได้ของตนเองอย่างเพียงพอ โดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน อปท. ไปพลางก่อน ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 250 วรรคสี่

จึงกล่าวได้ว่า เป้าหมายสำคัญของการพัฒนา อปท. คือการทำให้ อปท. มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง เพื่อให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองและบริหารจัดการท้องถิ่นของตน การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และให้ อปท. มีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลังตามกฎหมายที่ให้อำนาจ ประกอบกับการกำกับดูแล อปท. ให้ทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีการกำหนดสัดส่วนรายได้ของ อปท. ต่อรายได้สุทธิของรัฐบาล **ร้อยละ 29.1 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 839,265.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 49,027.9 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 โดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. จำนวน 378,020.5 ล้านบาท** แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลให้น้ำหนักในการจัดสรรงบประมาณพุ่งเป้าหมายไปเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาประเทศโดยกระจายงบประมาณไปตามกระทรวง/หน่วยงาน (Function) ที่ถูกกำหนดให้เป็นไปตามภารกิจของกระทรวง/หน่วยงานนั้น ๆ ในสัดส่วนร้อยละ 70.9 ซึ่งรวมศูนย์งบประมาณไว้ที่ส่วนกลาง ทั้งราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ขณะที่จัดสรรรายได้ให้แก่ อปท. ในสัดส่วนร้อยละ 29.1 แม้ว่าจะสูงกว่าขั้นต่ำตามมาตรา 30 (4) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ได้กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่ อปท. มีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 แต่ก็ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่จะให้ อปท. มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 หรือรัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 171,184.5 ล้านบาท เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่จะให้ อปท. มีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 35

ทั้งนี้ นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568 พบว่า สัดส่วนรายได้ของ อปท. ต่อรายได้สุทธิของรัฐบาล **แม้ว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ยังต่ำกว่าความคาดหวังที่ อปท. ต้องการ**หรือตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ กำหนดสัดส่วนรายได้ไว้ที่ร้อยละ 35 ตามภาพที่ 3-55

ภาพที่ 3-55 ประมาณการรายได้ของ อปท. ต่อประมาณการรายได้สุทธิของรัฐบาล

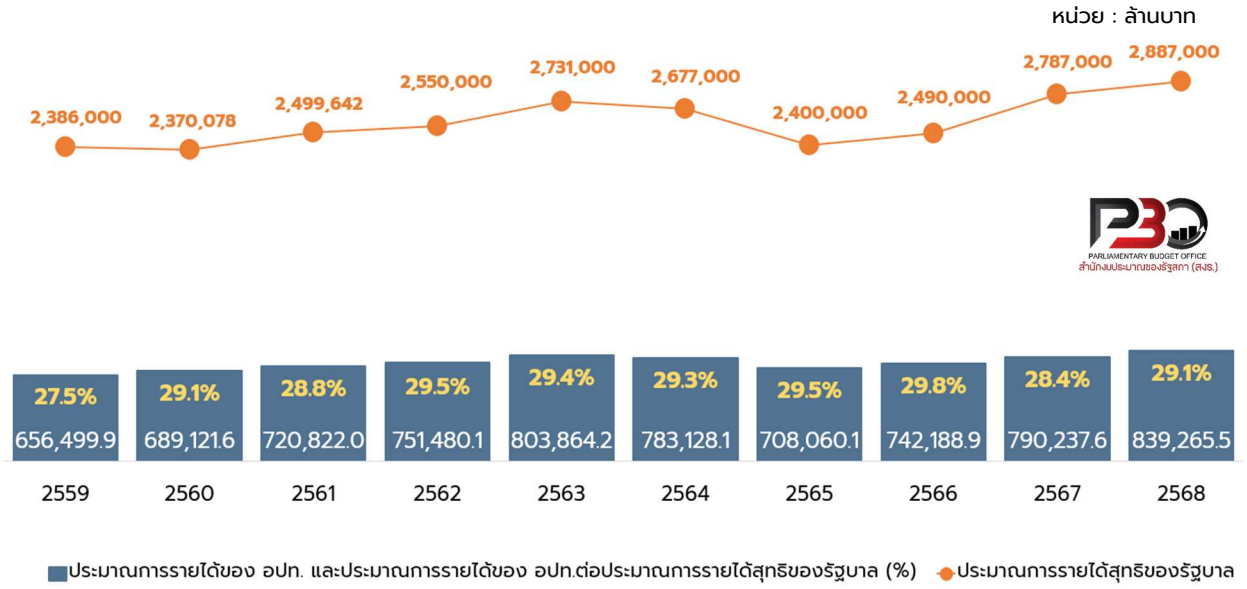

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2568

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณารายได้ที่อปท. ได้รับจริงในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2565 พบว่า **รายได้ที่ อปท. ได้รับจริงทุกปีต่ำกว่าประมาณการรายได้ของ อปท.** ตามภาพที่ 3-56

ภาพที่ 3-56 ประมาณการรายได้ของ อปท. กับรายได้ที่ อปท. ได้รับจริง

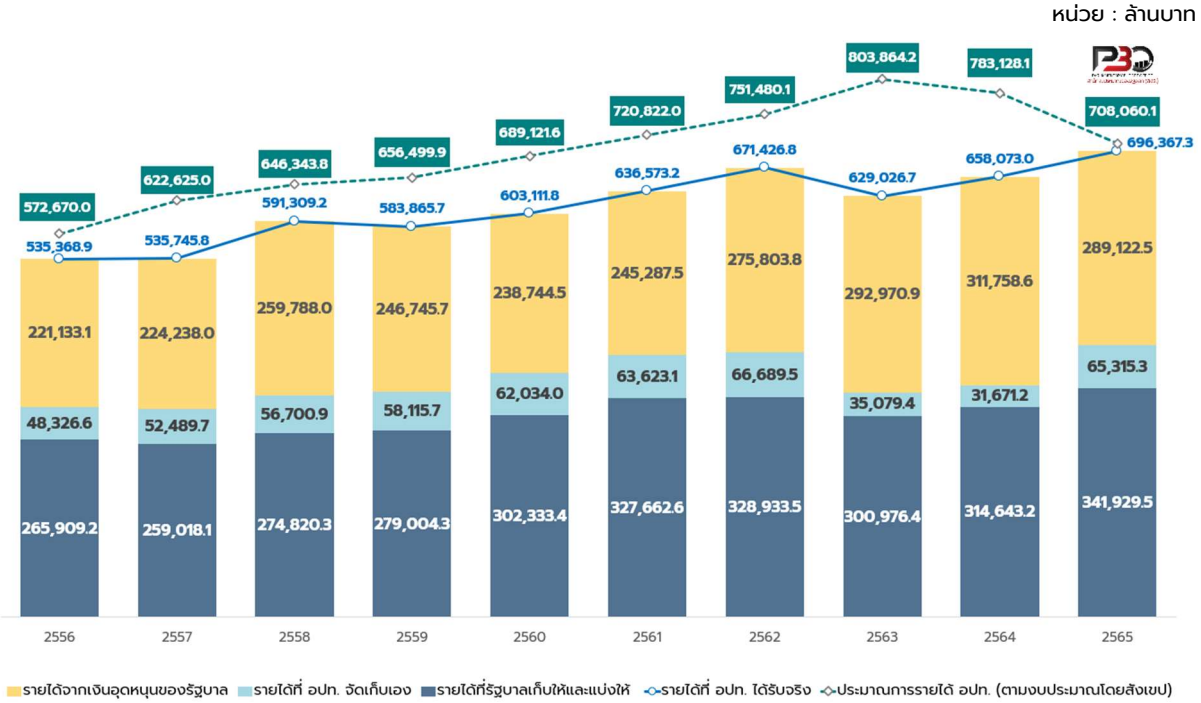

ที่มา: 1. งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2565

2. ข้อมูลรายได้ของ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2565 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

โดยรายได้ที่ อปท. ได้รับจริง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีจำนวน 696,367.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 38,294.3 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราปกติ ส่งผลให้รายได้ที่ อปท. จัดเก็บเองเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 33,644.1 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 106.2 ประกอบกับรายได้ที่รัฐบาลเก็บให้และแบ่งให้ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 27,286.3 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.7 ในขณะที่รายได้จากเงินอุดหนุนของรัฐบาล ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 22,636.1 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 7.3

ข้อสังเกต PBO

แม้ว่ารายได้ของ อปท. จะปรับตัวดีขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการรับถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด และ อปท. สามารถเสนอโครงการ เพื่อขอรับงบประมาณจากจังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้ แต่ อปท. ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากนโยบายลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบางประเภท ในปีภาษี พ.ศ. 2566 - 2567 ซึ่งจะส่งผลให้ อปท. สูญเสียรายได้สำหรับดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งยังมีปัจจัยเสี่ยงจากการชดเชยรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของรัฐบาล ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาวะเศรษฐกิจและฐานะการคลังของรัฐบาลด้วย

3.14.3 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณมิติพื้นที่

ในส่วนนี้เป็นการวัดประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณมิติพื้นที่ร่วมกับดัชนีความก้าวหน้า Human Achievement Index (HAI) ซึ่งเป็นดัชนีที่สะท้อนความก้าวหน้าในการพัฒนาคนระดับจังหวัด โดยใช้ผลการเบิกจ่ายงบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลงลงพื้นที่จังหวัดและงบประมาณจากส่วนกลางที่กระจายลงพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ จำนวน 76 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจและลักษณะโครงการจากฐานข้อมูลในระบบ New GFMIS Thai วิเคราะห์ร่วมกับดัชนีย่อยต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) งบประมาณลงพื้นที่ด้านการสาธารณสุขกับดัชนีย่อยด้านสุขภาพ 2) งบประมาณลงพื้นที่ด้านการศึกษากับดัชนีย่อยด้านการศึกษา 3) งบประมาณลงพื้นที่ด้านการเศรษฐกิจกับดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ และ 4) งบประมาณลงพื้นที่ด้านการเคหะและชุมชนกับดัชนีย่อยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

สำหรับการศึกษาในส่วนนี้ จะนำข้อมูลดัชนี HAI และสัดส่วนการใช้จ่ายงบประมาณต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) เพื่อสร้างเส้นประสิทธิภาพ (Efficient Frontier) ของการใช้จ่ายงบประมาณ จากผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า จังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณต่อการพัฒนาคนในระดับสูง ประกอบด้วย **ระยอง ชลบุรี** ส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณต่อการพัฒนาคนในระดับต่ำ เช่น **สุรินทร์ ปัตตานี หนองบัวลำภู นราธิวาส พัทลุง แม่ฮ่องสอน** ทั้งนี้ พบว่า สัดส่วนงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีความก้าวหน้าภาพรวมในระดับต่ำ (ค่าสหสัมพันธ์ = -0.29)

ภาพที่ 3-57 ภาพรวมประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

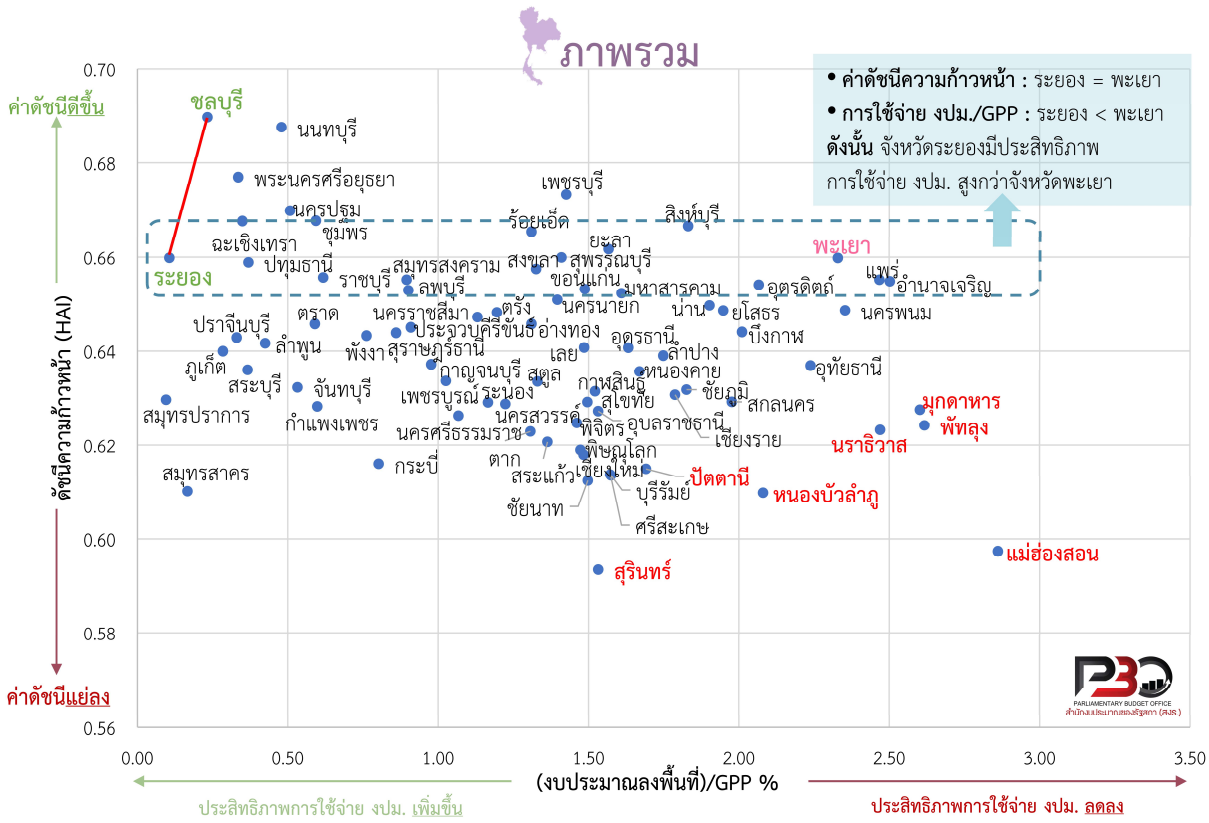

ที่มา: 1. ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง

2. รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประมวลผลโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

หากพิจารณาเปรียบเทียบในรายจังหวัด เช่น จังหวัด**ระยองและพะเยา** (ดูจากแกนนอน) พบว่าจังหวัดพะเยามีสัดส่วน (ประมาณร้อยละ 0.1) การใช้จ่ายงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) สูงกว่าจังหวัดระยอง (ร้อยละ 2.3) อยู่มาก ในขณะที่ผลลัพธ์ซึ่งก็คือดัชนีความก้าวหน้า (ดูจากแกนตั้ง) อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน (0.66) สะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดระยองมีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณสูงกว่าจังหวัดพะเยาโดยเปรียบเทียบ

1) งบประมาณลงพื้นที่ด้านการสาธารณสุขกับดัชนีย่อยด้านสุขภาพ

หากพิจารณางบประมาณลงพื้นที่ด้านการสาธารณสุขและดัชนีย่อยด้านสุขภาพ พบว่าจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการสาธารณสุขต่อการพัฒนาด้านสุขภาพระดับสูง ประกอบด้วย **ระยอง สมุทรปราการ ปทุมธานี และนนทบุรี** ส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณต่อการพัฒนาด้านการสาธารณสุขในระดับต่ำ เช่น **อุตรดิตถ์ ลำปาง แพร่ ตาก อำนาจเจริญ แม่ฮ่องสอน มุกดาหาร** (ภาพที่ 3-58) ประกอบกับสัดส่วนงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดด้านการสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีย่อยด้านสุขภาพในระดับต่ำ (ค่าสหสัมพันธ์ = -0.37)

ภาพที่ 3-58 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการสาธารณสุข

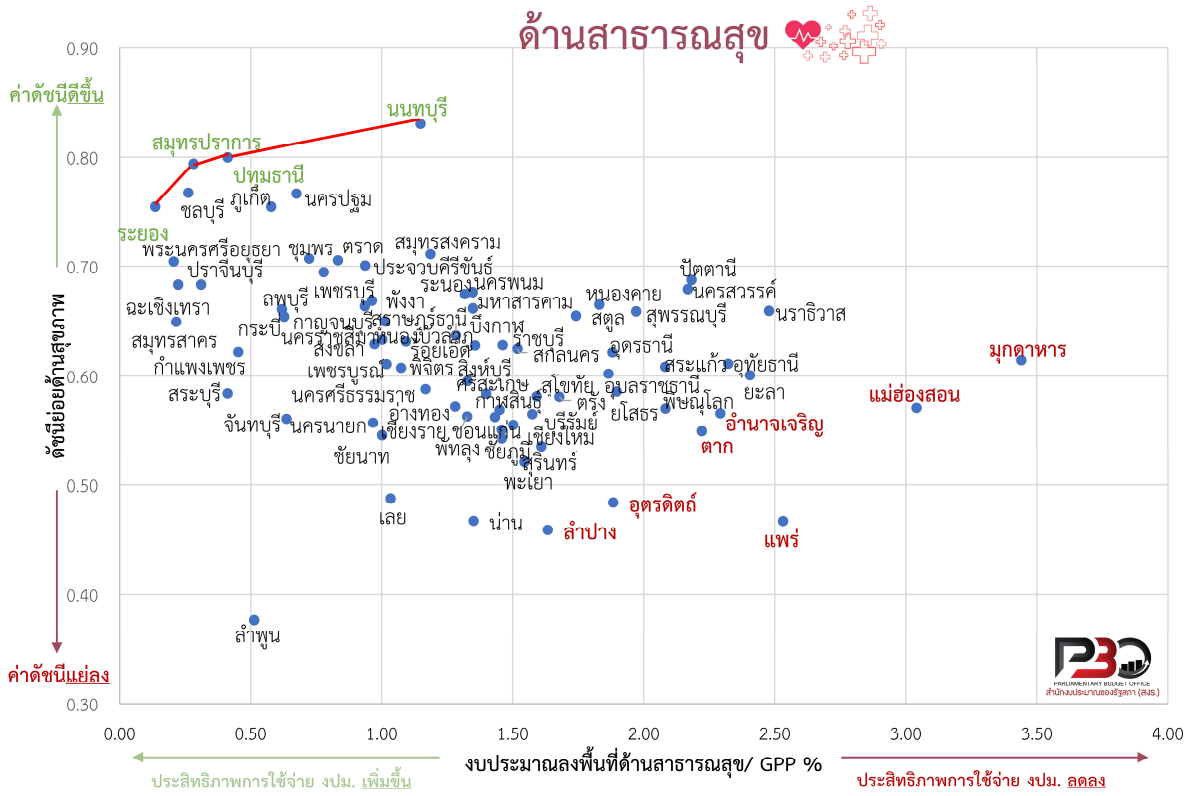

ที่มา: 1. ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง

2. รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประมวลผลโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

สำหรับโครงการของภาครัฐที่กระจายลงสู่พื้นที่จังหวัดต่าง ๆ พบว่า งบประมาณส่วนใหญ่ยังคงอยู่ที่ (1) กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (2) รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาด้านสาธารณสุขและสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก และ (3) ค่าใช้จ่ายในการบรรเทา แก้ไขปัญหาและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาร่วมในเชิงพื้นที่ (ไม่รวมส่วนกลาง) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดมุกดาหารและแพร่ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณที่ต่ำกว่า พบว่า **งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ภายใต้โครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ขณะที่โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน** เช่น โครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มวัยทำงาน โครงการประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับบริการด้านสุขภาพที่เหมาะสม โครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มวัยสูงอายุ โครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น เป็นต้น **โครงการเหล่านี้กลับได้รับงบประมาณในสัดส่วนที่ไม่สูงมากนัก**

2) งบประมาณลงพื้นที่ด้านการศึกษากับดัชนีย่อยด้านการศึกษา

งบประมาณลงพื้นที่ด้านการศึกษากับดัชนีย่อยด้านการศึกษา พบว่าจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษาต่อการพัฒนาด้านการศึกษาที่อยู่ในระดับสูง ประกอบด้วย **ระยอง สมุทรปราการ ชลบุรี** ส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณต่อการพัฒนาด้านการศึกษาในระดับต่ำ เช่น **ปัตตานี แม่ฮ่องสอน นราธิวาส ศรีสะเกษ สกลนคร เชียงราย** (ภาพที่ 3-59) ประกอบกับสัดส่วนงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีย่อยด้านการศึกษาในระดับกลาง (ค่าสหสัมพันธ์ = -0.42)

ภาพที่ 3-59 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา

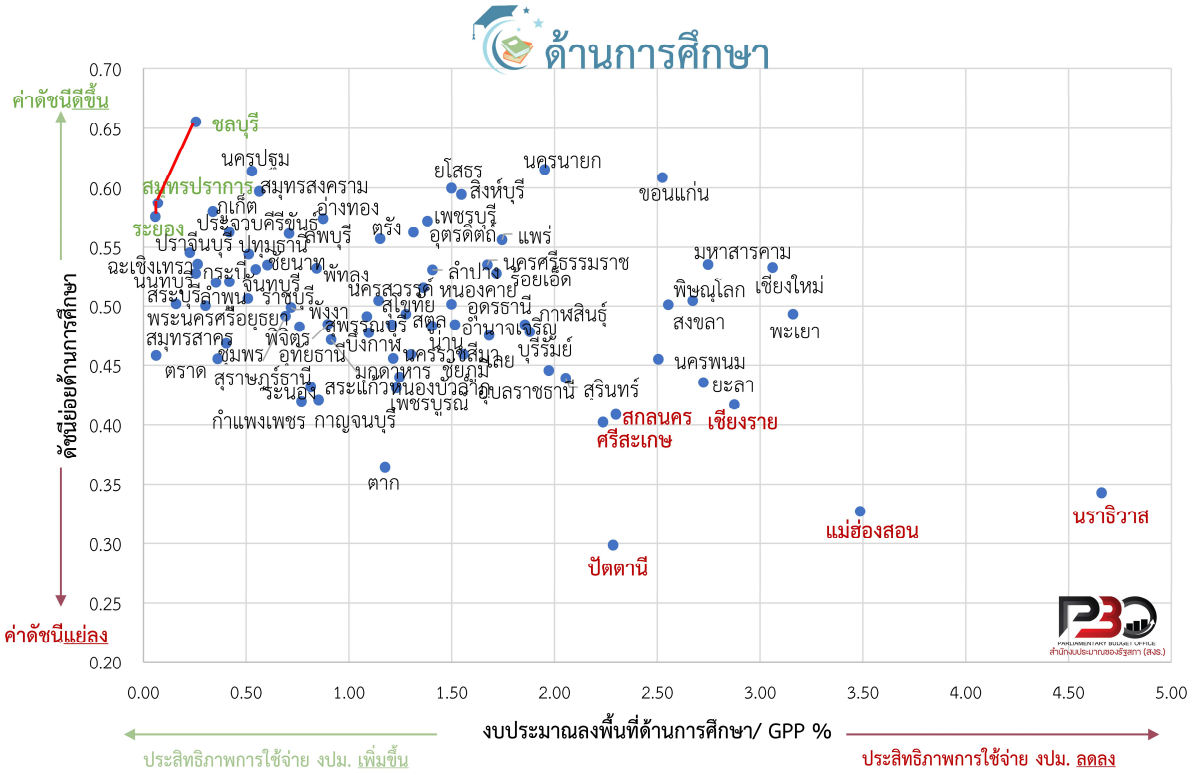

ที่มา: 1. ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง

2. รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประมวลผลโดย : สำนักงบประมาณของรัฐสภา

หากพิจารณาโครงการของภาครัฐที่กระจายลงสู่พื้นที่ที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณในระดับต่ำ **พบว่ามีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนกระจายอยู่เป็นจำนวนมาก** เช่น โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเรียนออนไลน์ โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเด็กปฐมวัย โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็กวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย เป็นต้น **ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้รับงบประมาณในสัดส่วนที่น้อยมาก ประกอบกับ ส่วนใหญ่แล้วจังหวัดเหล่านี้ล้วนเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อยู่ติดกับชายแดน ห่างไกลศูนย์กลางความเจริญ เช่น ปัตตานี แม่ฮ่องสอน นราธิวาส ศรีสะเกษ เชียงราย ดังนั้น จึงควรมีการเร่งรัด ติดตาม แก้ไข และพัฒนาโครงการภาครัฐต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดดังกล่าวอย่างใกล้ชิด**

3) งบประมาณลงพื้นที่ด้านการเศรษฐกิจกับดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ

งบประมาณลงพื้นที่ด้านการเศรษฐกิจกับดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ พบว่าจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการเศรษฐกิจกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในระดับสูง ประกอบด้วย **สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา** ส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในระดับต่ำ เช่น **มุกดาหาร อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู พัทลุง** (ภาพที่ 3-60) ประกอบกับสัดส่วนงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดด้านการเศรษฐกิจต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจในระดับกลาง (ค่าสหสัมพันธ์ = -0.54)

ภาพที่ 3-60 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการเศรษฐกิจ

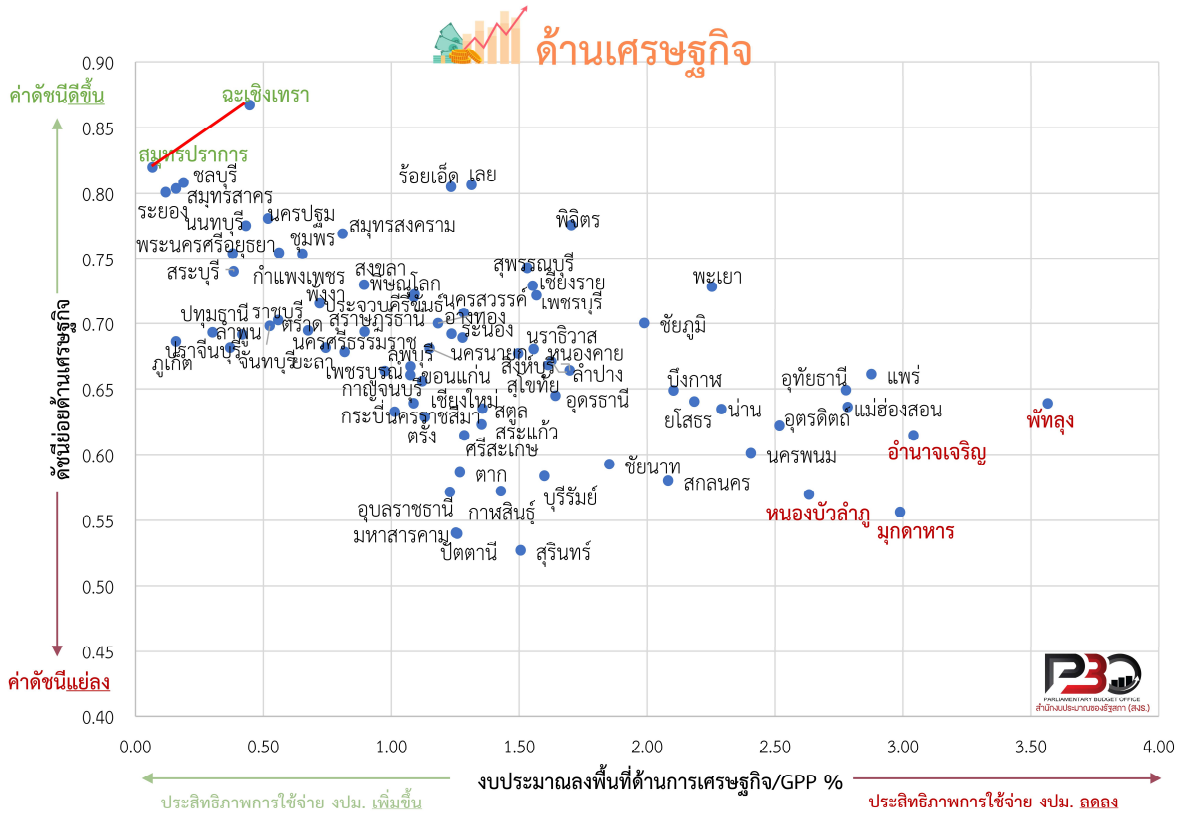

ที่มา: 1. ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง

2. รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประมวลผลโดย: สำนักงบประมาณของรัฐสภา

หากพิจารณาโครงการของภาครัฐที่กระจายลงสู่พื้นที่ด้านการเศรษฐกิจ พบว่าโครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณมากเป็นลำดับต้น ๆ ส่**วนใหญ่เป็นงบประมาณที่จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** โครงการก่อสร้างโครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โครงการ ลูกจ้าง ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ภายใต้กฎหมายประกันสังคม นอกจากนี้ บางจังหวัดที่อยู่ในโซนที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณที่ต่ำกว่า อาทิ **มุกดาหาร หนองบัวลำภู เป็นจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวอยู่ในระดับต่ำ และสัดส่วนประชากรยากจนเพิ่มขึ้น จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการเศรษฐกิจของจังหวัดเหล่านี้อยู่ในโซนที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณที่ต่ำกว่า**

4) งบประมาณลงพื้นที่ด้านการเคหะชุมชนกับดัชนีย่อยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

งบประมาณลงพื้นที่ด้านการเคหะและชุมชนและดัชนีย่อยด้านที่อยู่อาศัย พบว่าจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการเคหะและชุมชนต่อการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในระดับสูง ประกอบด้วย **กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา อุตรดิตถ์** เป็นต้น ส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณต่อการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในระดับที่ต่ำกว่า เช่น **แม่ฮ่องสอน นราธิวาส บึงกาฬ** เป็นต้น (ภาพที่ 3-61) ประกอบกับสัดส่วนงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดด้านการเคหะและชุมชนต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับดัชนีย่อยด้านที่อยู่อาศัยในระดับกลาง (ค่าสหสัมพันธ์ = 0.48)

ภาพที่ 3-61 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณด้านการเคหะและชุมชน

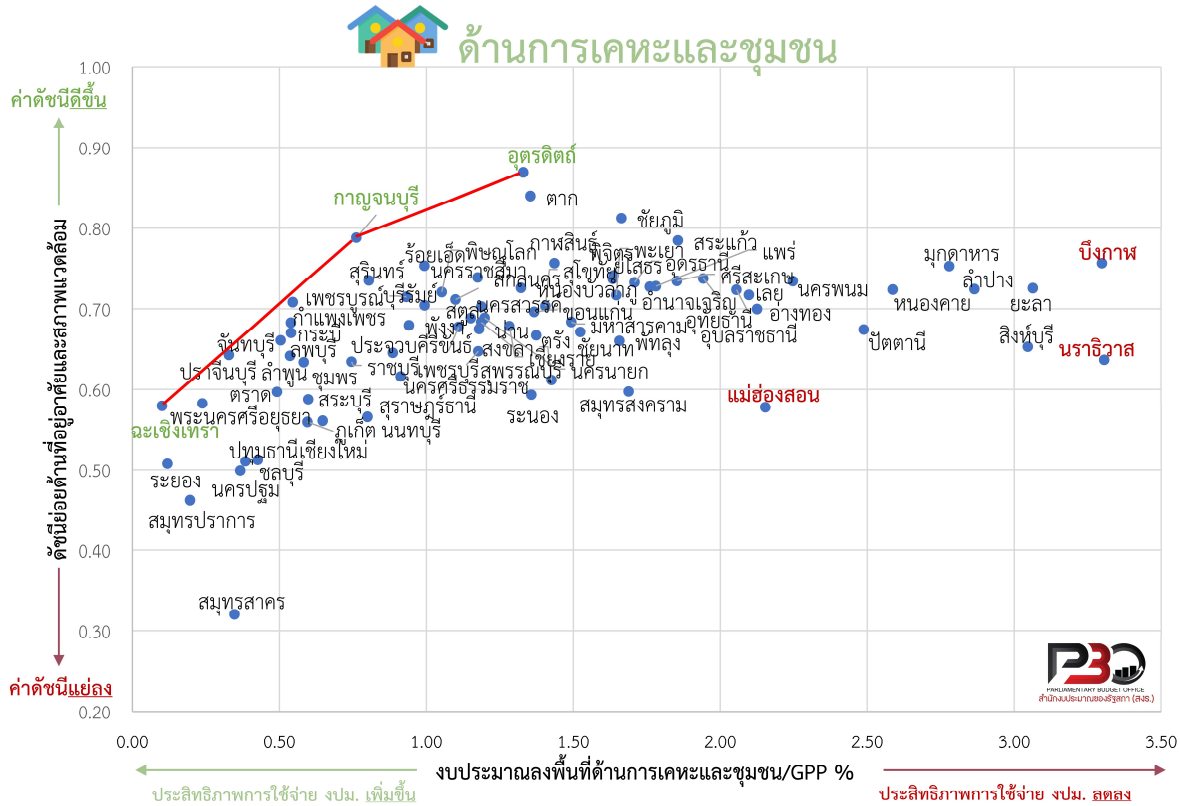

ที่มา : 1. ระบบ New GFMIS Thai กรมบัญชีกลาง

2. รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2565 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประมวลผลโดย: สำนักงบประมาณของรัฐสภา

หากพิจารณาโครงการของภาครัฐที่กระจายลงสู่พื้นที่ด้านการเคหะและชุมชน **พบว่า โครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณมากเป็นอันดับต้น ๆ ส่วนใหญ่เป็นการจัดการบริการสาธารณะ** เช่น โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำภายในประเทศ โครงการป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชน โครงการพัฒนาพื้นที่ตามผังเมือง **เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่พบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยในโซนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณในระดับต่ำ นอกจากนี้ โครงการนี้ยังคงได้รับจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่น้อย**

ข้อสังเกต PBO

จากผลการศึกษาในภาพรวมจะเห็นได้ว่าจังหวัดส่วนใหญ่ที่อยู่บนเส้นประสิทธิภาพจะมีขนาดเศรษฐกิจค่อนข้างใหญ่และอยู่ในเขตอุตสาหกรรม แต่อีกหลายจังหวัดไม่ว่าจะพิจารณาในด้านใดยังคงอยู่ในโซนที่มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณในระดับที่ต่ำกว่าเส้นประสิทธิภาพ ดังนั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรการ การออกแบบโครงการ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้เหมาะกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

1. ภาครัฐอาจพิจารณาทบทวนการออกแบบโครงการให้มีความจำเพาะเจาะจง สอดคล้องในแต่ละพื้นที่ กระจายงบประมาณให้ถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เช่น กลุ่มวัยเด็ก กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มเปราะบาง เป็นต้น รวมไปถึง ให้ความสำคัญกับโครงการการพัฒนาและผลิตบุคลากรทางการแพทย์ให้มีความครอบคลุมในทุกพื้นที่

2. ภาครัฐควรพิจารณาทบทวนการออกแบบโครงการด้านการศึกษาเพื่อรองรับพื้นที่ห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่แถบชายแดน ด้วยการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ ตลอดจนการออกแบบโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตเด็กเล็ก เด็กปฐมวัย ให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อีกด้วย

3. ภาครัฐควรสนับสนุนการจัดบริการสาธารณะ การจัดการผังเมือง การจัดหาและพัฒนาแหล่งที่อยู่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชุมชนซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันและการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในสังคม

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์รายงานการเงินรวมภาครัฐ

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 77 ระบุให้กระทรวงการคลังจัดทำรายงานการเงินรวมของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ สำนักงบประมาณของรัฐสภาจึงได้วิเคราะห์รายงานการเงินรวมภาครัฐ เพื่อนำเสนอข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยการเปรียบเทียบฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐปีที่ผ่านมา รวมถึงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การจัดเก็บรายได้

4.1.1 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2566

ภาพที่ 4-1 ฐานะการเงิน

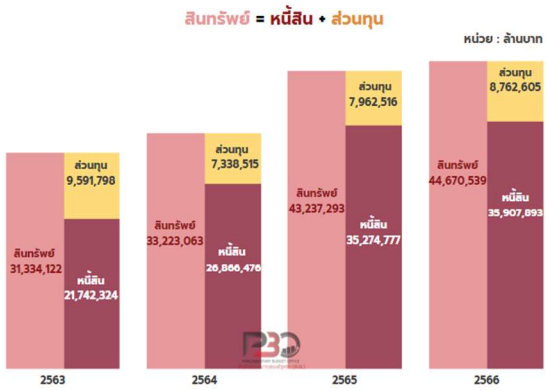

ที่มา: กรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ ปี 2565 และ 2566 รวมรายงานของ ธปท.

ภาพที่ 4-2 ผลการดำเนินงาน

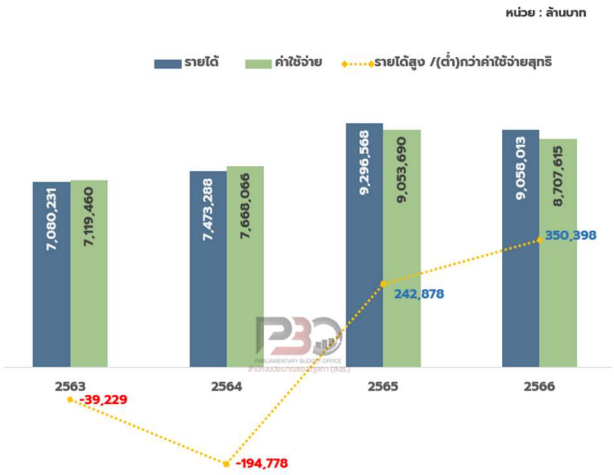

ที่มา: กรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ ปี 2565 และ 2566 รวมรายงานของ ธปท.

4.1.2 สัดส่วนสินทรัพย์ และหนี้สิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพที่ 4-3 สัดส่วนสินทรัพย์

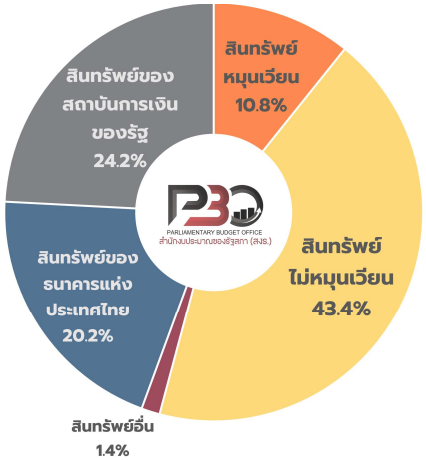

ที่มา: กรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ รวมสินทรัพย์ของ ธปท.

ภาพที่ 4-4 สัดส่วนหนี้สิน

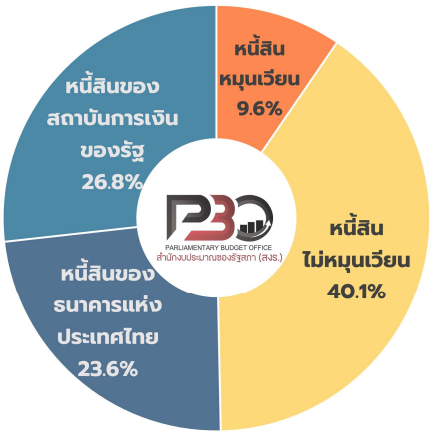

ที่มา: กรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ รวมหนี้สินของ ธปท.

รายงานการเงินรวมภาครัฐ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2566 มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ พ.ศ. 2565 และ 2566 ได้เพิ่มการรวมรายงานการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จากการศึกษาพบว่า สินทรัพย์เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากหนี้สินที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 4-1) ทำให้**ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และ 2566 มีสินทรัพย์และหนี้สินเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2564 อย่างมาก** และส่งผลต่ออัตราส่วนทางการเงินด้านผลการดำเนินงานจากการรวมรายงานของ ธปท. ทำให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และ 2566 มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจำนวน 242,878 บาท และ 350,398 ล้านบาท ตามลำดับ (ภาพที่ 4-2) สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สัดส่วนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่มาจากหนี้สินไม่หมุนเวียน (ภาพที่ 4-3 และ 4-4)

4.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพที่ 4-5 เปรียบเทียบประมาณการรายได้ภาษีกับการจัดเก็บได้จริง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

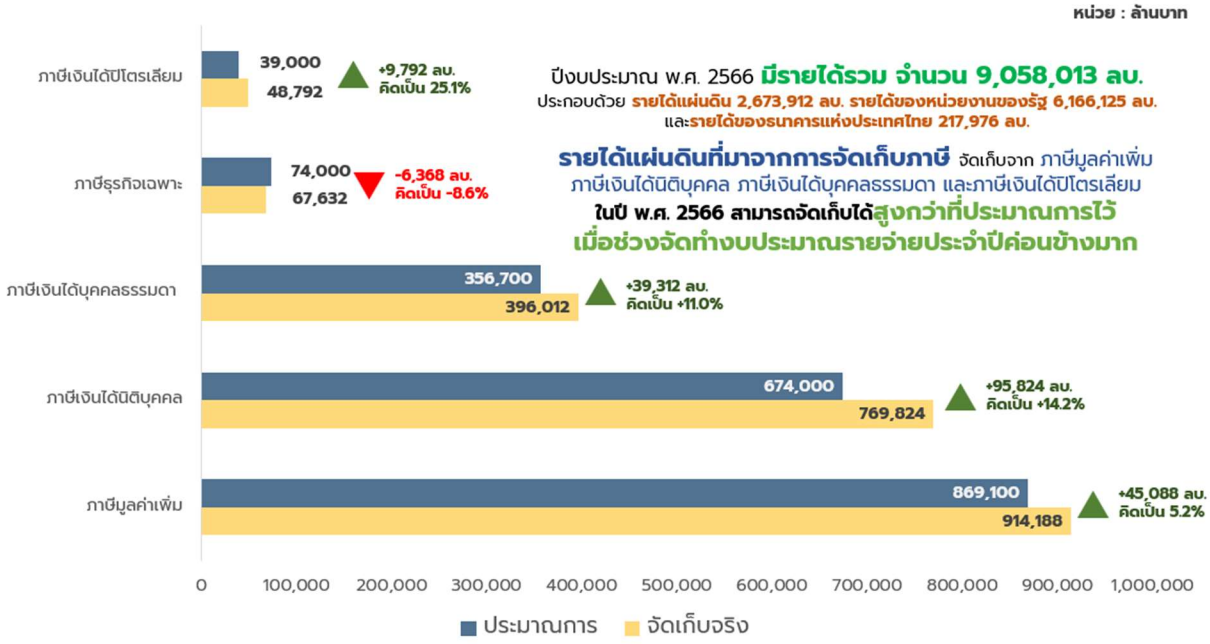

ที่มา: 1. งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
2. กรมบัญชีกลาง

4.3 อัตราส่วนต่าง ๆ

4.3.1 อัตราส่วนที่สำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2566

การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อนำข้อมูลทางการเงินไปใช้วางแผนการบริหารสินทรัพย์ หนี้สิน และการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ

ตารางที่ 4-1 อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2566

รายการ	2563	2564	2565	2566
งบประมาณรายจ่ายประจำปี (ล้านบาท)	3,200,000	3,285,962.5	3,100,000	3,185,000
สินทรัพย์				
1. สินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	13.95	14.32	11.74	10.78
2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	56.46	53.95	41.80	43.39
3. สินทรัพย์ของสถาบันการเงินของรัฐต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	28.05	30.13	24.21	24.18
4. สินทรัพย์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ต่อสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	-	-	20.89	20.23
หนี้สิน				
1. หนี้สินหมุนเวียน ต่อหนี้สินรวม (ร้อยละ)	12.77	12.02	10.36	9.55
2. หนี้สินไม่หมุนเวียน ต่อหนี้สินรวม (ร้อยละ)	47.67	49.49	38.86	40.12
3. หนี้สินของสถาบันการเงินของรัฐ ต่อหนี้สินรวม (ร้อยละ)	39.56	38.49	26.95	26.77
4. หนี้สินของ ธปท. ต่อหนี้สินรวม (ร้อยละ)	-	-	23.84	23.56
5. หนี้สินรวม ต่อส่วนทุนของรัฐบาล (เท่า)	2.54	3.48	5.77	5.19
6. หนี้สินรวม ต่อส่วนทุน (เท่า)	2.27	3.01	4.43	4.10
รายได้				
1. รายได้แผ่นดิน ต่องบประมาณรายจ่ายประจำปี (ร้อยละ)	66.95	73.16	81.92	83.95
2. รายได้แผ่นดิน ต่อรายได้รวม (ร้อยละ)	30.26	32.17	27.32	29.52
3. รายได้จากหน่วยงานของรัฐ ต่อรายได้รวม (ร้อยละ)	69.74	67.83	67.22	68.07
4. หนี้สินรวม ต่อรายได้รวม (เท่า)	3.07	3.34	3.79	3.96
ค่าใช้จ่าย				
1. ค่าใช้จ่ายบุคลากรต่อค่าใช้จ่ายรวม (ร้อยละ)	18.5	18.4	19.9	21.4
2. ค่าตอบแทน ใช้สอย วัสดุ และสาธารณูปโภค ต่อค่าใช้จ่ายรวม (ร้อยละ)	10.3	11.2	8.1	8.7
3. ค่าใช้จ่ายต้นทุนขาย ต่อค่าใช้จ่ายรวม (ร้อยละ)	30.9	33.6	41.5	41.7
4. ค่าใช้จ่ายรวม ต่อรายได้รวม (ร้อยละ)	100.6	98.6	97.4	96.1
5. ค่าใช้จ่ายรวม ต่องบประมาณรายจ่ายประจำปี (เท่า)	2.2	2.2	2.9	2.7

ที่มา: กรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ ปี 2565 และ 2566 รวมรายงานการเงินรวมของ ธปท.

ประมวลผลโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ พบว่า เมื่อรวมรายงานการเงินของ ธปท. ในปี พ.ศ. 2565 และ 2566 ทำให้อัตราส่วนทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปจากปี พ.ศ. 2564 เนื่องจากสินทรัพย์ของ ธปท. มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 20 ของสินทรัพย์รวม และหนี้สินของ ธปท. มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 24 ของหนี้สินรวม ดังนั้น อัตราส่วนทางการเงินด้านสินทรัพย์และหนี้สินในปี พ.ศ. 2565 และ 2566 จึงมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้**อัตราส่วนของหนี้สินรวมต่อส่วนทุนของรัฐบาลเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ**

ด้านรายได้และค่าใช้จ่าย พบว่า **รายได้แผ่นดินต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น** สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการจัดหารายได้ได้เพิ่มขึ้น ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า **เมื่อรวมรายงานทางการเงินของ ธปท. ค่าใช้จ่ายบุคลากร ต้นทุนขาย และค่าใช้จ่ายรวมต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มสูงขึ้นอย่างไรก็ตาม ค่าตอบแทน ใช้สอย วัสดุและค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มลดลง** อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายรวมยังอยู่ในกรอบเกินกว่าสองเท่าของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี (ตารางที่ 4-1)

4.3.2 อัตราส่วนต่อหัวประชากร

การวิเคราะห์ส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลทางการเงินอย่างง่าย โดยให้ข้อมูลสถานการณ์ แนวโน้มฐานะและผลการดำเนินงานของรัฐบาลโดยทำให้เป็นสัดส่วนต่อหัวประชากร

ตารางที่ 4-2 อัตราส่วนต่าง ๆ ต่อหัวประชากร

หน่วย: บาท

รายการ	2563	2564	2565	2566	เพิ่ม/ลด ร้อยละ
จำนวนประชากร (คน) [1]	66,182,969	66,173,312	66,107,892	66,061,517	-0.1
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวม ธปท.และสถาบันการเงินของรัฐ)	267,329	270,859	273,144	292,911	7.2
สินทรัพย์รวม	473,447	502,061	653,395	675,054	3.3
หนี้สินไม่หมุนเวียน (ไม่รวม ธปท.และสถาบันการเงินของรัฐ)	156,617	207,123	207,123	217,718	5.1
หนี้สาธารณะ ณ 30 กันยายน[2]	118,583	141,107	156,769	168,219	7.3
หนี้สินทั้งหมด	328,518	406,002	533,067	542,634	1.8
ส่วนทุนของรัฐบาล	129,482	92,458	92,458	104,534	13.1
รายได้รวม (ไม่รวม ธปท.)	106,980	112,935	132,819	133,589	0.6
ค่าใช้จ่ายรวม (ไม่รวม ธปท.)	107,572	115,879	131,040	124,460	-5.0

ที่มา: กรมบัญชีกลาง [1] กรมการปกครอง [2] สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

หมายเหตุ สินทรัพย์รวม และหนี้สินรวม ปี 2565 และ 2566 รวมรายงานการเงินรวมของ ธปท.

ประมวลผลโดย สำนักงบประมาณของรัฐสภา

ด้านอัตราส่วนต่อหัวประชากร พบว่า สินทรัพย์เพิ่มขึ้น โดยมีหนี้สินระยะยาวและหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 5 และมีสัดส่วนของหนี้สินระยะยาวเท่ากับร้อยละ 40.1 ของหนี้สินทั้งหมด และสัดส่วนหนี้สาธารณะเท่ากับร้อยละ 31 ของหนี้สินทั้งหมด ด้านรายได้รวมเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2565 และ 2566 และค่าใช้จ่ายรวมในปี พ.ศ. 2566 ลดลงจากปี พ.ศ. 2565 ร้อยละ 5 ตามตารางที่ 4-2

4.4 สัดส่วนหนี้สินระยะยาว เปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

การวัดสัดส่วนหนี้สินระยะยาวนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบขนาดของหนี้สินระยะยาวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สำหรับพิจารณาวางแผนการบริหารหนี้สิน และความสามารถในการใช้คืนหนี้สินระยะยาว โดยพิจารณาขนาดหนี้สินเปรียบเทียบกับความเป็นไปได้ของการขยายตัวของ GDP ในอนาคต

ตารางที่ 4-3 สัดส่วนหนี้สินระยะยาว เปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

หน่วย: ล้านบาท

ประเภท	2564	2565	2566	เพิ่ม / (ลด) จากปี 2565		สัดส่วนหนี้สินระยะยาวต่อ GDP (ที่เกิดขึ้นจริง)*	
				จำนวน	ร้อยละ	2565	2566
ก. GDP ณ ราคาประจำปี (ข้อมูลจริง)[1]	16,188,611	17,378,015	17,921,213	-	-	-	-
ข. หนี้สินไม่หมุนเวียน	12,341,783	13,706,035	14,407,096	701,060	5.1	78.9	80.4

ประเภท	2564	2565	2566	เพิ่ม / (ลด) จากปี 2565		สัดส่วนหนี้สินระยะยาวต่อ GDP (ที่เกิดขึ้นจริง)*	
				จำนวน	ร้อยละ	2565	2566
- หนี้สาธารณะ ณ 30 กันยายน[2]	9,337,543	10,373,938	11,131,634	757,697	7.3	59.7	62.1
- เงินกู้ยืมระยะยาว	8,578,618	9,463,721	10,049,846	586,125	6.2	54.5	56.1
- ประมาณการหนี้สินระยะยาว	2,028,709	2,148,444	2260318.08	111,874	5.2	12.4	12.6
- หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	780,577	430,078	698,372	268,294	62.4	2.5	3.9

หมายเหตุ 1. ปี 2565 และ 2566 รวมรายงานการเงินรวมของ ธปท.

2. เงินกู้ยืมระยะยาว ได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล เงินกู้โดยการออกตราสาร เงินกู้ยืมอื่น เงินกู้ยืมสถาบันการเงินและเงินกู้ระยะยาวสกุลเงินต่างประเทศ

3. * คำนวณจากร้อยละของ ข./ก.

ที่มา: รายงานการเงินรวมภาครัฐ กรมบัญชีกลาง

[1] GDP ณ ราคาตลาด สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [2] สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

การวัดสัดส่วนหนี้สินระยะยาวโดยเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) พบว่า หนี้สินไม่หมุนเวียน (ระยะยาว) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 701,060 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.1 โดยมีหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น 757,697 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.3 ซึ่งยังเป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ (ตารางที่ 4-3) แม้ว่าหนี้สินระยะยาวจะไม่ใช่หนี้สาธารณะทั้งหมดตามคำจำกัดความ แต่ควรคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวและภาระดอกเบี้ยจ่ายที่จะต้องจ่ายในอนาคตด้วย

ข้อสังเกต PBO

1. หนี้สินระยะยาวและหนี้สินทั้งหมดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ยังอยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไปการกู้เงินทั้งที่เป็นหนี้สาธารณะและไม่ใช่หนี้สาธารณะควรคำนึงถึงความคุ้มค่า ประโยชน์ที่เกิดขึ้น ความสามารถในการชำระคืนเงินต้นเงินกู้และภาระดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้น

2. นโยบายงบประมาณขาดดุลทำให้มีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อภาระทางการคลัง ทั้งนี้ ควรจัดทำแผนการคลังที่กำหนดระยะเวลางบประมาณแบบสมดุล หรือหากดำเนินนโยบายขาดดุลต่อไป ก็ควรคำนึงถึงความสามารถในการหารายได้ ทั้งในส่วนรายได้แผ่นดินและรายได้ของรัฐวิสาหกิจ รวมถึงสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหารายได้ให้มากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ของภาครัฐสำหรับโครงการลงทุนขนาดใหญ่ หรือโครงการที่ต้องใช้วงเงินสูงให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหาร และความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยมีการบริหารให้เป็นไปตามเป้าหมาย ระยะเวลา งบประมาณ ความรับผิดชอบ ให้เกิดความคุ้มค่า โปร่งใส ประหยัด รวมถึงการกู้ยืมเพื่อจัดทำโครงการลงทุนขนาดใหญ่ควรมีการแยกบัญชีให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถบริหารต้นทุนและประเมินความคุ้มค่าได้ในอนาคต

4. สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐบูรณาการการทำงาน ลดความซ้ำซ้อน ลดค่าใช้จ่าย มีการบริหารค่าใช้จ่ายบุคลากรอย่างเหมาะสม และควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร โดยมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินความคุ้มค่าจากการใช้จ่าย

บรรณานุกรม

กรมบัญชีกลาง. (2564). **ระบบบริหารจัดการเงินนอกงบประมาณ (Non-Budgetary Management System)**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://nbms.cgd.go.th/login/auth?from=login

_____. (2567). **ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ New GFMIS Thai**. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2567 จาก https://portal.gfmis.go.th/login?returnUrl=%2F

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). **สถิตินักท่องเที่ยว**. สืบค้น 18 เมษายน 2567 จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411

กระทรวงพาณิชย์. (2567). **การส่งออกของไทยรายปี**. สืบค้น 19 เมษายน 2567 จาก https://tradereport.moc.go.th/Report/Default.aspx?Report=HarmonizeYearly&Lang=Th&ImExType=1& Option=5

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567ก). **เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน ครั้งที่ 2/2567**. สืบค้น 18 เมษายน 2567 จาก https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/our-roles/monetary-policy/mpc-publication/press-statement/PressMPC_2567_2.pdf

_____. (2567ข). **อัตราดอกเบี้ยนโยบาย**. สืบค้น 23 เมษายน 2567 จาก https://www.bot.or.th/th/our-roles/monetary-policy/mpc-publication/policy-interest-rate.html

_____. (2567ง). **EC_EI_007 ดัชนีค่าเงินบาท (NEER) และ ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) 1/**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=407&language=th

_____. (2567ค). **EC_EI_003_S2 ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนและองค์ประกอบที่ปรับฤดูกาล**. สืบค้น 17 เมษายน 2567 จาก https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=827&language=TH

_____. (2567จ). **EC_EI_027 เครื่องชี้เศรษฐกิจมหภาคของไทย 1/**. สืบค้น 17 เมษายน 2567 จาก https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=409&language=TH

_____. (2567ฉ). **EC_XT_030 เงินสำรองระหว่างประเทศ 1/ 2/**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=80&language=TH

_____. (2567ช). **EC_MB_040 เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนจำแนกตามวัตถุประสงค์ 1/**. สืบค้น 17 เมษายน 2567 จาก https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=891&language=TH

“พระราชกฤษฎีกาการกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด และการนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน พ.ศ. 2561” (26 มกราคม 2561). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่มที่ 115 ตอนที่ 4 ก, น. 4-6.

“พระราชกฤษฎีกาการกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด และการนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน พ.ศ. 2565” (18 กรกฎาคม 2565). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่มที่ 139 ตอนที่ 44 ก, น. 14-16.

"พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565" (19 สิงหาคม 2566). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 139 ตอนที่ 51 ก, น. 44.

"พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558" (25 กันยายน 2558). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่มที่ 132 ตอนที่ 92 ก, น. 1-11.

"พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561". **ราชกิจจานุเบกษา**, (2561). สืบค้น 19 พฤษภาคม 2567 จาก https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/2137995.pdf

"ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่องกำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563". **ราชกิจจานุเบกษา**. (2564). สืบค้น 19 พฤษภาคม 2567 จาก https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/17156497.pdf

สำนักงบประมาณ. (2560ก). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=867&gid=862&mid=545

_____. (2560ข). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=866&gid=862&mid=545

_____. (2560ค). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=865&gid=862&mid=545

_____. (2560ง). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=863&gid=862&mid=545

_____. (2560จ). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=3027&mid=308&catID=0

_____. (2560ฉ). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=3029&mid=308&catID=0

_____. (2560ช). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=6934&mid=308&catID=0

_____. (2560ซ). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=3028&mid=308&catID=0

_____. (2560ฌ). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=3030&mid=308&catID=0

_____. (2560ญ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=867&gid=862&mid=545

สำนักงบประมาณ. (2560ฎ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=866&gid=862&mid=545

_____. (2560ฏ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=865&gid=862&mid=545

_____. (2560ฐ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=863&gid=862&mid=545

_____. (2560ฑ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=867&gid=862&mid=545

_____. (2560ฒ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https:// www.bb.go.th/topic3.php?catID=866&gid=862&mid=545

_____. (2560ณ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https:// www.bb.go.th/topic3.php?catID=865&gid=862&mid=545

_____. (2560ด). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=863&gid=862&mid=545

_____. (2560ต). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=6778&mid=545&catID=867

_____. (2560ถ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545&page=2&catID=866&sort=1

_____. (2560ท). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545&page=2&catID=865&sort=1

_____. (2560ธ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545&page=2&catID=863&sort=1

_____. (2561ก). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=8559&mid=545&catID=1151

สำนักงบประมาณ. (2561ข). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=8258&mid=308&catID=0

_____. (2561ค). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=7766&mid=308&catID=0

_____. (2561ง). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=8369&mid=545&catID=1151

_____. (2561จ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=1151&gid=862&mid=545

_____. (2561ฉ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545&page=2&catID=1151&sort=1

_____. (2563ก). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=10978&mid=311&catID=0

_____. (2563ข). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=10626&mid=308&catID=0

_____. (2563ค). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=12386&mid=308&catID=0

_____. (2563ง). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=10978&mid=311&catID=0

_____. (2563จ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=10978&mid=311&catID=0

_____. (2563ฉ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545&page=2&catID=1267&sort=1

_____. (2564ก). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail. php?id=12735&mid=545&catID=1337

_____. (2564ข). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=14697&mid=308&catID=0

สำนักงบประมาณ. (2564ค). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=1337&gid=862&mid=545

_____. (2564ง). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=1337&gid=862&mid=545

_____. (2564จ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545&page=2&catID=1337&sort=1

_____. (2565ก). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php? catID=1364&gid=862&mid=545

_____. (2565ข). **งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID =1382&gid=862&mid=545

_____. (2565ค). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=15153&mid=308&catID=0

_____. (2565จ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=1364&gid=862&mid=545

_____. (2565ฉ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=1382&gid=862&mid=545

_____. (2565ช). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=1364&gid=862&mid=545

_____. (2565ซ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=1382&gid=862&mid=545

_____. (2565ฌ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545&page=3&catID=1364&sort=1

_____. (2565ญ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. สืบค้น 22 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=862&mid=545&page=3&catID=1382&sort=1

สำนักงบประมาณ. (2566). **หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการและมอบหมายผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=16003&mid=951&catID=0

_____. (2567ก). **งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

_____. (2567ข). **พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=16639&mid=308&catID=0

_____. (2567ค). **ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**. สืบค้น 12 มิถุนายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=860&mid=544

_____. (2567ง). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ฉบับปรับปรุงตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=16565&mid=545&catID=1448

_____. (2567จ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**. สืบค้น 11 มิถุนายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=860&mid=544

_____. (2567ฉ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?catID=1448&gid=862&mid=545

_____. (2567ช). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**. สืบค้น 11 มิถุนายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=860&mid=544

_____. (2567ซ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=16549&mid=545&catID=1448

_____. (2567ฌ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 4 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**. สืบค้น 11 มิถุนายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=860&mid=544

_____. (2567ญ). **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 รายงานสถานะและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**. สืบค้น 11 มิถุนายน 2567 จาก https://www.bb.go.th/topic3.php?gid=860&mid=544

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2565). **กำลังคนภาครัฐ 2565**. สืบค้น 19 พฤษภาคม 2567 จาก https://www2.ocsc.go.th/sites/default/files/document/thai-gov-manpower_2565.pdf

สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ. (2567). **หนี้สาธารณะ**. สืบค้น 30 เมษายน 2567 จาก https://www.pdmo.go.th/th/public-debt/debt-outstanding

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2567). **ข้อมูลสถิติ**. สืบค้น 30 เมษายน 2567 จาก https://www.fpo.go.th/main/Statistic-Database.aspx

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2565**. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.Nesdc.go.th/ewt_dl_link.php? nid=15104&filename=gross_regional

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). **รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน 2565**. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2567 https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=14402&filename=Social_HAI

_____. (2567ก). **นโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2570**. สืบค้น 25 มีนาคม 2567 จาก http://bit.ly/3U6MECY

_____. (2567ข). **แนวทางกำหนดกรอบการจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2570**. สืบค้น 25 มีนาคม 2567 จาก http://bit.ly/3U6MECY

_____. (2567ค). **รายงานภาวะเศรษฐกิจไตรมาสที่ 1/2567**. สืบค้น 23 เมษายน 2567 จาก https://www. nesdc.go.th/main.php?filename=QGDP_report

_____. (2567ง). **รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566**. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2567 จาก http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2024/05/NS-Book-2566-for-Web-160567.pdf

_____. (2567จ). **หลักเกณฑ์การจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2570**. สืบค้น 25 มีนาคม 2567 จาก https://bit.ly/3I78KQf

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (28 มีนาคม 2566). **รายงานการเงินรวมภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. [มติคณะรัฐมนตรี] สืบค้น 30 พฤษภาคม 2567 จาก https://resolution.soc.go.th/PDF_UPLOAD/2566/P_408711_1.pdf

_____. (18 เมษายน 2567). **รายงานการเงินรวมภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. [มติคณะรัฐมนตรี] สืบค้น 30 พฤษภาคม 2567 จาก https://resolution.soc.go.th/PDF_UPLOAD/2567/P_410941_1.pdf

_____. (28 พฤษภาคม 2567). **แผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2568 - 2567) ฉบับทบทวน ครั้งที่ 2** [มติคณะรัฐมนตรี]. สืบค้น 6 มิถุนายน 2567 จาก https://resolution.soc.go.th /PDF_UPLOAD/2567/P_411180_1.pdf

เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ครั้งที่ 1/2566. (27 กุมภาพันธ์ 2566) (น. 39). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ฝ่ายเลขานุการ ก.น.บ..

เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ครั้งที่ 1/2567. (24 มกราคม 2567) (น. 9). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานเลขานุการ ก.น.บ..

Herrera, S. & Ouedraogo, A. (2018). **Efficiency of Public Spending in Education, Health, and Infrastructure: An International Benchmarking Exercise**. Policy Research Working Paper Series 8586: The World Bank.

INTERNATIONAL MONETARY FUND. (2024). **World Economic Outlook Database**. Retrieved April 29, 2024 from https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2024/April

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงบประมาณของรัฐสภา
ที่ ๗๕ /๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเอกสารวิชาการ "วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘

สำนักงบประมาณของรัฐสภามีหน้าที่ ภารกิจ สนับสนุนฝ่ายนิติบัญญัติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ด้วยการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและจัดทำรายงานด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง การงบประมาณ การประมาณการภาวะเศรษฐกิจและการเงินการคลัง วิเคราะห์แหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมาธิการหรือคณะอนุกรรมาธิการ

ดังนั้น เพื่อให้การสนับสนุนด้านวิชาการในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเอกสารวิชาการ "วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘" ประกอบด้วย

๑. นายชูเกียรติ รักบำเหน็จ	ประธานกรรมการ
๒. นายฐากูร จุลินทร	รองประธานกรรมการ คนที่ ๑
๓. นางสาวปิยรัตน์ เต็มญารศิลป์	รองประธานกรรมการ คนที่ ๒
๔. นางณิชา รักจ้อย	รองประธานกรรมการ คนที่ ๓
๕. สิบตำรวจตรี ธาม มาฉิม	กรรมการ
๖. นางสาวปิยวรรณ เงินคล้าย	กรรมการ
๗. นางสาวจุไรลักษณ์ เอี้ยวพันธ์	กรรมการ
๘. นางสาวอุมาพร บึงมุม	กรรมการ
๙. นายณรงค์ชัย ฐิตินันท์พงศ์	กรรมการ
๑๐. นางสาวนิยดา ชูชาย	กรรมการ
๑๑. นางสาวสาวิตรี วาระคำ	กรรมการ
๑๒. นายภัทร ศิรินิรันดร์	กรรมการและเลขานุการ
๑๓. นางสาวศิริขวัญ วิเชียรเพลิศ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. นายวีรวัฒน์ พิลากุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวนันทิยา แสนโกศิก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นายเกียรติกร อัตรสาร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นางสาวนฤมล แก้วสุก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นายภูเบต เส็นบัตร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. นางสาวสุทธิดา วงษ์สุวรรณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/โดยให้...

โดยให้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ ของฝ่ายบริหาร รวมทั้ง ติดตาม ประสานงานกับคณะกรรมาธิการสามัญ สภาผู้แทนราษฎร รวมถึงคณะกรรมาธิการศึกษา การจัดทำและติดตามบริหารงบประมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลการงบประมาณแผ่นดินมาใช้ประกอบการศึกษาวิเคราะห์เป็นไปตามหลักการวิธีการงบประมาณและวินัยการเงินการคลังภาครัฐ

๒. พิจารณา ทบทวน ปรับปรุงข้อมูล เนื้อหาสาระ และการนำเสนอเอกสารวิชาการ โดยกำหนดกรอบประเด็นสำคัญ ข้อค้นพบเพื่อนำเสนอให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ตลอดจนการปรับปรุงฐานข้อมูลงบประมาณของสำนักงบประมาณของรัฐสภาเพื่อสนับสนุนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๓. จัดทำเอกสารวิชาการ “วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘” เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนและประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของฝ่ายนิติบัญญัติ

๔. เผยแพร่ข้อมูล/เอกสารวิชาการ รายงานวิเคราะห์ ในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายให้มีประสิทธิภาพ

๕ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายชูเกียรติ รักบำเหน็จ)
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณของรัฐสภา

คำสั่งสำนักงบประมาณของรัฐสภา
ที่ ๒ /๒๕๖๗
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำเอกสารวิชาการ “วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ (เพิ่มเติม)

ตามที่สำนักงบประมาณของรัฐสภา ได้มีคำสั่งที่ ๑๕/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำเอกสารวิชาการ “วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะกรรมาธิการหรือคณะอนุกรรมาธิการ ในด้านวิชาการเพื่อประกอบการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยและจัดทำรายงานด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง การงบประมาณ การประมาณการภาวะเศรษฐกิจและการเงินการคลัง วิเคราะห์แหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐสภา นั้น

ดังนั้น เพื่อให้สำนักงบประมาณของรัฐสภา สามารถดำเนินงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการการจัดทำเอกสารวิชาการ “วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ จึงเห็นสมควรแต่งตั้งข้าราชการเพิ่มเติม ประกอบด้วย

๑. นายณัฐวุฒิ อ่าวสกุล	เป็นรองประธานกรรมการ คนที่ ๔
๒. นางสาวณปภัต ชนะนนท์	เป็นกรรมการ
๓. ว่าที่ร้อยตรี เอกศักดิ์ โชติมัย	เป็นกรรมการ
๔. นางสาววัชราภรณ์ หวังพงษ์	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายชูเกียรติ รักบำเหน็จ)
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณของรัฐสภา

คำสั่งคณะกรรมการจัดทำเอกสารวิชาการ "วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘"

ที่ ๖๒ /๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำอินโฟกราฟิก

ตามคำสั่งสำนักงบประมาณของรัฐสภา ที่ ๑๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเอกสารวิชาการ "วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘"

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำเอกสารวิชาการมีการนำเสนอให้น่าสนใจในรูปแบบอินโฟกราฟิก ตาราง และแผนภาพ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำอินโฟกราฟิก ประกอบด้วย

๑. นางสาวนันทิยา แสนโกศิก	หัวหน้าคณะทำงาน
๒. นายเกียรติกร อัตรสาร	รองหัวหน้าคณะทำงาน
๓. นายอนิวัตร ชูไว	คณะทำงาน
๔. นางสาวกุลธิดา สมศรี	คณะทำงาน
๕. นายเจนณรงค์ เชิงเร็ว	คณะทำงาน
๖. นายเดชาวัฒน์ เหรียญทอง	คณะทำงาน
๗. นายธนภัทร สิทธิธำรงชัย	คณะทำงาน
๘. นางสาวศุภิกา ตรีรัตนไพบูลย์	คณะทำงาน
๙. นางสาววัชราภรณ์ หวังพงษ์	คณะทำงานและเลขานุการ

โดยให้คณะทำงานฯ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาแนวทางการจัดทำอินโฟกราฟิก ตาราง และแผนภาพของเอกสารวิชาการ "วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘"

๒. จัดทำอินโฟกราฟิก ตาราง และแผนภาพ เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง น่าสนใจ มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ในการสื่อสารและเผยแพร่

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายชูเกียรติ รักบำเหน็จ)

ประธานคณะกรรมการจัดทำเอกสารวิชาการฯ

สำนักงบประมาณของรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
www.parliament.go.th/pbo
โทรศัพท์ 0 2242 5900 ต่อ 7420
PBO วิเคราะห์งบประมาณอย่างมืออาชีพ เป็นกลาง และสร้างสรรค์